

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

5º NIVEL DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CURSO 2021-2022

CEIP DE ARZÚA

EDIXGAL

Titora:
Iria Peteiro Rey

Profesorado Especialista:
Shadia Abdulkadir Rodríguez
María del Carmen Casal Tato
Teresa Díaz Martínez
Remedios Pedrosa Fernández

ÍNDICE

1. **INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.**
2. **OBXECTIVOS DA ETAPA.**
3. **RELACIÓN DE OBXECTIVOS DE ÁREA, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.**
4. **METODOLOXÍA.**
 - 4.1. METODOLOXÍA XERAL
 - 4.2. METODOLOXÍA ESPECÍFICA A SEGUIR NAS MODALIDADES PRESENCIAL, NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL.
 - 4.3. ORGANIZACIÓN DE TEMPOS, AGRUPAMENTOS E ESPAZOS.
 - 4.4. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.
5. **AVALIACIÓN.**
 - 5.1. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL.
 - 5.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.
 - 5.3. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.
 - 5.4. PROCEDEMENTO E INDICADORES PARA A AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN.
6. **MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.**
7. **MEDIDAS DE REFORZO/RECUPERACIÓN.**
8. **ELEMENTOS TRANSVERSAIS.**
9. **ACCÍONS DE CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVE, AO PLAN LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO, AO PLAN TIC E Á EDUCACIÓN EN VALORES E PLAN DE CONVIVENCIA.**
10. **ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.**
11. **TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS.**
12. **ÁREA DE INGLÉS.**
13. **ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA.**
14. **ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA: MÚSICA.**
15. **ÁREA DE RELIXIÓN.**

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

Esta programación está deseñada para levar a cabo con 20 alumnos e alumnas de 5º nivel de Educación Primaria. O grupo está formado por alumnado con distintos ritmos e estilos de aprendizaxe. Este é o motivo polo que deseñamos unha programación aberta e flexible para que se adapte a cada un deles ou delas e á súa situación. A situación sanitaria polo Covid segue marcando o noso proceso no curso 2021/22. Isto pode facer que teñamos que modificar continuamente a nosa programación inicial para adaptarnos aos distintos escenarios nos que nos pode tocar desenvolver a actividade docente.

Este grupo de 5º E.P vai participar por primeira vez no proxecto educativo E-Dixgal e isto vainos permitir que todo o grupo poida dispor dun ordenador para desenvolver o seu traballo tanto na escola como na súa casa.

O CEIP de Arzúa está situado na vila de Arzúa. Ten este curso 244 alumnos/as atendidos por 23 mestres; dos cales 84 son de Infantil e 160 de E. Primaria. O colexio conta con 13 aulas, 5 son de Infantil e as restantes de Educación Primaria. Tamén conta cunha biblioteca.

Este centro educativo ten tamén varias aulas para necesidades específicas: unha aula de informática con ordenadores conectados a Internet, unha aula de música, unha aula de Inglés, un ximnasio, dous patios, unha sala de mestres...

As súas instalacións están compostas por varios edificios nos que se sitúan as aulas, a sala do profesorado, a biblioteca, a aula de audiovisuais, un ximnasio, o comedor, a aula de informática,... pistas deportivas e unha zona de xogos para educación infantil.

En canto ao profesorado se refire, ademais dos/as titores/as, contamos con especialistas de Inglés, Música, Relixión e Educación Física. Do mesmo xeito, para a atención ao Alumnado con Necesidade Específica de Apoio Educativo contamos co persoal especializado: unha orientadora, unha especialista en Audición e Linguaxe e unha especialista en Pedagogía Terapéutica, unha especialista de P.T. e A.L. compartida así como unha coidadora.

A principal actividade económica das familias está vencellada á agricultura e gandería, atopándose nun nivel sociocultural medio. É de destacable relevancia o papel das mesmas, xa que participan de xeito activo nas actividades que se realizan no centro.

A lingua vehicular do centro será o galego, xa que esta é a lingua materna da maioría dos nenos e nenas e das súas familias. O ensino impartirase nas linguas que lle correspondan segundo a porcentaxe estipulada no currículo co fin de que os/as alumnos/as acaden do mesmo xeito unha competencia en comunicación lingüística nas dúas linguas oficiais, tratamento que se enmarca dentro do establecido no Decreto 79/2010, do 20 de marzo para o plurilingüismo no ensino non universitario.

Dita programación desenvólvese tendo en conta a Resolución do 17 de xuño do 2021 pola que se ditan as instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas no curso 201/22.

2. OBXECTIVOS DA ETAPA.

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non-discriminación de persoas con discapacidade.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua castelá e, se a houber, a lingua cooficial da comunidade autónoma, e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas, e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, das ciencias sociais, da xeografía, da historia e da cultura.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- l) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas, e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- m) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

- n) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar xeitos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- ñ) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- o) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. RELACIÓN DE OBXECTIVOS DE ÁREA, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

Comezaremos por ciencias sociais, seguindo coas linguas, as matemáticas, as ciencias naturais e valores sociais e cívicos.

Dentro de cada materia e tema estarán os obxectivos que se traballaran, a súa temporalización así como os estándares de aprendizaxe, os mínimos que o alumnado debe acadar e as competencias clave.

OBXECTIVOS

- Coñecer a diferenza entre seres vivos e seres inertes.
- Coñecer a definición de célula, os tipos máis importantes e as súas características.
- Coñecer a organización dos seres vivos.
- Coñecer a clasificación dos seres vivos en cinco reinos, diferenciando as características propias de cada un.
- Clasificar diferentes seres vivos no grupo ao que pertencen.
- Formular hipóteses a partir de observacións da propia experiencia.
- Construír textos introducindo vocabulario propio da unidade.
- Empregar as novas tecnoloxías da información e a comunicación para a busca de información.
- Organizar a información en esquemas e debuxos.
- Apreciar e valorar a diversidade de seres vivos dentro de cada un dos grupos.
- Amosar interese pola historia da ciencia.
- Apreciar a importancia do microscopio e dos avances tecnolóxicos como ferramentas básicas para o avance da ciencia.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 1º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.

Remataremos o tema cun exame final.

Contidos**Criterios de avaliación****Estándares de aprendizaxe****MIN****CC**

<ul style="list-style-type: none"> • Que é un ser vivo? • Función de nutrición • Función de relación • Función de reprodución • Os virus, no límite da vida • A célula: animal e vexetal • Organismos unicelulares • Organismos pluricelulares • Células, tecidos, aparatos e sistemas • Os cinco reinos da natureza: animal, vexetal, fungos, monera, protista 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	X	CMCT CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	X	CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. 		CMCT

2. AS PLANTAS

OBXECTIVOS

- Coñecer as principais partes das plantas.
- Saber diferenciar entre plantas anxiospermas, ximnospermas, carrizas e fentos.
- Diferenciar as plantas como seres vivos: funcións de nutrición, reprodución e relación.

- Coñecer as dúas fases da nutrición das plantas: alimentación e obtención de enerxía.
- Diferenciar as partes da flor.
- Aprender en que consisten os catro pasos da reprodución sexual das plantas: polinización, fecundación, crecemento da semente e froito, xerminación.
- Saber como se reproducen as plantas sen flores.
- Diferenciar os tipos de reprodución asexual: bulbos, tubérculos, rizomas, gallos, barbados.
- Estudar as mostras de relación das plantas coa contorna: nastias e tropismos, reaccións que teñen que ver co clima.
- Buscar información por diferentes medios, analizala e presentala en diferentes formatos.
- Formular hipóteses.
- Elaborar textos e incorporar á linguaxe oral o vocabulario propio da unidade.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 1º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas. Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
<ul style="list-style-type: none"> • Características das Plantas • As principais partes das plantas • Tipos de plantas • Nutrición das plantas 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.1.1. Identifica e describe a estruturados seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	X	CMCT CCL

<ul style="list-style-type: none"> · Obtención de enerxía · A reprodución sexual · Partes da flor · Proceso de reprodución sexual · A reprodución das plantas sen flor · A reprodución asexual · A relación coa contorna e co clima 	<ul style="list-style-type: none"> · B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	X	CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. 		CMCT

3. OS ANIMAIS VERTEBRADOS

OBXECTIVOS

- Coñecer as principais características dos animais vertebrados, diferenciándoos dos invertebrados.
- Coñecer as funcións do esqueleto así como a diversidade de formas que pode presentar segundo os animais.
- Coñecer os cinco grupos de animais vertebrados e as súas características distintivas.
- Construír textos empregando vocabulario propio da unidade.

- Empregar as novas tecnoloxías da información e a comunicación para a busca de información.
- Organizar a información en esquemas e debuxos.
- Apreciar e respectar a diversidade animal.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 2º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.

Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Características dos vertebrados · Os mamíferos · As aves · Os peixes · Os réptiles · Os anfibios 	<ul style="list-style-type: none"> · B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	X	CMCT CCL
	<ul style="list-style-type: none"> · B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	X	CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. 		CMCT

4. OS ANIMAIS INVERTEBRADOS

OBXECTIVOS

- Coñecer as principais características dos animais invertebrados, diferenciándoos dos vertebrados.
- Coñecer os principais grupos de invertebrados e as súas características.
- Coñecer os subgrupos de invertebrados dentro dos dous grupos máis abundantes, artrópodos e moluscos.
- Coñecer algúns exemplos de animais pertencentes a cada grupo.
- Construír textos empregando vocabulario propio da unidade.
- Empregar as novas tecnoloxías da información e a comunicación para a busca de información.
- Organizar a información en esquemas e debuxos.
- Interpretar esquemas e debuxos.
- Coñecer e usar claves dicotómicas sinxelas.
- Apreciar e respectar a diversidade animal.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 2º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.
Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
· Características dos invertebrados	· B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e	· CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e	X	CMCT CCL

<ul style="list-style-type: none"> • Artrópodos: • Moluscos: • Poríferos • Equinodermos • Vermes • Outros grupos 	<p>sistemas. Identificar as principais características e funcións.</p>	<p>funcións de cada un deles.</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	X	CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación 		CMCT

5. OS ECOSISTEMAS

OBXECTIVOS

- Coñecer os compoñentes dos ecosistemas.
- Coñecer e describir as relacións nos ecosistemas, destacando a importancia das relacións alimentarias.
- Identificar os compoñentes e o funcionamento das cadeas alimentarias.
- Coñecer os tipos máis importantes de ecosistemas.
- Identificar os cambios que se producen nos ecosistemas.
- Comprender as implicacións da extinción de especies.
- Construír textos empregando vocabulario propio da unidade.
- Utilizar as novas tecnoloxías da información e a comunicación para buscar información.
- Organizar a información en esquemas e debuxos.

- Comprender as implicacións das actividades humanas nos ecosistemas.
- Coñecer e propoñer actuacións respectuosas co medio ambiente.

TEMPORALIZACIÓN

Traballárase no 3º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.
Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		CC
<ul style="list-style-type: none"> · Que é un ecosistema? · Compoñentes: medio físico e seres vivos · Relacións dentro dos ecosistemas · Cadeas alimentarias · Exemplos de ecosistemas · Actuacións para o coidado dos ecosistemas 	<ul style="list-style-type: none"> · B3.3. Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.3.1. Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema. 	X	CMCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.3.2. Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes. 		CMCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.3.3. Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica actuacións para o seu coidado. 	X	CMCT CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. 		CMCT

		<ul style="list-style-type: none"> · CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados. 	X	CMCT CCL CD
--	--	--	---	-------------------

6. A FUNCIÓN DE NUTRICIÓN NO SER HUMANO

OBXECTIVOS:

- Coñecer o significado da función de nutrición no ser humano.
- Distinguir os aparatos implicados na función de nutrición.
- Diferenciar o papel de cada un dos aparatos implicados na función de nutrición.
- Coñecer os órganos máis importantes de cada aparato.
- Identificar os procesos de dixestión, respiración, circulación e excreción como parte da función de nutrición.
- Empregar as novas tecnoloxías da información e a comunicación para a busca de información.
- Organizar a información en esquemas e debuxos.
- Relacionar os contidos da unidade co propio corpo.
- Apreciar a importancia de manter hábitos saudables.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 3º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.

Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · As funcións vitais no ser humano · A función de nutrición · Aparatos implicados na función de nutrición · Aparato dixestivo · Aparato circulatorio · Aparato respiratorio · Enfermidades e hábitos saudables 	<ul style="list-style-type: none"> · B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano. 	X	CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.1.2. Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, excretor e explica as principais funcións. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.3. Relaciona determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida. 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes. 		CMCT CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables. 	X	CMCT CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. 		CMCT CSC

7. OS ALIMENTOS

OBXECTIVOS

- Diferenciar nutriente de alimento.
- Coñecer os principais nutrientes e grupos de alimentos.
- Coñecer as características das dietas equilibradas.
- Comprender a importancia de levar unha dieta equilibrada.
- Elaborar menús saudables.
- Construír textos empregando vocabulario propio da unidade.
- Interpretar a información contida nas etiquetas dos alimentos.
- Organizar e interpretar a información contida en táboas.
- Investigar sobre algunhas enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada.

TEMPORALIZACIÓN

Traballarase no 3º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.
Remataremos o tema cunha exposición do mesmo.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Clasificación dos alimentos: · Nutrientes: azucres, lípidos, proteínas, vitaminas, minerais · Dietas saudables · A pirámide dos alimentos 	<ul style="list-style-type: none"> · B2.3. Relaciona determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde 	<ul style="list-style-type: none"> · CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes. · CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando 	X	CMCT CSC
			X	CMCT CCL

OBXECTIVOS

- Promover o uso do dicionario e dar as claves para distinguir as distintas acepcións de cada palabra.
- Analizar as diferenzas que existen entre textos literarios e non literarios.
- Profundar na ortografía analizando as partes da palabra e a formación dos tipos de palabras
- Analizar os tipos de comunicación, verbal e non verbal

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 1 desenvolverase no 1º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
• Lectura	• B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias	• LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	CCL CD CSC
		• LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	CCL

		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 		CCL
	para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 		CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 		CCL CAA

		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	X	CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 		CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 		CCL CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 		CCL CSC

	facendo participar a			
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 		CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	X	CCL CSC CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 		CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> O dicionario. O alfabeto, letras e palabras. A entrada ou lema, acepcións e significados. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. 	X	CCL CAA CD

				CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica. 		CCL CAA CD
<ul style="list-style-type: none"> Texto literario e non literario. Tipos de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 Escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.1. Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura en xeral. 		CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> A comunicación A comunicación verbal e non verbal. Linguaxe, lingua e idioma. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, co uso de elementos propios da linguaxe non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais. 		CCL CCEC CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> A sílaba. Sílabas átonas e tónicas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 	X	CCL CAA

UNIDADE 3

OBXECTIVOS

- Promover o enriquecemento do léxico coa incorporación de vocabulario novo
- Facerlles unha aproximación da lírica aos rapaces, achegando nocións básicas como a clase de rima,
- Palabras homógrafas e homófonas.
- Amosarlles as primeiras estruturas sintácticas fundamentais: suxeito e predicado.
- Indicarlles os pasos para describir obxectos e así poidan describir o seu mundo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 3 desenvolverase no 1º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
• Lectura Tema 3	• B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos	• LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	CCL CD CSC

		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	X	CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	X	CCL
	escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.			

				CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 		CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 		CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 		CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 		CCL CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 		CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como 	X	CCL

	<p>polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.</p>	<p>fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.</p>		<p>CAA CSC CCEC</p>
		<p>· LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.</p>	X	<p>CCL CSC CAA CSIEE</p>
<p>· Palabras homónimas e homógrafas.</p>	<p>· B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.</p>	<p>· LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.</p>		<p>CCL CAA</p>
<p>· Séculos Escuros. Poesía II. Rima asonante e consonante.</p>	<p>· B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.</p>	<p>· LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.</p>	X	<p>CCL CCEC</p>
		<p>· LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.</p>		<p>CCL</p>
<p>· A oración. Suxeito e predicado.</p>	<p>· B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica,</p>	<p>· LGB4.1.5. Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número</p>	X	<p>CCL CAA</p>
	<p>· B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito</p>	<p>· B4.5.1. Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito</p>	X	<p>CCL CAA</p>
<p>· Acentuación en hiatos e ditongos.</p>	<p>· B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de</p>	<p>· LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais .</p>	X	<p>CCL CSC CCEC</p>

	acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.				
<ul style="list-style-type: none"> • Expresión oral • Expresión escrita 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	X	CCL CSC CAA	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	X	CCL CSC CCEC	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	X	CCL CSC CCEC CAA	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada 		CCL CCEC	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	X	CCL CSC	
		<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir 	X	CCL CSIEE CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia 	X	CCL CAA

				CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, 	X	CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	X	CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	X	CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	X	CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	X	CCL CSC

UNIDADE 4

OBXECTIVOS

- Ser conscientes da diferenza entre palabras monosémicas e polisémicas.
- Profundar no coñecemento da literatura e dos Precursores, á vez que recoñecen o conto como xénero narrativo.
- Coñecer as regras básicas de acentuación para clasificar as palabras.
- Analizar a estrutura da lingua, o nome ou substantivo e os tipos de substantivos que existen.
- Conseguir que os alumnos sexan quen de contar contos.
- Facer que sexan capaces de redactar un correo electrónico.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 4 desenvolverase no 1º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
• <i>Lectura Tema 4</i>	• B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información	• LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións	X	CCL CD CSC

explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dúbidos sentidos bastante evidentes.	cotiás.		
	· LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).		CCL
	· LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	X	CCL CAA CSIEE
	· LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dúbidos sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
	· LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL
	· LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
	· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidos de vocabulario que atopa nos textos.	X	CCL CAA CSIEE
	· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> · B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais . 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral,cando é preciso. 		CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 		CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	X	CCL

		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 		<p>CCL CAA CSC</p>
	<p>velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto</p>	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 		<p>CCL CSC</p>
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	X	<p>CCL CAA CSC CCEC</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	X	<p>CCL CSC CAA CSIEE</p>
<ul style="list-style-type: none"> Palabras monosémicas e polisémicas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 		X	<p>CCL CAA</p>
<ul style="list-style-type: none"> .A narración O conto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 		X	<p>CCL CCEC</p>
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer relatos sinxelos a partir de modelos dados. 		X	<p>CCL CCEC</p>

			CSC
<ul style="list-style-type: none"> O nome ou substantivo. Clases de substantivos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	X	CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Acentuación diacrítica. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	X	CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Expresión oral Expresión escrita 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	X	CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	X	CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	X	CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	X	CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir 	X	CCL

			CSIEE CAA
	· LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia	X	CCL CAA CSIEE
	· LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).		CCL
	· LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación,	X	CCL CSC CCEC
	· LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando	X	CCL CAA
	· LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	X	CCL CSC CCEC
	· LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	X	CCL CSC CAA
	· LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.	X	CCL CD CAA

	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	X	CCL CSC
--	---	---	------------

UNIDADE 5

OBXECTIVOS

- Aprender que existen palabras simples e derivadas.
- Profundar no coñecemento da literatura e do Rexurdimento da lingua.
- Coñecer a estrutura do conto.
- Saber que é o xénero e o número dos substantivos.
- Que sexan capaces de pedir e de dar a información precisa.
- Elaborar unha noticia.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 5 desenvolverase no 2º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

Sesións de desenvolvemento do contido: 9

Sesións de reforzo: 2

Sesións de ampliación: 1

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	Competencias clave
<i>Lectura Tema 5</i>	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	CCL CD CSC
		LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).		CCL
		LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	X	CCL CAA CSIEE
		LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
		LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL
		LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
		LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	CCL

				CAA CSIEE
		LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE
	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
		LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.		CCL CAA
		LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
	B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.		CCL CAA CSIEE
		LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.		CCL CAA CSIEE
	B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.	LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.		CCL CSIEE CAA
	B2.7. Ler expresivamente	LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as		CCL

	textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	palabras.		CAA
		LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	X	CCL
		LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	X	CCL
		LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...		CCL CAA CSC
		LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.		CCL CSC
	B2.10. Aposar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.10.1. Aposar interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	X	CCL CAA CSC CCEC
		LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	CCL CSC CAA CSIEE
· Palabras primitivas e derivadas.	· B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e	· LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	X	CCL CAA

	reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.			
· Narración II. Estrutura do conto.	· B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	· LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	X	CCL CCEC
	· B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.	· LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.		CCL CCEC
	· B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.	· LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.		CCL CCEC CSC
· O nome ou substantivo · Xénero e número.	· B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	· LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.		CCL CAA
· Signos de puntuación. · Punto, punto e coma e dous puntos.	· B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	· LGB4.3.1. Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.		CCL
· Expresión oral	· B1.1. Comprender textos orais sinxelos	· LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo,	X	CCL CAA

· Expresión escrita	· procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	· LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.		CCL CSC
	· B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	· LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	CCL CD CAA CSC
		· LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	X	CCL CD CAA CSIEE
	· B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	· LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	X	CCL CAA CSC CSIEE
		· LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	X	CCL CAA
		· LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.		CCL
	· B1.5. Manter unha	· LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e	X	CCL

	actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	das demais en actos de fala orais, sen interromper.		CSC
		· LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.	X	CCL CSC
		· LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	X	CCL CSC CAA
		· LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	X	CCL CSC CCEC
		· LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.		CCL CSC CCEC
		· LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	X	CCL CSC CCEC
		· LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	X	CCL CSC CCEC CAA
	· B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.			
	· B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente,	· LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á		CCL CAA

	sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	súa idade.		
		· LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.		CCL
		· LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.		CCL CSC
	· B1.8. Elaborar textos orais sinxelos propios.	· LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios .		CCL CD CAA CSIEE CSC
	· B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	· LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	·	CCL CAA CCEC CSIEE
	· B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	· LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	X	CCL CSC
		· LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	CCL CSC
		· LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guiión establecido	X	CCL CAA
		· LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de	X	CCL CSC

		cohesión, usando o rexistro adecuado.		CCEC
		· LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	X	CCL CSC CAA
	· B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	· LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.	X	CCL CD CAA
		· LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	X	CCL CSC

UNIDADE 6

OBXECTIVOS

- Profundar na formación de palabras novas: sufixos e prefixos.
- Coñecer o xénero do teatro, os personaxes e anotacións.
- O artigo determinado e indeterminado.
- Ser capaces de contraer o artigo determinado e indeterminado coas preposicións de, con, por, a...
- Dar instrucións.

- Saber escribir unha receita de cociña.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 6 desenvolverase no 2º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
· <i>Lectura Tema 6</i>	· B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita entextos escritos de soportes variados , libros, carteis)	· LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	CCL CD CSC
		· LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	CCL
		· LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e		CCL

		recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		
		· LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
		· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE
	· B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	· LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
		· LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.	X	CCL CAA
		· LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
	· B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	· LGB2.4.1. Deducer o posible contido dun texto sinxelo antes de lolo, axudándose do título e as ilustracións.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é		CCL CAA

		preciso.		CSIEE
	· B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.	· LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.		CCL CSIEE CAA
	· B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	· LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras.		CCL CAA
		· LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	X	CCL
		· LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	X	CCL
		· LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.		CCL CSC
	· B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	· LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.		CCL CAA CSC CCEC
	· B2.11. Amosar certa autonomía lectora e	· LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de		CCL

	capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	xustificálas en función dos seus gustos.		
		· LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	CCL CSC CAA CSIEE
· Prefixos e sufixos.	· B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	· LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	X	CCL CAA
· O teatro. Personaxes e anotacións.	· B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias,	· LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	X	CCL CCEC
		· LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.		CCL CCEC
	· B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios.	· LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.		CCL
· Os determinantes. · O artigo · As contraccións.	· B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	· LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, determinantes,		CCL CAA

<ul style="list-style-type: none"> · Expresión oral · Expresión escrita 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 		CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	X	CCL CD CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	X	CCL CD CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 	X	CCL CAA CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da 		CCL

		situación de comunicación e axusta a este a súa produción.		
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	X	CCL CSC
		LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	X	CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elaborar un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 		CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Elaborar textos orais sinxelos propios. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.8.1. Elaborar textos sinxelos propios . 	X	CCL CD CAA CSIEE CSC

	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 		<p>CCL CAA CCEC CSIEE</p>
	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	X	<p>CCL CSC</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	X	<p>CCL CSC</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido 	X	<p>CCL CAA</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	X	<p>CCL CSC CCEC</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal 	X	<p>CCL CSC CAA</p>
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	X	<p>CCL CD CAA</p>
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	X	<p>CCL CSC</p>

UNIDADE 7

OBXECTIVOS

- Ser conscientes da diferenza entre palabras monosémicas e polisémicas.
- Profundar no coñecemento da literatura da Xeración Nós e da Xeración de 1925. O teatro II, os actos e as escenas.
- Coñecer as palabras compostas e a súa formación.
- Coñecer os determinantes posesivos e demostrativos e o seu uso.
- Que saiban o uso do v e do b.
- Que saiban expresar ideas propias e alleas. O debate.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 7 desenvolverase no 2º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
· Lectura tema 7	· B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de	· LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións	X	CCL CD

		cotiás.		CSC
	soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	· LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	CCL
		· LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL
		· LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
		· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> · B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 		CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 	X	CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao 	X	CCL

		interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...		CAA CSC
	descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a	· LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.		CCL CSC
	· B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	· LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	X	CCL CAA CSC CCEC
	· B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	· LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.	X	CCL
		· LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	CCL CSC CAA CSIEE
		· LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.		CCL CSC CCEC
· As palabras compostas.	· B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	· LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	X	CCL CAA
· A Xeración Nós. Teatro II. Actos e escenas.	· B5.3. Identificar as características dos diferentes	· LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	X	CCL CCEC

	xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	· LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.		CCL CCEC
	· B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios.	· LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.		CCL
· O determinante. Demostrativos e posesivos.	· B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	· LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, e preposición.	X	CCL CAA
· Palabras con b e v.	· B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	· LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas.	X	CCL CSC CCEC
· EO. Expresar ideas propias e alleas. O debate. · EE. Facer unha entrada de blog.	· B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes daradio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	· LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	X	CCL CAA
		· LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.		CCL CSC
	· B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como	· LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou	X	CCL CD CAA

	instrumento de aprendizaxe.	completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.		CSC
		· LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	X	CCL CD CAA CSIEE
	· B1.3. Interpretar correctamente a retransca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	· LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retransca, a ironía e os dobres sentidos.		CCL
	· B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	· LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	X	CCL CAA
		· LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.		CCL CSIEE CAA
		· LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.		CCL
	· B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	· LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	X	CCL CSC
		· LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.	X	CCL CSC

	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais . 	X	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	X	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. A mosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

<ul style="list-style-type: none"> · B1.10. Aposar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.10.1. Aposar respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. 	X	CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · B1.11. Interesarse por aposar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 		CCL CAA CCEC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 		CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> · B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	X	CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	X	CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	X	CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	X	CCL
<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, 	X	CCL	

		morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.		CSC CCEC
		LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.		CCL CAA CSIEE
	· B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	· LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións.	X	CCL CAA CD
		· LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.		CCL CAA
		· LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.		CCL CSC CCEC
		· LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	X	CCL CSC CAA
		· B3.7. Coidar a presentación	· LGB3.7.1. Coida a presentación dos	·

	dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.		CD CAA
		LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.		CCL CSC

UNIDADE 8

OBXECTIVOS

- Saber a diferenza entre campo semántico e familia léxica.
- Coñecer o xénero do ensaio e en que consiste.
- Saber como son o determinante numeral e o determinante indefinido.
- Ser capaces de escribir sen erros ortográficos: o h.
- Saber expresar desexos.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 8 desenvolverase no 3º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
Lectura tema 8	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dúbidos sentidos bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 	X	CCL CD CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dúbidos sentidos en textos. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. 		CCL CAA

		· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE
· B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.		· LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
		· LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.	X	CCL CAA
		· LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
· B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.		· LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.		CCL CAA CSIEE
· B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.		· LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.		CCL CSIEE CAA

		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 		CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	X	CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	X	CCL CSC CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · Familia de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> · B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	X	CCL CAA

<ul style="list-style-type: none"> · O determinante. Indefinidos e numerais. 	<ul style="list-style-type: none"> · B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, e preposición. 	X	CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> · Palabras con h. 	<ul style="list-style-type: none"> · B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas 	X	CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> · Expresión oral · Expresión escrita 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	X	CCL CD CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.2.2. Elaborar textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	X	CCL CD CAA		

				CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 		CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 		CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	X	CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	X	CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da 	X	CCL CSC CCEC

		escola ou fóra dela.		
		· LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.		CCL CSC CCEC
		· LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	X	CCL CSC CCEC
		· LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	X	CCL CSC CCEC CAA
	· B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	· LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.		CCL CAA
		· LGB1.7.2. Elaborar un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.	X	CCL
		· LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.		CCL CSC
	· B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	· LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	X	CCL CAA CCEC CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	X	CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 		CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e coesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	X	CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 		CCL CAA CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> · B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	X	CCL CAA CD
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	X	CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	X	CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre párrafos, interliñado... en calquera soporte. 	X
<ul style="list-style-type: none"> · LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como 			CCL CSC

UNIDADE 9

OBXECTIVOS

- Profundar na formación de palabras novas: sufixos e prefixos.
- Coñecer como se forman os nomes.
- Saber as causas polas que os nosos escritores se exiliaron.
- Saber cales son os distintos graos do adxectivo.
- Profundar na ortografía e saber que palabras se escriben con x e cales con s.
- Contar experiencias.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 9 desenvolverase no 3º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
· Lectura tema 9	· B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de	· LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións	X	CCL CD

		cotiás.		CSC
	soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	· LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	CCL
		· LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL
		· LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
		· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	X	CCL CAA CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> · B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	X	CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	X	CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 		CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 		CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 		CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	X	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	X	CCL

		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obternova información... 		CCL CAA CSC
	alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 		CCL CSC
	información que se acaba de	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	X CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	X	CCL CSC CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> Formación do nome. O substantivo. O adxectivo. Graos do adxectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, e preposición. 	X	CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Literatura de exilio. Figuras literarias 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras. 		CCL CCEC

I. A metáfora e a comparación.	como temas recorrentes.			CAA
		· LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.		CCL CCEC
· Palabras con x e s.	· B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	· LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas		CCL CSC CCEC
· EO. Contar experiencias. · EE. Redactar unha folha de reclamación.	· B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes daradio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	· LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	X	CCL CAA
		· LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.		CCL CSC
	· B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	· LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	CCL CD CAA CSC
		· LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	X	CCL CD CAA CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 		CCL
<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	X	CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 		CCL CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	X	CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	X	CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> · B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	X	CCL CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> · B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 		CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> · B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e 	X	CCL

		volume.		CSC CCEC
		· LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.		CCL CSC CCEC CAA
· B1.7. Aposar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.		· LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.		CCL CAA
		· LGB1.7.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.		CCL
		· LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.		CCL CSC
· B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.		· LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	X	CCL CAA CCEC CSIEE
· B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.		· LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	X	CCL CSC
		· LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	CCL CSC
· B3.1. Usar, de maneira		· LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto,		CCL

		antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.		CSIEE CAA
		· LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	X	CCL
		· LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.	X	CCL CSC CCEC
		· LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	X	CCL CAA CSIEE
		· LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	X	CCL CAA CSIEE
		· B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios		
		· LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións.	X	CCL CAA CD
		· LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou	X	CCL

	de comunicación.	argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.		CAA
		· LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.		CCL CSC CCEC
		· LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	X	CCL CSC CAA
	· B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	· LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.	X	CCL CD CAA
		· LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	X	CCL CSC

UNIDADE 10

OBXECTIVOS

- Profundar na formación de palabras novas: sufixos e prefixos.
- Coñecer como se forman os adxectivos.

- Coñecer que é a personificación como figura estilística.
- Profundar na ortografía e saber que palabras se escriben con c e cales se escriben con cc.
- Saber describir lugares.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade 10 desenvolverase no 3º trimestre. A súa duración será dunhas 12/15 sesións (dependendo das necesidades coas que nos atopemos)

- Sesións de desenvolvemento do contido: 9
- Sesións de reforzo: 1
- Sesións de ampliación: 1
- Sesións de avaliación: 1

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
· Lectura tema 10	· B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.	· LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	CCL CD CSC
		· LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	CCL
		· LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo	X	CCL CAA

		o significado de palabras e expresións polo contexto.		CSIEE
		· LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL
		· LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA
		· LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.		CCL CAA CSIEE
	· B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	· LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	CCL CAA
		· LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.		CCL CAA
		· LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto	X	CCL

		sinxelo.		CAA
· B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.		· LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.		CCL CAA CSIEE
		· LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	X	CCL CAA CSIEE
· B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.		· LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	X	CCL CSIEE CAA
· B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a		· LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	X	CCL CAA
		· LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	X	CCL
		· LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	X	CCL
		· LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...		CCL CAA CSC
		· LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.		CCL CSC

	audiencia da súa			
	· B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	· LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.		CCL CAA CSC CCEC
	· B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	· LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.		CCL
		· LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	CCL CSC CAA CSIEE
· Formación do adxectivo. O adxectivo. · O pronome persoal.	· B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	· LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, e preposición.	X	CCL CAA
	· B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas	· LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	X	CCL CSC CCEC

	producións orais e escritas.			
· Nova Narrativa Galega. Figuras literarias II. A personificación.	· B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	· LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras.		CCL CCEC CAA
· Palabras con c, cc.	· B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	· LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas	X	CCL CSC CCEC
· EO. Explicar itinerarios. · EE. Describir un lugar.	· B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	· LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	X	CCL CAA
		· LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.		CCL CSC
	· B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	· LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	CCL CD CAA CSC

		· LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	X	CCL CD CAA CSIEE
	· B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	· LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.		CCL
	· B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	· LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	X	CCL CAA
		· LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.		CCL CSIEE CAA
		· LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a esta a súa produción.		CCL
	· B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	· LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	X	CCL CSC
		· LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.	X	CCL CSC

	<ul style="list-style-type: none"> · B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	X	CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 		CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	X	CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	X	CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 		CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.7.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 		CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 		CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> · LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 		CCL CAA CCEC

				CSIEE
· B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	· LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	X	CCL CSC	
	· LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	CCL CSC	
· B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	· LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.		CCL CSIEE CAA	
	· LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	X	CCL CAA CSIEE	
	· LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	X	CCL	
	· LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, l e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.	X	CCL CSC CCEC	
	· LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	X	CCL CAA CSIEE	
	· LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a	X	CCL	

		elaboración de textos.		CAA CSIEE
	<p>· B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.</p>	<p>· LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.</p>		CCL CAA
		<p>· LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.</p>	X	CCL CSC CCEC
		<p>· LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.</p>	X	CCL CSC CAA
	<p>· B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.</p>	<p>· LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.</p>	X	CCL CAA CSIEE
	<p>· B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.</p>	<p>· LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación, limpeza, calidade caligráfica, separación entre párrafos, interliñado... en calquera soporte.</p>	X	CCL CD CAA
		<p>· LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.</p>	X	CCL CSC

OBXECTIVOS

- Ler, escribir e ordenar distintos números naturais utilizando razoamentos apropiados.
- Interpretar e utilizar diferentes usos dos números naturais, tanto en textos numéricos como en situacións da vida cotiá.
- Identificar e establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos.
- Estimar e redondear o resultado dun cálculo valorando a resposta.
- Descompoñer, de forma aditiva e de forma aditivo- multiplicativa, números menores dun millón, atendendo ao valor de posición das súas cifras.
- Identificar os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.
- Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor en situacións da vida cotiá.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades #ante situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos na vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades inherentes ao traballo

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarámola nunhas 12 sesións (1º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> Definición e uso dos números naturais. Comparación e ordenación de números naturais. Números ata 6 cifras e números de máis de 6 cifras. Aproximación e redondeo. Sistema de numeración romano. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	X	CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	X	CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 		CMCT CAA CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. 	X	CMCT CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	X	CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	X	CMCT CAA CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.2.2. Ordena números naturais, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 		CMCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.6. Coñecer, utilizar e 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.6.2. Descompón de forma aditiva e de 		CMCT

	<p>automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.</p>		
		<p>· MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.</p>	X	CMCT CAA
		<p>· MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.</p>	X	CMCT CAA
	<p>· B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.</p>	<p>· MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.</p>	X	CMCT CAA CCL CSIEE
		<p>· MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.</p>		CMCT CAA CCL CSIEE

2. OPERACIÓNS CON NÚMEROS NATURAIS

OBXECTIVOS

- Operar cos números coñecendo a xerarquía das operacións.
- Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números.
- Elaborar e empregar estratexias de cálculo mental.

- Identificar múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.
- Calcular os primeiros múltiplos dun número dado.
- Calcular todos os divisores de calquera número menor de 100.
- Ler, escribir e ordenar distintos números naturais utilizando razoamentos apropiados.
- Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor nas distintas situacións da vida cotiá.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos na súa vida cotiá..
-

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarámola nunhas 12 sesións (1º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Suma e resta de números naturais. Propiedades. · Multiplicación de números naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	X	CMCT CAA

<p>Propiedades.</p> <ul style="list-style-type: none"> · División de números naturais. <p>Propiedades.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Xerarquía nas operacións de números naturais. · Operacións de números naturais combinadas. 	<p>numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.</p>				
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	X		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	X		CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	X		CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 			CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	X		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 			CMCT CAA CCL

	milésimas).			
	· B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	· MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.		CMCT CAA CCL
				CMCT
	· B2.4. Utilizar os números naturais, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	· MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	X	CMCT
		· MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.		CMCT CCL
		· MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.		CMCT CAA
	· B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	· MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	X	CMCT CAA
		· MTB2.6.3. Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	X	CMCT
		· MTB2.6.4. Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.	X	CMCT
		· MTB2.6.5. Calcula todos os divisores de		CMCT

		calquera número menor de 100.		
		· MTB2.6.6. Calcula o mcm e o mcd.		CMCT
		· MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	X	CMCT CAA
	· B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	X	CMCT CAA CCL CSIEE
		· MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.		CMCT CAA CCL CSIEE

3. NÚMEROS DECIMAIS

OBXECTIVOS

- Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números decimais.

- Realizar operacións con números decimais.
- Descompoñer números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras.
- Redondear números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.
- Ler, escribir e ordenar, utilizando razoamentos apropiados, distintos números naturais.
- Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor en situacións da vida cotiá.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas craves e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Utilizar e coñecer, de forma apropiada, a lingua galega e a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, aplicando estas en a súa vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.
- Operar cos números coñecendo a xerarquía das operacións.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarámola nunhas 12 sesións (1º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

MÍN

CC

<ul style="list-style-type: none"> · Definición e uso dos números decimais. · Comparación e ordenación de números decimais. · Aproximación de números decimais. · Suma e resta de números decimais. Propiedades. · Multiplicación de números decimais. Propiedades. · División de enteiros con cociente decimal. · División dun decimal entre un enteiro. 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	X	CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		CMCT CAA CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B2.1. Ler, escribir e ordenar 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos 	X	CMCT

	utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.		CAA CCL
	· B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	· MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	X	CMCT CAA CCL
		· MTB2.2.2. Ordena números naturais, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformacións doutros.	X	CMCT
	· B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.	· MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.		CMCT
	· B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	· MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	X	CMCT
		· MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	X	CMCT CCL
		· MTB2.4.3. Estima e comproba resultados		CMCT

		mediante diferentes estratexias.		CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.2. Realiza operacións con números decimais. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. 	X	CMCT CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.7. Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. 		CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 		CMCT CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, 	X	CMCT CAA CCL CSIEE

	valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.		
		· MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.		CMCT CAA CCL CSIEE

4. FRACCIÓNS

OBXECTIVOS

- Identificar fraccións, recoñecer os seus elementos e relacionalos cos compoñentes dunha división.
 - Recoñecer fraccións en situacións da vida cotiá e definir o numerador e o denominador nesas situacións.
 - Ler, escribir e ordenar fraccións utilizando razoamentos apropiados.
 - Asimilar o concepto de número mixto.
 - Coñecer a relación entre fracción e número decimal e aplicala para ordenar fraccións.
 - Obter fraccións utilizando os métodos de amplificación e redución.
 - Calcular o produto dunha fracción por un número.
 - Reducir dous ou máis fraccións a común denominador e calcular fraccións equivalentes.
 - Realizar sumas e restas de fraccións.
 - Operar cos números coñecendo a xerarquía das operacións.
 - Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
 - Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas craves e aprendendo para situacións futuras semellantes.
 - Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.

- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como que sexan capaces de aplicalos na súa vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 12 sesións (1º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> • Definición e uso das fraccións. • Fraccións equivalentes: que son e como se obteñen. • Suma e resta de fraccións. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.		CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> • Suma e resta de unidades e fraccións. • Multiplicación dun número natural por unha fracción. • Fracción dunha cantidade. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 		CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> • Fraccións decimais. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		CMCT CSIEE

				CAA
	matemático.		· MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	CMCT CAA CCL
	· B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.		· MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	CMCT CAA CSIEE
	· B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.		· MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.	CMCT CAA CSIEE
	· B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).		· MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT CAA CCL
	· B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.		· MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	X CMCT CAA CCL
			· MTB2.2.2. Ordena números naturais, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros.	X CMCT

	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes. 		CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. 		CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar os números natrais, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 		CMCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.5.1. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Coñecer, utilizar e 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos 	X	CMCT

	<p>automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.</p>		CAA
		<p>· MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.</p>	X	CMCT CAA
	<p>· B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.</p>	<p>· MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.</p>	X	CMCT CAA CCL CSIEE
		<p>· MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.</p>		CMCT CAA CCL CSIEE

5. MEDIDA DA LONXITUDE

OBXECTIVOS

Estimar lonxitudes elixindo a unidade máis apropiada para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.

- Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude facendo previsións razoables.
- Medir con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis apropiada para a expresión dunha

medida.

- Operar con diferentes medidas.
- Sumar e restar medidas de lonxitude en forma simple ou incomplexa dando o resultado na unidade determinada de antemán.
- Comparar e ordenar medidas dunha mesma magnitude.
- Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos apropiados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.
 - Resolver problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
- Expresar en forma simple a medición dunha lonxitude dada en forma complexa e viceversa.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Utilizar e coñecer de forma apropiada a lingua galega e a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como ser capaces de aplicalos na súa vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 10 sesións (2º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Lonxitude: definición, uso e unidades de medida. · Cambios de unidade. · Expresións complexas e incomplexas. · Operacións con medidas de lonxitude. Propiedades. 	<p>B1.1. Describir e analizar accións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		<p>CMCT CAA</p>
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	X	<p>CMCT CAA</p>
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		<p>CMCT CSIEE CAA</p>
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		<p>CMCT CAA CCL</p>
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 		<p>CMCT CAA CSIEE</p>
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para 		<p>CMCT CAA</p>

futuras.	situacións futuras semellantes.		CSIEE
· B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	· MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	X	CMCT CCL CAA
	· MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	X	CMCT CAA
	· MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	X	CMCT
· B3.2. Operar con diferentes medidas.	· MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.		CMCT
	· MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	X	CMCT
· B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	X	CMCT CAA CSIEE

6. MEDIDA DE CAPACIDADE E MASA

OBXECTIVOS

- Estimar capacidades e masas elixindo a unidade máis apropiada para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
 - Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de capacidade ou masa e facendo previsións razoables.
 - Medir con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis apropiada para a expresión dunha medida.
- Operar con diferentes medidas.
- Sumar e restar capacidades e masas en forma simple ou incomplexa dando o resultado na unidade determinada de antemán.
- Comparar e ordenar medidas dunha mesma magnitude.
- Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos apropiados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.
- Resolver problemas de capacidade e masa, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando, etc., e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
- Expresar en forma simple ou incomplexa a medición dunha capacidade ou dunha masa en forma complexa e viceversa.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.

- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Utilizar e coñecer de forma apropiada a lingua galega e a lingua castelá e de desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como de aplicalas na súa vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 10 sesións (2º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Capacidade: definición, uso e unidades de medida. · Masa: definición, uso e unidades de medida. · Cambios de unidade. 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA

<ul style="list-style-type: none"> · Expresións complexas e incomplexas. · Operacións con medidas de capacidade e masa. Propiedades. 	utilidade para facer predicións.				
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2. Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 			CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 			CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 			CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 			CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo parasituacións futuras semellantes. 			CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	X		CMCT CCL CAA

	capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	· MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	X	CMCT CAA
	· B3.2. Operar con diferentes medidas.	· MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	X	CMCT
		· MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.		CMCT
		· MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	X	CMCT
	· B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	X	CMCT CAA CSIEE

7. MEDIDA DO TEMPO

OBXECTIVOS

Estimar tempos elixindo a unidade máis apropiada para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.

- Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de tempo facendo previsións razoables.
- Medir con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis apropiada para a expresión dunha medida.
- Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relacións, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.
- Realizar equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.
- Operar con diferentes medidas.
- Sumar e restar tempos en forma simple ou incompleja dando o resultado na unidade determinada de antemán.
- Comparar e ordenar medidas dunha mesma magnitude.
- Establecer conexións entre a realidade e as matemáticas.
- Valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos apropiados e reflexionar sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.
- Resolver problemas de tempos, utilizando estratexias heurísticas.
- Expressar en forma simple a medición dun tempo dado en forma complexa e viceversa.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciar na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas craves e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciar na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como que sexan capaces de aplicalos na súa vida cotiá.
- Desprezar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 10 sesións (2º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Tempo: definición e uso. · Unidades de medida: tempo histórico, horas, minutos e segundos. · Expresións complexas e incomplexas. · Operacións con medidas de tempo. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. · MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		CMCT CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as 		CMCT CAA

	situacións descoñecidas.	consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.		CSIEE
	· B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	· MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.		CMCT CAA CSIEE
	· B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	· MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	X	CMCT CAA
	· B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	· MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.	X	CMCT
	· B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	X	CMCT CAA CSIEE

8. ÁNGULOS

OBXECTIVOS

Identificar e representar ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes e opostos polo vértice.

- Medir ángulos usando instrumentos convencionais.
- Identificar o ángulo como medida dun xiro ou apertura.
- Coñecer o sistema sexagesimal para realizar cálculos con medidas angulares.
- Realizar ampliacións e reducións.
- Utilizar as nocións xeométricas de ángulo, paralelismo e perpendicularidade para describir e comprender situacións da vida cotiá.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como que sexan capaces de aplicalos na súa vida cotiá.
- Desprezar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarámola nunhas 10 sesións (2º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

MÍN

CC

<ul style="list-style-type: none"> · Ángulos: definición e uso. · Medida de ángulos. O grao. · Clases de ángulos. · Ángulos complementarios e suplementarios. 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA	
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 			CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 			CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 			CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 			CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 			CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> · B3.4. Coñecer o sistema 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida 		X	CMCT

	sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares.	dun xiro ou abertura.		
		· MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais.	X	CMCT
	· B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	· MTB4.1.1. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice...		CMCT
	· B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	X	CMCT CAA CCL CSIEE
		· MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.		CMCT CAA

9. FIGURAS PLANAS

OBXECTIVOS

- Aplicar o concepto de perímetro de figuras a interpretar situacións da vida diaria.
- Calcular o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.
- Identificar e diferenciar os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, radio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.
- Utilizar as nocións xeométricas de ángulo, paralelismo e perpendicularidade para describir e comprender situacións da vida cotiá.
- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciar na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas craves e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciar na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como que sexan capaces de aplicarlos na súa vida cotiá.
- Desprezar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 10 sesións (3º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
	<ul style="list-style-type: none"> • Os polígonos. • Os triángulos. • Os cuadriláteros. • A circunferencia e o círculo. • Figuras con eixe de simetría. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA

<ul style="list-style-type: none"> · B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 		CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> · B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		CMCT CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		CMCT CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> · B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 		CMCT CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 		CMCT CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB4.1.2. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe. 	X	CMCT
<ul style="list-style-type: none"> · B4.3. Utilizar as propiedades das figuras planas 	<ul style="list-style-type: none"> · MTB4.3.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: 	X	CMCT

	para resolver problemas.	centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.		
		· MTB4.3.2. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.	X	CMCT
	· B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.		CMCT CAA CCL CSIEE
		· MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.		CMCT CAA

10. ORIENTACIÓN NO PLANO E NO ESPAZO

OBXECTIVOS

- Trazar unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixo.
- Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.
- Utilizar a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.
- Utilizar as nocións xeométricas de ángulo, paralelismo e perpendicularidade para describir e comprender situacións da vida cotiá.

- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Iniciarse na resolución de problemas que requiran planificación e estimacións, así como que sexan capaces de aplicalos na súa vida cotiá.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarémola nunhas 10 sesións (3º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> • Escalas. • A cuadrícula do plano. • Posición no plano. • Simetrías e xiros no plano. • Posición no espazo. • Simetrías e xiros no espazo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 		CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 		CMCT CAA

	resolver.			
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 		CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 		CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 		CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.3. Realiza ampliacións e reducións. 	X	CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, 		CMCT CAA CCL CSIEE

		valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.		
	matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.		CMCT CAA

11. REPRESENTACIÓN DE DATOS

OBXECTIVOS

- Identificar situacións de carácter aleatorio.
 - Observar e constatar que hai sucesos imposibles ou moi infrecuentes, sucesos que se producen con case toda seguridade ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.
 - Realizar conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías...).
 - Realizar, ler e interpretar representacións gráficas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais con datos relativos á contorna inmediata.
 - Realizar análises críticas e argumentadas sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
 - Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar devandito resultado.
 - Aplicar de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.
 - Resolver problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e a probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
 - Reflexionar sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, proponendo outras formas de resolvelo e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos apropiados.

- Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo unha referencia implícita ás propiedades da operación na resolución de problemas.
- Iniciarse na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando as ideas clave e aprendendo para situacións futuras semellantes.
- Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.
- Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade.
- Usar distintos métodos no proceso de aprendizaxe para obter información.
- Despregar unha forma de traballar baseada na confianza na súa propia capacidade para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo.

TEMPORALIZACIÓN

A unidade traballarámola nunhas 10 sesións (3º trimestre) nas que combinaremos traballo na libreta con traballo interactivo, retos, actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> • O azar. • Táboa de frecuencias. • Diagrama de barras. Polígono de frecuencias. • Diagrama de sectores. • A media e a moda. • O rango. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 		CMCT CAA
				CMCT CAA

	resolver.			
	· B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	· MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.		CMCT CSIEE CAA
		· MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.		CMCT CAA CCL
	· B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	· MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.		CMCT CAA CSIEE
	· B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	· MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.		CMCT CAA CSIEE
	· B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	· MTB5.1.1. Aplica de forma intuitiva asituacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.		CMCT CAA
		· MTB5.1.2. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	X	CMCT CAA
	· B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable)	· MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.	X	CMCT CAA CCL

	de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.			
	· B5.3. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	· MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio.		CMCT
	· B5.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	· MTB5.3.2. Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías...).		CMCT CAA
		· MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.		CMCT CAA CCL CSIEE

CIENCIAS SOCIAIS 5º

1. O UNIVERSO E A TERRA

OBXECTIVOS

- Describir como se orixinou o universo.
- Coñecer os distintos elementos que conforman o universo e o sistema solar.
- Diferenciar entre os movementos de rotación e translación e as súas consecuencias.
- Asociar as estacións do ano ao seu efecto combinado.
- Afondar no coñecemento do satélite natural da Terra.

- Coñecer as fases da Lúa e os efectos que teñen na Terra.
- Coñecer e describir as partes da Terra e as súas peculiaridades.

TEMPORALIZACIÓN

Traballárase no 1º trimestre. Dependendo das dificultades coas que nos atopemos, a súa duración será de 2 a 3 semanas.

Remataremos o tema cun exame final.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	
<ul style="list-style-type: none"> · O universo. A orixe. · O sistema solar. Tipos de astros e características. · A terra e o seu satélite · Os movementos da terra e da lúa. · As partes da terra. · Eclipses e mareas. · As estacións. · Atmosfera, biosfera, hidrosfera e xeosfera. 	<ul style="list-style-type: none"> · B2.1 Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes. · B2.2 Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características. · B2.3.Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.1.1.Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa. 	X	CMCCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.2.1.Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade. 	X	CMCCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.3.1 Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios. 		CMCCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.3.2 Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo. 	X	CMCCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.3.3 Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares. 		CAA CMCCT CAA

2. A REPRESENTACIÓN DA TERRA

OBXECTIVOS

- Identificar as distintas formas de representación da Terra.
- Diferenciar entre plano, mapa e planisferio.
- Recoñecer os diferentes signos e escalas convencionais.
- Identificar e diferenciar os distintos tipos de mapas.
- Comprender os fusos horarios.
- Recoñecer as coordenadas terrestres.

TEMPORALIZACIÓN

10 sesións

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		CC
<ul style="list-style-type: none"> · Coordenadas terrestres · Cartografía: planisferios, mapas e planos. · Escalas e signos convencionais · Tipos de mapas 	<ul style="list-style-type: none"> · B2.4 Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.4.1. Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel. 	X	CMCCT CAA

3. CLIMA E PAISAXE DE ESPAÑA E GALICIA

OBXECTIVOS

- Describir as características das zonas climáticas de España e Galicia.
- Identificar as zonas climáticas da península ibérica.
- Identificar e diferenciar as distintas paisaxes que podemos atopar en España e Galicia.
- Recoñecer as principais unidades do relevo da península ibérica.
- Coñecer e identificar os principais ríos de España e Galicia.
- Ser conscientes da influencia do ser humano no medio.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións (2º trimestre)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Tipos de clima de España. · O clima en Galicia. · A paisaxe: elementos e tipos. · Características principais das paisaxes de España e Galicia · Relevo e rede hidrográfica en España e Galicia. · O medio ambiente · Paisaxe: natural e humanizada. · Mares, océanos e ríos de España. · Ríos de Galicia. · A influencia do ser humano no medio. 	<ul style="list-style-type: none"> · B2.7 Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España · B2.8 Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa. · B2.9. Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.6.2 Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence. 		CMCC T CAA CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.7.1 Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade. 		CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.8.1 Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas. · CSB2.8.2 Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España. 	X	CMCC T CSC CCL CMCC T
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB2.9.1 Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. 	X	CSC CAA

4. ESPAÑA E GALICIA: ORGANIZACIÓN POLÍTICA E TERRITORIAL

OBXECTIVOS

- Comprender e ampliar os coñecementos sobre a constitución española e o estatuto de autonomía.
- Identificar os dereitos e deberes dos cidadáns.
- Identificar e diferenciar as formas de organización política e territorial de España.
- Identificar as formas de organización política e territorial de Galicia.
- Valorar as diferentes institucións do estado e da autonomía.
- Recoñecer os símbolos do estado e da autonomía.
- Distinguir entre parroquia, concello, comarca e provincia.
- Valorar a participación cidadá nun estado democrático.
- Coñecer e valorar a diversidade lingüística e cultural do estado español.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións
(2º
trimestre)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · A Constitución e o Estatuto de Autonomía. · Dereitos e deberes dos cidadáns. · Organización política e territorial de España · Organización política e territorial de 	<ul style="list-style-type: none"> · B3.1 Explicar a importancia que ten Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e liberdades recollidos nesta. · B3.2 Identificar as institucións políticas que se derivan da 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.1.1 Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español. · CSB3.2.1 Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización. 	X	CCL CSC CSC CCL

Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> · Diversidade cultural e lingüística. · Símbolos do Estado e da Autonomía. · Monarquía. · División de poderes. · Parroquias, concellos, comarcas e provincias. · Participación cidadá. 	<p>Constitución. Funcións e organización.</p> <ul style="list-style-type: none"> · B3.3 Describir a organización territorial do Estado español as como os órganos de goberno. · B3.4. Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.2.2 Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles. 		CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.3.1 Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias. 	X	CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.4.1. Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. 	X	CSC CCL

5. A POBOACIÓN EN GALICIA E ESPAÑA

OBXECTIVOS

- Descubrir o significado de demografía e poboación.
- Coñecer e describir os conceptos demográficos básicos.
- Identificar e diferenciar os distintos tipos de pirámides de poboación existentes.
- Diferenciar os distintos tipos de movementos migratorios (emigración e inmigración).
- Coñecer e identificar as principais actividades económicas e produtivas.
- Distinguir cales son os sectores económicos.

TEMPORALIZACIÓN

10 sesións (3º trimestre)

Contidos	Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · Demografía e poboación · Conceptos demográficos básicos · Distribución da poboación · Os movementos migratorios · As actividades produtivas. · As actividades económicas. · Padrón e censo. · Densidade de poboación. · Pirámides de poboación. · Emigración e inmigración. · Materia prima e produto elaborado. · Sectores económicos. 	<ul style="list-style-type: none"> · B3.5.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación. · B3.7.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación española. · B3.8.Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos. · B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.5.1.Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación. 	X	CMCCT CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.8.1.Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen. 	X	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen. 	X	CCL CSC CMCCT
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.9.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. 	X	CMTC CSC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB3.9.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes. 		CCL CSC

6. A IDADE MEDIA

OBXECTIVOS

- Coñecer e diferenciar as distintas fontes históricas.
- Identificar os feitos históricos máis importantes da Idade Media.
- Descubrir as características dos reinos visigodos.
- Coñecer a conquista musulmá e identificar o al-Ándalus como un feito diferencial da península Ibérica.
- Identificar e distinguir os diferentes reinos cristiáns na reconquista.
- Coñecer e diferenciar entre a arte románica e a gótica.
- Relacionar o Camiño de Santiago co esplendor de Compostela.

TEMPORALIZACIÓN

8 sesións (exposición grupal do tema)

	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MIN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · As fontes históricas e a súa clasificación. · Idade Media na Península Ibérica. · O reino visigodo · Al-Ándalus · Os reinos cristiáns 	<ul style="list-style-type: none"> · B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias. · B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.2.1.Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia. 		CSC CAA CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. 	X	CMCCT CSC CCEC

<ul style="list-style-type: none"> · O reino de Galicia · Cultura e patrimonio medieval · Fontes primarias e secundarias · Feudalismo e sociedade estamental na Península Ibérica. · Reinos xermánicos e a conquista musulmana · Vida, cultura, relixión e arte en Al-Ándalus · Reinos cristiáns: vida e arte · Os musulmáns en Galicia · A arte en Galicia:románica e gótica · Esplendor de Compostela: Camiño de Santiago 	<p>relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.</p> <ul style="list-style-type: none"> · B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. · B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.2.Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval de España. 	X	CMCCT CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.3.Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas. 	X	CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.5.Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. 		CCEC CSC CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.5.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 	X	CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> CSB4.6.1.Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. 	X	CSC CCEC

7. A IDADE MODERNA

OBXECTIVOS

- Identificar e recoñecer as características de España e Galicia na Idade Moderna.
- Valorar a importancia dos Reis Católicos na historia de España.

- Coñecer os grandes descubridores e inventos da Idade Moderna.
- Coñecer a monarquía dos Austrias e a dos Borbóns.
- Coñecer e valorar a arte deste período.
- Distinguir entre o Renacemento e o Barroco.

TEMPORALIZACIÓN

8 sesións (exposición grupal do tema)

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	MÍN	CC
<ul style="list-style-type: none"> · España e Galicia na idade moderna. · Os grandes descubrimentos. · A monarquía dos Austrias e os Borbóns. · Os reis católicos · O descubrimento de América. · O Renacemento. · O Barroco 	<ul style="list-style-type: none"> · B4.4. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.1. Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. 	X	CMCCT CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas. 	X	CMCCT CSC CCEC CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.3. Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas. 	X	CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos. 		CMCCT CSC CCEC

		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. 		<ul style="list-style-type: none"> · CCE C · CSC · CCL
		<ul style="list-style-type: none"> · CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo). 	X	<ul style="list-style-type: none"> · CSC · CCL · CCE C

VALORES 5º

1. SAE DA COIRAZA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> · As emocións e a interpretación das mesmas. · O autocontrol. A autonomía persoal, a autoestima e o autococepto. · Estratexias de autorregulación emocional. · Seguridade nun mesmo. Confianza nas propias 	<ul style="list-style-type: none"> · B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.2.1. Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva. 	CAA
		<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos. 	CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.2.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades 	CSC CSIEE

posibilidades. Resiliencia.	Autencidade.		cooperativas.	CCL
<ul style="list-style-type: none"> · A iniciativa e a toma de decisións persoais. · Valoración do esforzo como éxito persoal positivo. 		<ul style="list-style-type: none"> · B1.5.Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común. · B1.6.Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto aun mesmo e ás demais persoas 	<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.5.1Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas. 	CSIEE CSC
			<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.5.2.Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas. 	CSC CCL
			VSCB1.6.1.Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.	CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> · A responsabilidade, o compromiso e o respecto polos demais. · Erro como factor de aprendizaxe e mellora. 		<ul style="list-style-type: none"> · B1.3.Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> · VSCB1.3.1.Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos. VSCB1.3.2.Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora. 	CSC CAA CSIEE CSC CSIEE

2. A UNIÓN FAI A FORZA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais Participación nas tarefas e decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1 Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula. 	CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia Implicación no respecto das normas. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Implicarse na elaboración eno respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social. 	CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. 	CCL CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escola 	CSC

<ul style="list-style-type: none"> Os valores sociais e a democracia. Principios de convivencia que establece o Estatuto de Autonomía de Galicia e a Constitución Española. Declaración dos dereitos do neno. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11.Respectar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno. B3.12.Coñecer e expresar asnotas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.11.1.Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española. 	CSC
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.11.2.Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno. 	CSC CCL
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.11.3.Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás. 	CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.12.1.Expresa as notas características da convivencia democrática. 	CSC CCL
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.13.3.Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática. 	CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> O diálogo e as habilidades de comunicación. Estratexias de linguaxe oral como instrumento de comunicación. Elementos de Comunicación non verbal que favorecen a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1.Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.1.Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.2.Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA

METODOLOXÍA.

4.1. METODOLOXÍA XERAL

A programación está baseada nunha metodoloxía activa, participativa, lúdica e práctica. En todo momento tentarase que as aprendizaxes que se realizan se podan poñer en práctica na vida cotiá, polo que tamén é funcional e competencial.

Ademais tamén é unha ensinanza significativa, pois téntase que o alumno/a comprenda o que está a estudar.

Traballarase de xeito individual e tamén en pequeno ou gran grupo (se as circunstancias o permiten), en rede ou de forma telemática dada a situación actual, dependendo das necesidades.

A programación aséntase nos seguintes principios:

- a) Ten en conta o momento evolutivo no que se atopan os alumnos/as.
- b) Parte do nivel de desenvolvemento do alumno.
- c) Recupera as aprendizaxes imprescindibles non adquiridas o curso anterior.

Será necesaria pois, unha exploración inicial para saber a súa competencia cognitiva (o que sabe e como o sabe), pois o nivel de desenvolvemento do alumno/a e os seus coñecementos previos son o referente inicial para planificar ben a ensinanza.

- d) Basease en contidos e obxectivos significativos.

A aprendizaxe é máis eficaz cando se relaciona co que se sabe, se conecta coa práctica, se adecúa á madurez do alumnado/a e ten coherencia e lóxica.

- e) Ensina ó alumno/a a aprender a aprender, a facer e pensar.

A autonomía na aprendizaxe conseguíraa a través de un adestramento sistemático no dominio das técnicas instrumentais de estudo e de traballo, no desenvolvemento óptimo das capacidades intelectuais, no exercicio de vontade e na capacidade de esforzo.

- f) Exercita e cultiva a memoria comprensiva.

Posto que contén estratexias que axudan a cultivala. Dita memoria implica recordar o que aprenderon, servindo de punto de partida para novas aprendizaxes.

- g) Provoca modificacións e cambios na estrutura mental dos alumnos/as..

Posto que se parte sempre do que o alumno/a coñece, para adentrarse pouco a pouco en novos campos de coñecemento. Esta aproximación levarase a cabo antes do desenvolvemento da unidade didáctica, recordando coñecementos que se consideran

necesarios para a comprensión do que se expón no tema obxecto de estudo.

h) Utiliza a ensinanza activa.

Está deseñada con actividades nas que o alumno/a ten que participar dunha maneira activa, sendo guiado e orientado en todo momento polo profesor/a e establecendo as relacións posibles entre o novo contido que se lle transmite e os esquemas xa existentes na súa mente.

Para elo, a programación:

- Presenta secuenciados e estruturados didacticamente os distintos contidos.
- Organiza o proceso de ensinanza de forma globalizada en todas as áreas de coñecemento.
- Contén tarefas e actividades motivadoras que estimulan e espertan o interese e a curiosidade.
- Facilita o grao de dificultade das actividades ao ritmo da aprendizaxe do alumno/a para que se manteña o interese.
- Inclúe actividades suficientes para asegurar os automatismos operativos e da linguaxe.
- Secuencia os procesos didácticos para que o alumno/a teña tempo suficiente para elaborar os seus conceptos e assimilar o aprendido.
- Estimula a verbalización.
- Crea situacións para que o alumno explique o que fixo, o que vai facer, o que está facendo, proporcionando ao profesor/a unha imaxe do seu proceso mental e de como actuar para superar as dificultades.
- Axuda a estimular o diálogo profesor/a-alumno/a para provocar o razoamento, perfeccionalo ou corrixir os desvíos conceptuais.
- Facilita a avaliación continua e individual do proceso do alumno.
- Presenta unha secuencia didáctica cíclica co fin de reforzar e ampliar progresivamente a aprendizaxe.

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de adquisición de coñecementos que propoñen:

- Evocación de coñecementos previos para abordar os contidos novos.
- Progresiva e coidadosa incorporación de coñecementos novos, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/ade Quinto curso, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias

propias da materia.

- Exercicios e actividades diversificados que teñen en conta competencias e intelixencias múltiples: traballo individual e en grupo, traballo cooperativo en Proxectos e en tarefas integradas, uso das TIC e actividades que traballan contidos fundamentais.

O uso das TIC é un elemento para favorecer a construción de aprendizaxes con sentido, posto que nos permite motivar o alumno/a, contextualizar o contido obxecto de aprendizaxe, facilitar a relación da nova aprendizaxe con contextos reais, facilitar a transferencia, xeneralizar e ampliar o contido e facilitar a elaboración de síntese e a transferencia do coñecemento.

4.2 METODOLOXÍA ESPECÍFICA A SEGUIR NAS MODALIDADES PRESENCIAL, NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL.

Premisas

- As familias estarán informadas dos principios, rutinas e plans de traballo, establecidos nas nosas aulas.
- O alumnado estará informado das propostas de traballo e das ferramentas e/ou materiais necesarias.
- Corroborar que calquera tarefa que se faga en liña ou na casa é accesible para todo o alumnado.
- Ter en conta a situación emocional do alumnado á hora de propoñer tarefas.
- Fomentar un plan de traballo que permita unha continuidade fóra do centro e de maneira autónoma para o alumnado e as familias.

Ensino presencial

A nosa opción de traballo no ensino presencial será principalmente a Plataforma Edixgal, EVA(Entorno Virtual de Aprendizaxe).

Ensino non presencial/ semipresencial

A nosa opción de traballo no ensino non presencial ou semipresencial, seguirá sendo a Plataforma Edixgal, EVA (Entorno Virtual de Aprendizaxe) xa que esta plataforma

permitiríannos os intercambios de materiais, recollida de tarefas, dar feedback e cualificar ao alumnado.

Usaremos ferramentas que permitan correccións e feedback inmediatos e personalizados.

No caso de ensino non presencial ou semipresencial, intentaremos evitar a dispersión, a sensación de soidade e a de que o esforzo que debe facerse é excesivo.

Utilizaremos o recurso Webex para ter clases online co alumnado intentando dar unha continuidade e seguimento ao que se viña facendo nas aulas procurando chegar a todo o alumnado agora nunha plataforma online.

Tamén utilizarase a plataforma para reunións de titoría coas familias así como medios telefónicos e correo electrónico. Tamén se seguirá empregando o Abalar Móbil como outra canle de comunicación coas familias.

Na plataforma EVA subiríanse, semanalmente, as propostas de actividades e os distintos recursos para o traballo individual en cada materia.

Comezamos o presente curso preparando ao alumnado para un traballo autónomo, realizando actividades diarias de familiarización coa plataforma EVA e cos ordenadores Edixgal que lle foron asignados.

Ao participar no proxecto Edixgal, todo o alumnado dispón dun ordenador para uso persoal.

Segundo a información proporcionada polas familias, só nalgún caso puntual poderían ter algunha dificultade de conexión no caso dun ensino semipresencial ou a distancia. Todo o alumnado dispón de **conexión** a INTERNET (ben por WIFI, ben por cable).

Recalcar tamén que a dispoñibilidade horaria para a atención ás familias é total, adaptándonos aos seus horarios laborais e familiares.

• **Mecanismos que adoptaremos para asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado**

- Participación activa nas sesións de traballo e/ou videoconferencias.
- Periodicidade de conexión á plataforma EVA.
- Realización dos traballos propostos.
- Entrega das tarefas dentro das datas sinaladas.

4.3 ORGANIZACIÓN DE TEMPOS, AGRUPAMENTOS E ESPAZOS.

O tempo, entendido como o dedicado á ensinanza no centro, é un recurso fundamental e limitado na aprendizaxe dunha materia.

Agrupamentos: Este curso por mor da situación epidemiolóxica, cada alumno/a permanecerá sentado de forma individual e o traballo será individual. Non obstante, se a situación o permite, e segundo avance o curso, realizaranse algúns traballos en parellas ou en pequenos grupos.

Espazos: Aula, biblioteca, salón de actos, espazos exteriores e aula de informática.

4.4 MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Na aula traballarase fundamentalmente nun entorno dixital, plataforma virtual E-Dixgal. Tamén se usarán libros de texto de apoio e fichas de traballo impresas.

Botarase man de materiais cos que conta o centro, como:

- Pizarra Dixital Interactiva.
- Material básico para facer experimentos sinxelos.
- Xogos educativos.
- Ferramentas dixitais.

Empregaremos as coleccións de libros que haxa na biblioteca do centro e, se a situación o permite, o material de robótica.

5. AVALIACIÓN

Como a avaliación vai ser de xeito competencial, é por iso que os procedementos da mesma deben axeitarse tamén ás competencias que se queiran acadar.

Polo tanto o seguemento sistemático do traballo diario, a participación en actividades individuais, grupais (sempre que se poidan realizar) e todo o que teña que ver coa colaboración nas tarefas de aprendizaxe, serán procedementos para unha boa avaliación de forma continua.

5.1. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL.

Realizarase a primeira semana de clase unha proba escrita que versará sobre contidos do nivel anterior tanto das Linguas como de Matemáticas. Desta forma avalíase o grao de coñecementos previos dos alumnos, a súa expresión escrita, ortografía e capacidade de enfrontarse a unha proba semellante ás que terá ao longo do curso, tal e como se recolle na Resolución do 17 de xullo 2021, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben

adoptar no curso académico 2021/2022, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

A avaliación inicial comprenderá as seguintes accións que permitan identificar as dificultades do alumnado así como as súas necesidades de atención educativa.

- a) Análise dos informes do curso anterior.
- b) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación educativa e emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación.

A nota procedente desta proba, non se terá en conta para facer media coas seguintes notas do curso.

5.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

A cualificación do alumnado decidirse tendo en conta as seguintes variables:

- Interese
- Actitude
- Traballo continuo
- Esforzo
- Probas obxectivas
- Presentación de traballos
- Comportamento

Os resultados da avaliación expresaranse nos termos de insuficiente (IN), para as cualificacións negativas, suficiente (SU), ben (BE), notable (NT) ou sobresaínte (SB) para as cualificacións positivas. A estes termos engadiráselles unha cualificación numérica, sen empregar decimais, nunha escala de un a dez, coas seguintes correspondencias:

Insuficiente: 1, 2, 3, ou 4.

Suficiente: 5.

Ben: 6.

Notable: 7 ou 8.

Sobresaínte: 9 ou 10.

Os criterios de cualificación para as áreas de Ciencias Naturais, Ciencias Sociais, Matemáticas, Lingua Galega e Lingua Castelá serán os seguintes:

- **Modalidade de ensino PRESENCIAL:**

Cráterios de cualificación	Valoración	Instrumentos
Valoración dos contidos e competencias desenvolvidos.	60 %	Probas orais e escritas.
Realización do traballo na clase (Realización axeitada do traballo tanto no caderno como co ordenador, organización dos materiais e presentación do caderno e doutros traballos escritos realizados en formato dixital)	20 %	<ul style="list-style-type: none"> - Caderno - Rexistro de actividades de clase (tanto orais como escritas). - Rexistro de organización de materiais. - Rexistro das actividades online que teñen que enviar á súa titora a través da plataforma virtual E-Dixgal.
Realización do traballo diario na casa (rematar tarefas e estudar) e traballos específicos	10 %	<ul style="list-style-type: none"> - Rexistro diario de traballo que había que rematar. - Corrección do traballo realizado na casa.
Valoración de actitudes na aula (Escoita, esforzo, participación e colaboración)	10 %	<ul style="list-style-type: none"> - Rexistro de participación - Rexistro de actitude na clase.

PLÁSTICA:

A súa actitude e esforzo: 20%

A participación nas actividades voluntarias: 10%

A cooperación cos compañeiros e compañeiras: 10%

O coidado de material: 20%

As realizacións plásticas propias: 40%

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS:

A súa actitude e esforzo: 20%

A participación nas actividades voluntarias: 10 %

O coidado do material: 20 %

A súa participación activa no traballo en equipo cooperativo: 50 %

- Modalidade de ensino NON PRESENCIAL:

No caso de educación a distancia os criterios de cualificación para as diferentes áreas serán os seguintes:

- **20% Entrega online e en prazo das tarefas pautadas:** rexistro de entrada na plataforma EVA ou a través dos correos electrónicos facilitados polas familias.
- **30 % Probas orais ou escritas de forma telemática.**
- **30 % Calidade dos traballos enviados:** coherencia na expresión escrita, elaboración das respostas, información o máis completa posible.

- **10 % Presentación dos traballos enviados:** claridade, uniformidade nas fontes e tamaños de letra, organización do traballo.
 - **10 % Participación activa e continua na plataforma:** emprego de mensaxería para plantexar dúbidas, comentarios sobre as tarefas, dificultade sobre a execución das mesmas...
- **Modalidade de ensino SEMIPRESENCIAL:**
- 50 % Probas escritas presenciais.
 - 30 % Traballos realizados online ou presenciais e cadernos de clase: valorarase a súa entrega en prazo, a calidade e a presentación dos mesmos.
 - 20% Participación activa e continua na aula e na plataforma EVA.
- **En canto aos criterios de PROMOCIÓN:**

Seguiranse os criterios ditaminados polo centro. Estes criterios están recollidos no PEC na páxina 32.

5.3. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Os procedementos de avaliación empregados serán os seguintes:

- Avaliación inicial ou de diagnóstico.
- Análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior.
- Avaliación dos contidos mediante probas orais e escritas.
- Avaliacións acumulativas a través de probas obxectivas.
- Observación directa, sempre que haxa clases presenciais.
- Autoavaliación dos alumnos.
- Observación do caderno do alumno/a.
- Rúbricas de avaliación.
- A supervisión da entrega de tarefas realizadas polo alumnado, a través de distintos medios telemáticos.
- A entrega de traballos do alumnado, nos que se valorará a presentación, a expresión escrita, a adecuación dos contidos ao nivel do curso, as fontes de busca de información...
- A implicación no traballo online desenvolvido.

Os instrumentos de avaliación serán:

- Rexistro e valoración de composicións escritas.
- Rexistro e valoración de exercicios de comprensión lectora.
- Rexistro e valoración de traballos de carácter interdisciplinar.
- Rexistro e valoración de traballos sobre libros de lectura.
- Rexistro e valoración de traballos de investigación.
- Valoración da actitude, grao de implicación e interese no traballo realizado.

5.4. PROCEDEMENTO E INDICADORES PARA A AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN.

Avaliarase trimestralmente a programación así como a práctica docente.

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN E PRÁCTICA DOCENTE		VALORACIÓN 1-2-3-4-5	PROPOSTAS MELLORA
Regulación da práctica docente	Hai coherencia entre o que se programou e o desenvolvemento das clases.		
	Existe unha distribución temporal equilibrada.		
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.		
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.		
	Tivéronse en conta as aprendizaxes significativas.		
	A metodoloxía fomenta a motivación e o		

	desenvolvemento das capacidades do alumno/a.		
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.		
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.		
Avaliación das aprendizaxes e información que se lles dá aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e contidos.		
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables das aprendizaxes.		
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.		
	Os criterios de avaliación e os criterios de cualificación danse a coñecer: Aos alumnos. Ás familias.		
Utilización de medidas para a atención á diversidade	Adóptanse medidas con antelación para coñecer as dificultades de aprendizaxe.		
	Ofrecéronse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.		

	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes.		
	Aplicáronse medidas extraordinarias recomendadas polo equipo docente atendendo os informes psicopedagóxicos.		

6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

No contexto do proceso de avaliación continua, e tendo en conta a diversidade do alumnado, cando o progreso dun alumno ou alumna non sexa o adecuado estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo. Tendo en consideración a diversidade do alumnado, atenderase ás medidas de apoio e reforzo necesarias, levándose a cabo con adaptación de actividades, de contidos e obxectivos.

En casos especiais atenderase ás adaptacións curriculares necesarias, que serán deseñadas desde o departamento de orientación e coa colaboración da titora do alumno/a. Para que o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que requira unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais, dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH) ou altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e as competencias da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu progreso adecuado, de conformidade co disposto na lexislación vixente. Estas levaranse a cabo dende o departamento de orientación e coa colaboración da titora ou titor do alumno/a.

Entre as medidas indicadas na epígrafe anterior considéranse as que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

A atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexerase polos

principios de normalización e inclusión e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo.

A identificación e a valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizarase da forma máis temperá posible, nos termos que determine a consellería competente en materia de educación, adoptándose as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

7. MEDIDAS DE REFORZO/RECUPERACIÓN.

Con respecto aos **programas de reforzo** para aquel alumnado que non consiga acadar os obxectivos ou mesmo para o que presente dificultades na comprensión dos mesmos, farase programa segundo sexan as necesidades. Para iso empregaranse medios como:

- As propias fichas de reforzo e recuperación dos libros de texto.
- Se o neno ou nena non é quen de superar un exercicio escrito ou unha proba escrita, substituirase por unha de tipo oral.
- En vez de plantexar cuestións que teñan respostas dunha certa elaboración, plantexar cuestións de respostas curtas ou tipo test.
- Servir de guía e facilitarlles os pasos a seguir á hora de facer un resumo sobre calquera texto.
- Presentarlles e traballar coa propia realidade coñecida para que logo aumenten o seu coñecemento, tanto a nivel de competencia matemática como lingüística e mesmo no coñecemento e interacción co mundo físico.
- As actividades grupais son moi satisfactorias e integradoras porque deste xeito, ningún neno ou nena se sente desvinculado.

8. ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das disciplinas de cada curso, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as disciplinas.

9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVE, AO PLAN LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO, AO PLAN TIC E Á EDUCACIÓN EN VALORES E PLAN DE CONVIVENCIA.

● ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVE.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é inabarcable polo que cada unha se estrutura en indicadores, descompostos en descritores.

Os elementos transversais, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación e a educación cívica e constitucional traballaranse desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

O desenvolvemento de valores axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse para que sexan capaces de construír unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar elementos e razoamentos matemáticos para resolver problemas provenientes de situacións cotiás partindo do coñecemento dun mesmo, da natureza e da interacción cos outros. Así mesmo, incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos coa posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados aos que se ten que enfrontar o propio alumno.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu ámbito.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no ámbito natural e as repercusións para a vida futura.

- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece ao noso arredor.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descriptor en cada unha das unidades didácticas.

Debido ao carácter da área, coa importancia de iniciar os alumnos nesa busca de información e presentarlle ao resto, de realizar simulacións, de iniciarse na actividade científica..., é unha prioridade traballar co alumnado a comprensión ao longo destas unidades que se desenvolven.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Plan lector: gozar coa lectura.
- Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso.
- Expresar oralmente, de xeito ordenado e claro, calquera tipo de información.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilízalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Desde esta área faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través da ciencia, podemos coñecer o mundo no que vivimos, o ámbito que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde

a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
- Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.

Competencias sociais e cívicas

O desenvolvemento de actitudes e valores vinculados ao respecto cara a un mesmo e cara aos demais, cara á natureza, cara ao traballo propio das ciencias e o seu carácter social polo que os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Educación en valores: Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A necesidade de traballar a autonomía persoal, a xestión de grupos de traballo desde un liderado compartido fai que teñamos que fomentar habilidades de emprendemento que alcancen os obxectivos propostos.

Neste caso, os descritores que se van adestrar son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser quen de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónomo de acordo con aquilo que consideramos. Nesta área vese a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia son:

- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos que se van realizar no proceso de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

● ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO.

As accións de contribución ao proxecto lector e ao plan lingüístico do centro atópanse enmarcadas no ámbito da competencia en comunicación lingüística. Preténdese a mellora das habilidades lingüísticas desde todas as áreas curriculares. Significa activar en todas as áreas e actividades interdisciplinares os obxectivos lingüísticos esenciais formulados nas áreas de Lingua castelá e literatura e Lingua galega e literatura.

Procurarase, sempre que sexa posible, aplicar os conceptos e as técnicas esenciais establecidos nos devanditos plans en todas as áreas, así como nas actividades escolares. Deste xeito, proporciónanse contidos reais e contextos significativos á reflexión e mellora do usos da lingua e da lectura.

Procurarase, na medida do posible, que a maneira de traballar na aula responda ás directrices establecidas no proxecto lingüístico de centro, así como no plan lector, procurando a súa concreción.

En todo caso, teranse en conta, en primeiro lugar, as necesidades concretas, os intereses e o nivel de maduración dos alumnos.

As propostas do plan lector inseriranse de forma integrada en actividades de lectura programada baixo criterios de extensión, diversidade de tipoloxías e temáticas acordes co nivel no que nos atopamos.

Algunhas actividades para desenvolver a competencia lectora poden ser:

- Lectura en voz alta de textos e libros por parte dos alumnos.
- Lectura graduada relacionada coa linguaxe e o tema da unidade en casa.
- Outros textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descritivo, contos, poemas...).
- Textos en apoio dixital (internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.
- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos e intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Realización de dramatizacións a partir dun texto traballado.
- Expresión das súas propias experiencias e sentimentos.
- Na terceira sesión, despois do recreo, dedicaremos 20 minutos á lectura individual ou colectiva en distintos formatos (plan lector do centro).

Tamén faremos as lecturas pertinentes tendo en conta os autores/as que veñan ao colexio.

● ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.

Tomando como referencia o establecido no plan TIC do centro, levaranse a cabo as seguintes actividades:

- Búsqueda de información complementaria.
- Realizacións de actividades online ou a partir de diversos programas educativos elaborados para tal fin.
- Elaboración de actividades interactivas propias (como as creadas na páxina “liveworksheets”).

Dado que somos unha aula EDixgal, as tics están máis presentes ca nunca en todas as áreas curriculares.

● ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN Á EDUCACIÓN EN VALORES E PLAN DE CONVIVENCIA.

A educación moral e a educación en valores é consubstancial á educación mesma. É competencia das institucións educativas o compromiso coa transmisión de valores, organizando materias, actividades ou programas centrados na formación ética como programas de educación moral e cívica, ética, temas transversais, orientación sobre educación en valores...

A educación en valores atópase integrada no Plan de convivencia do centro. Considerando que unha verdadeira educación en valores non pode quedar na mera ilustración conceptual ou na formación de opinións, senón que ha de levar a unha conduta e á adquisición duns hábitos ou virtudes.

Atendendo a estas premisas, a educación en valores traballarase:

- De forma ocasional. Aproveitando noticias, sucesos, efemérides ou o estudo académico dun tema determinado dedicarase unha sesión de formación en valores utilizando a metodoloxía que mellor conveña ao tema e achegando información real sobre o feito motivo da reflexión.
- De forma sistemática nunha área concreta. Determinando un tempo dentro do horario escolar para a formación en valores.
- Sistemáticamente en todas as áreas. A través da selección de valores determinados para reflexionar e traballar en todas áreas curriculares.

Ten por obxectivo a recomendación de normas e directrices que van encamiñadas ao fomento dos valores e actitudes de convivencia que han de rexer a vida diaria do centro. Desde o traballo dos contidos relacionados coa educación en valores (Educación para a Paz,...) debemos impulsar e promover actuacións encamiñadas á mellora e/ou mantemento das boas relacións interpersoais dos distintos colectivos (mestres, pais, nais e alumnos/as,...) que conviven nun centro escolar así como o establecemento de pautas que poidan resolver posibles situacións de conflito. Tendo en conta a importancia de potenciar a convivencia na escola, preténdese realizar un traballo sistemático, tanto nas horas de titoría como en calquera momento en que a situación o precise. As actividades que se levarán a cabo estarán en coordinación coa Comisión de Convivencia do centro. Dende o noso nivel teremos en conta o protocolo de actuación ante situacións conflictivas. Faremos coñecer ao grupo as normas establecidas no NOF do centro, propoñendo situacións imaxinadas nas que poñer en práctica o protocolo (un alumno/a dedícase a poñer motes a outros, un alumno/a pega aos compañeiros/as, un alumno/a entra tódolos

días tarde na aula...); igualmente elaboraranse as normas básicas da aula e faranse saber aos alumnos/as os seus dereitos e deberes. No protocolo tamén se indica que en casos de maior gravidade participará na valoración do alumnado o Departamento de Orientación e, cando así se considere, intervirá o Equipo Directivo para valorar a sanción a aplicar.

Prestarase especial atención este curso ao **protocolo Covid** e a todas as novas normas que se implementaron nos centros escolares para facer fronte a situación epidemiolóxica que estamos vivindo.

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

En canto ás actividades complementarias e extraescolares, procuraranse traballar todas aquelas conmemoracións oficiais establecidas na Orde do 19 de maio do 2021 (calendario escolar para o curso 2021/22). Ademais, participaremos naquelas actividades complementarias que se recollen na PXA do centro como poden ser o Magosto, o Nadal, o Entroido, etc.

Todas estas actividades traballaranse tendo en conta o tema central do colexio **“Un curso cheo de emocións”**.

Tamén participaremos na modalidade do Plan Proxecta Aliméntate ben facendo actividades de diverso tipo (manualidades, traballos...).

No que se refire ás saídas, tal e como se acordou a nivel centro, faranse aquelas que considere o profesorado, dentro ou fóra da localidade. Dadas as circunstancias actuais Covid, levaranse a cabo sempre e cando as circunstancias epidemiolóxicas o permitan. (Primaranse as saídas ao aire libre e na contorna).

Xa temos confirmada a asistencia a unha xornada didáctica no Castro Curbín (en Arzúa) para afondar no coñecemento deste xacemento arqueolóxico.

Tamén asistiremos ás actividades do día do neno ofertadas polo departamento de educación e cultura do Concello de Arzúa.

Do mesmo xeito, temos pensado organizar unha saída fin de curso (saída dun día enteiro).

*Quedan abertas outras posibles saídas atendendo á situación Covid e ás ofertas que recibamos.

O Equipo Directivo e a coordinadora de Actividades extraescolares e complementarias terán sempre coñecemento das saídas que se realicen.

11. TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS.

No 5º nivel de E. Primaria escolléronse os temas de Netex-Smart que ofrece a plataforma virtual E-Dixgal para traballar este curso co alumnado.

Ao ser o primeiro curso que o alumnado se enfrenta ao uso da plataforma E-Dixgal, e dado que a competencia dixital ao principio vai supoñer un freo no avance das distintas materias, iremos adaptándonos ao ritmo da clase e non imos facer por esta razón un reparto trimestral dos temas. A previsión é impartir catro temas de Matemáticas, Lingua e Lengua por trimestre e dous de Ciencias Naturais e Ciencias Sociais.

12. ÁREA DE INGLÉS

1. INTRODUCCIÓN

1.1. AS COMPETENCIAS CLAVE INTEGRADAS

2. CONTEXTO

2.1. CONTEXTO DO CENTRO EDUCATIVO E CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO

2.2. PLAN DE LECTURA

2.3. PLAN DE TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E A COMUNICACIÓN

3. DISEÑO CURRICULAR

3.1. CURRÍCULO

3.2. OBXECTIVOS

3.3. COMPETENCIAS CLAVE

3.3.1. COMPETENCIAS CLAVE NA ÁREA DE PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA: INGLÉS

3.3.2. RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS

3.3.3. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

3.4. CONTIDOS

3.5. METODOLOXÍA

3.5.1. METODOLOXÍA XERAL

3.5.2. METODOLOXÍA ESPECÍFICA NAS MODALIDADES PRESENCIAL, NON PRESENCIAL E SEMIPRESENCIAL.

3.5.3. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

3.5.4. ACTIVIDADES

3.5.5. ORGANIZACIÓN DE TEMPOS, AGRUPAMENTOS E ESPAZOS

3.5.6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE DO ALUMNADO

3.6. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

3.7. AVALIACIÓN

3.7.1. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

3.7.2. RECURSOS DE AVALIACIÓN

3.7.2.1. AVALIACIÓN INICIAL

3.7.2.2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

3.7.2.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

3.7.2.4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

3.8. OBXECTIVOS MÍNIMOS

1.-INTRODUCCIÓN

Esta programación foi deseñada para alumnos do 5º nivel de Educación Primaria. Trátase de 1 grupo de 20 nen@s formado por alumnado con distintos ritmos e estilos de aprendizaxe, acentuados pola situación de pandemia debido ao COVID19. Este é o motivo polo que deseñamos unha programación aberta e flexible para que se adapte a cada un dos alumnos e alumnas e a súa situación, así como aos diferentes estilos de aprendizaxe condicionados pola situación sanitaria.

Salientar que a COVID-19 fixo replantexar todos os nosos principios didácticos e metodolóxicos. A inviabilidade da educación tal e como a entendiamos até o de agora deixanos ás espensas dun panorama metodolóxico, sociolóxico e psicolóxico aínda pouco coñecido tanto para o alumnado, o profesorado, as familias e a administración. Gustaríame reflexionar, con espírito crítico-constructivo, sobre as tarefas, obxectivos e expectativas que se nos prantexan e se nos demandan a mestres, pais e nais e tamén nenas e nenos e os poucos ou escasos recursos que se implementan neste novo contexto (recursos humanos e materiais). Quero Chamar a atención sobre o nivel de requisitos legal-sanitarios, metodolóxicos, didácticos e avaliativos e a súa viabilidade. Tamén sobre a grande fenda entre o escrito negro-sobre-branco dende a Consellaría e o día a día na Escola, sobre o noso traballo e o das nosas alumnas e alumnos...sobre o traballo que por extensión delegamos nos ombreiros e/ou petos de nais, pais, avós . Quero manifestar a falta de realismo entre o que é e se nos esixe como Comunidade Educativa (escolas e familias) e a realidade que entende e vive a administración en canto á realidade do día a día das aulas e o día a día das familias. E, finalmente, sobre a necesidade de cambios pedagóxicos relacionados con espazos, ratios, horarios, etc.

A comunidade Educativa é consciente das necesidades sociais e psicolóxicas das crianzas e da función fundamental da escola na conciliación laboral das familias, pero é preciso que a administración dote ás escolas e institutos do mínimo en recursos humanos para conquistar os obxectivos que ella mesma prantexa e deita sobre docentes e familias, así como dos medios informáticos (ordenadores e conexión a internet) daqueles nenos e nenas que non dispoñan deles e, así, evitar a fenda tecnolóxica e social existente e procurar que a escola cumpra a súa función niveladora.

Por iso, este e o anterior ano, a introdución desta programación pon por diante a importancia de deixar abeirado competencias, contidos e habilidades desta área, perante a sensibilización, o traballo da seguridade emocional e sanitaria e o desfrute da materia de lingua estranxeira partindo destes principios.

Os/as alumnos/as aprenden inglés a través de actividades motivadoras con carácter lúdico que permita de forma inconsciente e natural a adquisición da lingua estranxeira, e que encerran o reto de potenciar a habilidade do alumnado para percibir o coñecemento dunha lingua estranxeira non só como unha materia máis senón como o descubrimento dun mundo externo do que todos formamos parte responsable. Promoverase a interacción na clase para desenvolver unha actitude de alerta cara ás normas e os valores sociais, dentro dos principios psicopedagóxicos nos que se fundamenta o deseño curricular para a etapa de Educación Primaria.

Debemos tentar conseguir que o alumnado adquira as competencias marcadas pola LOMCE centrándonos, como é lóxico, na Competencia en Comunicación Lingüística e facendo especial fincapé nas Competencias Sociais e Cívicas e Aprender a Aprender. Por outra parte, incorporar tamén o conxunto de Elementos Transversais neste proceso

de aprendizaxe para a convivencia. Tamén terán cabida na aprendizaxe da lingua estranxeira a promoción da igualdade de oportunidades, a non discriminación, a igualdade efectiva entre homes e mulleres, a resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos, o rexeitamento a calquera tipo de violencia, o desenvolvemento do espírito emprendedor, a actividade física, a dieta equilibrada, a saúde e toda aprendizaxe dirixida ao desenvolvemento dunha vida respectuosa, responsable e plena.

Nun mundo cada vez máis globalizado, o dominio dunha segunda lingua estranxeira faise necesario, así como o uso das novas tecnoloxías, tanto no aspecto comunicativo como de búsqueda de información.

O profesorado tratará de crear as condicións esenciais para que se produza a aprendizaxe atendendo á diversidade nas habilidades e expectativas de cada alumno/a e a procura do desenvolvemento do talento particular de cada un/ha deles/as. Tamén deberá preparar e organizar o traballo, axudando no desenvolvemento do mesmo, coordinar accións impulsando actitudes positivas cara ao idioma e a cultura inglesa, captando e desenvolvendo o interese d@ alumn@ cara ao novo e a creatividade, intervindo de forma activa e reflexiva, e tratando os erros como signos de progreso. Pola súa parte, o alumnado deberá participar de forma activa no seu proceso de aprendizaxe, sendo o centro e a razón de ser da educación.

Queremos salientar a dificultade e o desgaste psicolóxico e físico que supón o uso da máscara para o proceso de ensino-aprendizaxe dunha lingua estranxeira. Todo isto merma moito a calidade deste proceso e a consecución dos obxectivos.

Por iso, a introdución desta programación pon por diante a importancia de deixar abeirado competencias, contidos e habilidades desta area, perante a sensibilización, o traballo da seguridade emocional e sanitaria e o desfrute da materia de lingua estranxeira partindo destes principios.

FUNDAMENTACIÓN LEXISLATIVA

A Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, modifi-cou a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, coa finalidade de desenvolver me-didas que permitan seguir avanzando cara un sistema educativo de calidade, inclusivo, que garanta a igualdade de oportunidades e faga efectiva a posibilidade de que cada alumno e alumna desenvolva ao máximo as súas potencialidades.

A Lei organica 3/2020, do 3 de maio, modificou a Lei organica 2/2006, do 3 de maio, de educación, coa finalidade de desenvolver medidas encamiñadas cara a un sistema educativo de calidade que garanta a equidade, a igualdade de oportunidades, a atención a diversidade e que posibilite que cada alumno e cada alumna desenvolva ao maximo as súas potencialidades.

O currículo na Comunidade Autónoma de Galicia para as diferentes etapas educativas esta establecido no Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Na Resolución do 17 de xuño de 2021, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación Infantil , educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2021/22.

Na Resolución de 10 de septiembre de 2021 por la que se dictan instrucciones para la adopción de medidas organizativas en los centros educativos a consecuencia de

la pandemia de la COVID-19

O Plan de Adaptación á situación COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022, establece as medidas preventivas, colectivas e individuais, que deben adoptarse no inicio do desenvolvemento do curso escolar 2021/2022, tanto polo persoal docente e non docente como polo alumnado e as súas familias, co obxectivo de protexer e previr no máximo posible o risco de contaxio por COVID-19.

O Plan de Continxencia elaborado para o curso 2021/22.

1.1. AS COMPETENCIAS CLAVE INTEGRADAS

A sociedade actual, cada vez máis heteroxénea e global, demanda un tipo de cidadán/dá competente, que sexa consciente do que fai e o que di de forma creativa e autónoma.

Dende a área de linguas estranxeiras, esta formación, necesariamente continua, constitúe un proceso de construción social e emocional do coñecemento na que interatúan permanentemente o corpo, a mente, a razón e as emocións.

Nun proceso de aprendizaxe continuo, baseado na adquisición de competencias, o alumnado, mediante os coñecementos que adquiriu, ten que ser capaz de aplicar o que sabe en situacións concretas, é dicir, poñer en práctica e demostrar os coñecementos, habilidades e actitudes que posúe para resolver diferentes feitos en diversos contextos.

Destaca o carácter combinado da aprendizaxe por competencias: @ alumn@, mediante o que sabe, debe demostrar que o sabe aplicar, pero ademais que sabe ser e estar.

Desta forma vemos como unha competencia integra os diferentes contidos que son traballados na aula (conceptos, procedementos e actitudes), exemplo dunha formación integral d@ alumn@. Polo tanto, a institución escolar non so prepara aos/ás nenos/as no coñecemento de saberes técnicos e científicos, senón que o fai tamén como cidadán/dá, de aí que deba demostrar unha serie de actitudes sociais, cívicas e intelectuais que impliquen o respecto aos/ás demais, responsabilidade e cooperación.

2. CONTEXTO

2.1. CONTEXTO DO CENTRO EDUCATIVO E DO ALUMNADO

O contexto do centro educativo, enmarcado nun pobo de interior, Arzúa, así como o contexto socio-cultural dos alumnos serán dous factores determinantes a ter sidos en conta.

2.2. PLAN DE LECTURA

Algunhas actividades para desenvolver a competencia lectora en inglés serán:

- Lectura en voz alta de textos por parte dos alumnos.
- Grupos de lectura dentro e fóra da aula.
- Lectura graduada relacionada ca linguaxe e / ou tema da unidade na casa.

2.3. PLAN DE TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E A COMUNICACIÓN

Obxectivos:	Favorecer a aprendizaxe da lingua estranxeira. Adquirir habilidades tecnolóxicas e comunicativas. Facilitar o acceso á información en soporte dixital. Investigar e contrastar información. Facer un uso adecuado de Internet. Crear documentos en formato dixital. Outros.
-------------	---

Recursos:	Conexión a Internet. Aula de informática- Ordenadores portátiles do proxecto E-Dixgal Pizarra dixital Outros.
Programas / Aplicacións:	Aula Virtual do CEIP de Arzúa Libro dixital Netex Smart do Proxecto E-Dixgal Páxinas web educativas Procesadores de texto Outros

3. DISEÑO CURRICULAR

3.1. CURRÍCULO

O currículo estará integrado polos seguintes elementos:

- a) Os obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa: referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao finalizar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino-aprendizaxe intencionalmente planificadas a tal fin.
- b) As competencias, ou capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.
- c) Os contidos, ou conxuntos de coñecementos, habilidades, estratexias, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias.
Os contidos ordénanse en materias, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas nos que participe o alumnado.
- d) A metodoloxía didáctica, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes.
- e) Os criterios de avaliación do grado de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa: referentes de avaliación que definen o que se quere valorar, o que o alumnado debe lograr, tanto en termos de conceptos como en procedementos ou actitudes. Responden directamente ao que se pretende lograr coa materia.
- f) Os estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis: concrecións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados das aprendizaxes e concretan mediante accións o que o alumnado debe saber e saber facer en cada materias. Deben permitir graduar o rendemento ou logro alcanzado. Teñen que ser observables, medibles e avaliábeis xa que contribúen e facilitan o deseño de probas estandarizadas e comparables.

3.2. OBXECTIVOS

As esixencias e necesidades na sociedade do século XXI propiciaron axustes no ámbito escolar, preparando aos alumnos e alumnas para vivir nun mundo progresivamente máis internacional, multicultural e multilingüe á vez que tecnoloxicamente máis avanzado.

O currículo básico establece que a Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos

nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá e, desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestión de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o). Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia ás mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.

3.3. COMPETENCIAS CLAVE

A reforma educativa, seguindo as recomendacións do Parlamento Europeo e do Consello de 18 de decembro de 2006, da UNESCO e da OCDE, entre outras, basease na potenciación da aprendizaxe por competencias, como complemento á aprendizaxe de contidos. Na definición que a Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa

(LOMCE) fai do currículo, atopámonos cos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe entre os que están as Competencias clave.

Fronte a un modelo educativo centrado na adquisición de coñecementos máis ou menos teóricos, desconectados entre sí en moitas ocasións, un proceso educativo orientado á acción, baseado na adquisición de competencias incide, fundamentalmente, na adquisición duns saberes imprescindibles, prácticos e integrados, saberes que terán que ser demostrados pol@s alumn@s, é dicir, non consiste soamente nunha formación funcional.

En suma, unha competencia é a capacidade posta en práctica e demostrada de integrar coñecementos, habilidades e actitudes para resolver problemas e situacións en contextos diversos.

Formar en competencias permite a aprendizaxe ao longo de toda a vida, facendo fronte á constante renovación de coñecementos que se produce en calquera área de coñecemento. A formación académica do alumnado transcurre na institución escolar durante un número limitado de anos, pero a necesidade de formación persoal e/ou profesional non remata nunca.

No noso sistema educativo considérase que as Competencias claves que debe ter @ alumn@ cando finaliza a súa escolaridade obrigatoria para enfrontarse aos retos da súa vida persoal e laboral son as seguintes:

Competencia en comunicación lingüística.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

Competencia dixital.

Aprender a aprender.

Competencias sociais e cívicas.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

Conciencia e expresións culturais.

Competencia en comunicación lingüística

Está vinculada á acción comunicativa dentro dunhas prácticas sociais, na que @ individu@, ademais de producir, tamén recibe mensaxes con distintas finalidades. Supón a apertura dunha vía de coñecemento, dentro e fóra da escola, e enriquecemento cultural e constitúe un obxectivo de aprendizaxe permanente, considerando a lectura como o principal medio para a ampliación da aprendizaxe e desta competencia.

@ individu@, mediante a utilización da linguaxe como instrumento de comunicación, pon en funcionamento unha serie de actitudes e valores como son o respecto ás normas de convivencia, o exercicio da cidadanía, o desenvolvemento dun espírito crítico, o respecto aos dereitos humanos e o pluralismo, a resolución de conflitos, o desenvolvemento das capacidades afectivas en todos os ámbitos, interese cara a aprendizaxe e o recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fonte de lecer.

A competencia en comunicación lingüística está constituída por cinco compoñentes: lingüístico, pragmático-discursivo, socio-cultural, estratéxico e persoal, que se concretan en distintas dimensións na interacción comunicativa.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. Require coñecementos sobre os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e de razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria e o mundo laboral. A súa adquisición supón, en suma, establecer unha relación profunda entre o coñecemento conceptual e o coñecemento procedimental, implicados na resolución dunha tarefa matemática determinada.

Esta competencia inclúe unha serie de actitudes e valores que se basean no rigor, o respecto aos datos e a veracidade. Os ámbitos integrados na competencia matemática son os referentes aos números, a álgebra, a xeometría e a estadística.

As Competencias clave en ciencia e tecnoloxía proporcionan un achegamento a co mundo físico e á interacción responsable co mesmo . Contribúen ao desenvolvemento do pensamento científico e capacitan ao/a individuo/a para identificar, plantear e resolver situacións da vida cotiá, para actuar fronte aos retos e problemas propios das actividades científicas e tecnolóxicas.

O desenvolvemento destas competencias require unha serie de coñecementos científicos relativos á física, química, bioloxía, xeoloxía, matemáticas e tecnoloxías, que se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas; así como unhas destrezas que permitan utilizar e manipular ferramentas tecnolóxicas, datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo.

As actitudes e valores integrados nestas competencias están relacionados coa asunción de criterios éticos, o interese pola ciencia, o apoio á investigación científica, a valoración do coñecemento científico e a responsabilidade sobre a conservación dos recursos naturais e medio ambientais, así como a adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun ámbito natural e social.

Competencia dixital

Implica o uso creativo, crítico e seguro das tecnoloxías da información e a comunicación. Supón a adecuación aos cambios que introducen as novas tecnoloxías e a adquisición de novos coñecementos, habilidades e actitudes para ser competente nun ámbito dixital. Require o coñecemento das principais aplicacións informáticas, e precisa do desenvolvemento de diversas destrezas relacionadas co acceso á información, o procesamento e uso para a comunicación, a creación de contidos e a resolución de problemas en distintos contextos.

O alumnado ten que ser capaz de facer un uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles co fin de resolver os problemas reais dun modo eficiente, así como avaliar e seleccionar novas fontes de información e innovacións tecnolóxicas, a medida que van aparecendo, en función da súa utilidade para acometer tarefas ou obxectivos específicos. A adquisición desta competencia require tamén actitudes e valores que permitan ao/a usuari@ adaptarse ás novas necesidades establecidas polas tecnoloxías, a súa apropiación e adaptación aos propios fins e a capacidade de interactuar socialmente en torno a elas. Por outra parte, a competencia dixital implica a participación e o traballo colaborativo, así como a motivación e a curiosidade pola aprendizaxe e a mellora no uso das tecnoloxías.

Aprender a aprender

Esta competencia supón, por un lado, iniciarse na aprendizaxe e, por outro, ser capaz de continuar aprendendo de maneira autónoma, aspecto fundamental para a aprendizaxe permanente.

Aprender a aprender inclúe unha serie de coñecementos e destrezas que requiren unha reflexión e toma de conciencia sobre os propios procesos de aprendizaxe, polo que os procesos de coñecemento convértense en obxecto do coñecemento e aprender a executalos adecuadamente.

As atitudes e valores clave na adquisición desta competencia son a motivación para aprender e a confianza para alcanzar as metas da aprendizaxe.

Competencias sociais e cívicas

Estas competencias implican a habilidade e capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade para comprender a realidade social do mundo en que se

vive e exercer a cidadanía democrática nunha sociedade cada vez máis plural.

A competencia social relacionase co benestar persoal e colectivo e require a adquisición de coñecementos que permitan comprender e analizar os códigos de conduta e o comportamento adecuado para convivir en sociedade.

Os elementos fundamentais desta competencia son a capacidade de comunicarse de forma constructiva en distintos contornos e a confianza nun mesmo, a integridade e a honestidade.

A competencia cívica basease no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos cívís.

Nesta competencia son fundamentais: a habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público, manifestar solidariedade e interese polos problemas da comunidade, o respecto dos dereitos humanos, a igualdade, a apreciación e comprensión das diferentes relixións ou culturas.

O desenvolvemento destas competencias implica afrontar os conflitos con valores éticos e exercer os dereitos e deberes cidadáns dende unha actitude solidaria e responsable.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Esta competencia refírese á capacidade de transformar ideas en actos, o que implica adquirir conciencia dunha situación e optar con criterio propio e levar adiante as iniciativas necesarias para desenvolver a opción elexida e farase responsable dela, tanto no ámbito persoal como no social ou laboral.

A adquisición desta competencia é determinante para a formación de futuros cidadáns emprendedores, contribuíndo así á cultura do emprendemento.

Esta competencia require uns coñecementos relacionados coa capacidade de recoñecer as oportunidades existentes para as actividades persoais, profesionais e comerciais; e unhas destrezas como a capacidade de análise, de planificación, organización, xestión, toma de decisións, resolución de problemas, liderazgo, pensamento crítico, avaliación e auto-avaliación.

Require o desenvolvemento de actitudes e valores como a predisposición a actuar de forma creadora e imaxinativa, o autoconhecimento e a autoestima, a independencia, o interese e esforzo, e o espírito emprendedor.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia implica coñecer, apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de lecer e enriquecemento persoal e consideralas parte do patrimonio cultural dos pobos.

Require coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural a tódolos niveis. Comprende a concreción da cultura e outras manifestacións artístico-culturais da vida cotiá. Incorpora o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas e a identificación entre as diferentes manifestacións artísticas e a sociedade.

A adquisición desta competencia pon en funcionamento destrezas como a aplicación de diferentes habilidades de pensamento para poder comprender, valorar, emocionarse e desfrutar das diferentes manifestacións artísticas. Supón, ademais, actitudes e valores persoais de interese, recoñecemento e respecto por elas e pola conservación do patrimonio.

3.3.1. COMPETENCIAS CLAVE NA ÁREA DE PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA: INGLÉS

Competencia en comunicación lingüística:

O estudo dunha lingua estranxeira contribúe ao desenvolvemento desta competencia

dunha maneira directa, completando, enriquecendo e enchendo de novos matices comprensivos e expresivos esta capacidade comunicativa xeral. A competencia en comunicación lingüística refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, as emocións e a conduta.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Utilizar números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria. Forma parte da competencia matemática a habilidade para interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentacións. As competencias científica e tecnolóxica, e partindo do coñecemento da natureza, dos conceptos, principios e métodos científicos fundamentais e dos produtos e procesos tecnolóxicos, así como a comprensión da incidencia da ciencia e a tecnoloxía sobre a natureza, permiten comprender mellor os avances, as limitacións e os riscos das teorías científicas, as aplicacións e a tecnoloxía nas sociedades en xeral. Son parte destas competencias básicas o uso de ferramentas e máquinas tecnolóxicas, os datos científicos para alcanzar obxectivos baseados en probas.

Competencia dixital

A competencia dixital proporciona un acceso inmediato a un fluxo incesante de información que aumenta cada día. O coñecemento dunha lingua estranxeira ofrece a posibilidade de comunicarse utilizando as novas tecnoloxías creando contextos reais e funcionais de comunicación. Esta competencia consiste en dispor de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información e transformala en coñecemento.

Competencia para aprender a aprender

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira rentabilízase enormemente se se inclúen contidos directamente relacionados coa reflexión sobre a propia aprendizaxe, para que cada neno e cada nena identifiquen como aprenden mellor e as estratexias que os fan máis eficaces.

Isto comporta a conciencia daquelas capacidades que entran en xogo na aprendizaxe como a atención, a concentración, a memoria, a comprensión, a expresión lingüística e a motivación do logro entre outras.

Competencias sociais e cívicas

As linguas serven aos falantes para comunicarse socialmente, pero tamén son vehículo de comunicación e transmisión cultural. Aprender unha lingua estranxeira implica o coñecemento de rasgos e feitos culturais vinculados ás diferentes comunidades de falantes da mesma, a súa identidade cultural.

Este feito favorece a comprensión da realidade social en que se vive, o respecto, o recoñecemento e a aceptación de diferenzas culturais e de comportamento, ás diferentes linguas, promove a tolerancia e a integración e axuda a comprender e apreciar tanto os rasgos de identidade como as diferenzas.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

As decisións que provoca a reflexión sobre a propia aprendizaxe favorecen a autonomía. Na medida en que a autonomía e iniciativa persoal involucran acotío a outras persoas, esta competencia obriga a dispor de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e

traballar en equipo: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber adecuadamente aos demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible. O sentido de iniciativa e espírito emprendedor supoñen a capacidade de imaxinar, emprender, desenvolver e avaliar accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico. Require, por tanto, poder reelaborar os plantexamentos previos ou elaborar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica.

Conciencia e expresións culturais

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira colabora no desenvolvemento desta competencia se os modelos lingüísticos que se utilizan conteñen, aínda coas limitacións desta etapa, producións lingüísticas con compoñente cultural. Trátase, por tanto, dunha competencia que facilita tanto expresarse e comunicarse como percibir, comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións do mundo da arte e da cultura.

Esta competencia incorpora así mesmo o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas como a música, a literatura, as artes visuais e escénicas, ou das diferentes formas que adquiren as chamadas artes populares.

3.3.2. RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS

Esta rúbrica permítenos avaliar o grado de adquisición das Competencias clave indicando o nivel de cualificación que vai adquirindo o alumno.

As Competencia claves desglósanse en indicadores. Á hora de avaliar coas rúbricas, débese calificar, en primeiro lugar, cada un dos indicadores ou aqueles nos que se centre o profesor, obtendo así unha visión global da competencia para avaliála seguidamente. No proceso de avaliación, identifícanse cinco niveis de cualificación, e para o seu rexistro é preciso ter a seguinte escala cualitativa ordenada de menor a maior:

IN: Insuficiente para as cualificacións negativas

Para as cualificacións positivas:

SU: Suficiente

BE: Ben

NT: Notable

SB: Sobresaliente

A estes achegaráselles unha escala numérica, sen empregar decimais, nunha escala do un ao dez; coas seguintes correspondencias:

– Insuficiente: 1, 2, 3 ou 4.

– Suficiente: 5.

– Ben: 6.

– Notable: 7 ou 8.

– Sobresaliente: 9 ou 10.

Para establecer os criterios de cualificación deben aplicarse estes niveis aos criterios de avaliación detallados para a área de lingua estranxeira.

3.3.3. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os instrumentos de avaliación permiten obter uns datos concretos e así avaliar aos alumnos/as. Os máis indicados son:

- Observación
- Proba escrita

- Proba oral
- Caderno de clase

Os indicadores nos que se desglosan as Competencias clave para este nivel na área de Primeira Lingua Estranxeira Inglés son os seguintes:

1. Competencia en comunicación lingüística (CCL)

Indicadores
CCL1. ESCOITAR
CCL1.1. escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.
CCL1.2. Capta a esencia en varios textos orais en diferentes situacións de comunicación.
CCL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.
CCL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.
CCL1.5. escoita e discrimina sons.
CCL2. FALAR
CCL2.1. Fai un uso axeitado da pronuncia, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.
CCL2.2. Participa en representacións sinxelas.
CCL2.3. Pode organizar as súas breves declaracións, dicindo ou lendo en voz alta para a clase de textos curtos de realización propia.
CCL3. CONVERSAR
CCL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.
CCL3.2. Mantén conversacións familiares diarias sobre temas familiares en situacións de comunicación predecibles.
CCL4. LER
CCL4.1. Capta a esencia de textos simples.
CCL4.2. Realiza inferencias directas na comprensión de textos diversos sobre temas de interese.
CCL4.3. Le textos diversos sobre temas de interese.
CCL5. ESCRIBIR
CCL5.1. Escribe na lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.
CCL5.2. Elabora textos escritos atendendo ao destinatario e á finalidade do texto.

2. Competencia matemática, científica e tecnolóxica (CMCT)

Indicadores
CMCT1. Ordea os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación.
CMCT2. Representa os datos obtidos sobre feitos e obxectos da vida cotiá, empregando os gráficos estatísticos máis axeitados á situación, táboa ou gráfica.
CMCT3. Relaciona determinadas prácticas de vida co axeitado funcionamento do corpo.
CMCT4. Identifica diferentes especies de seres vivos.
CMCT5. Recoñece o proceso da experimentación científica.

3. Competencia dixital (CD)

Indicadores
CD1. Busca, recopila e organiza información en soporte dixital.
CD2. Emprega as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.
CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.

4. Aprender a aprender (CAA)

Indicadores
CAA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como utilizar dicionarios bilingües e monolingües.
CAA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.
CAA3. Valora a lingua estranxeira como ferramenta de aprendizaxe.

5. Competencias sociais e cívicas (CSC)

Indicadores
CSC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predecibles.
CSC2. Respecta as normas básicas de intercambio, escoitando e mirando a quen fala e respectando o turno de palabra.
CSC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara ás persoas que falan a lingua estranxeira.
CSC4. Identifica algunhas costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.

6. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

Indicadores
CSIEE1. Busca, recopila e organiza información en diferentes soportes.
CSIEE2. Disfruta de forma autónoma da lectura de textos axeitados á súa idade, manifestando unha actitude positiva cara á lectura.
CSIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado.

7. Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Indicadores
CCEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira.
CCEC2. Identifica algunhas tradicións de países onde se fala a lingua estranxeira.
CCEC3. Utiliza técnicas artísticas para a presentación de proxectos ou documentos artísticos.
CCEC4. Participa na elaboración de composicións grupais, empregando diferentes recursos expresivos musicais e/ou escénicos.

3.4. CONTIDOS

Os contidos que conforman esta materia e este nivel agrúpanse en: Comprensión e Produción de textos orais e escritos. Estes catro bloques, relacionados cos dous centros de atención específicos (a linguaxe oral e a linguaxe escrita), recollen os elementos constitutivos do sistema lingüístico, o seu funcionamento e relacións e a dimensión social e cultural da lingua estranxeira.

Bloque 1. Comprensión de textos orais

B1.1. Estratexias de comprensión:

Uso do contexto visual e non verbal e dos coñecementos previos para a formulación de hipóteses sobre o que se vai escoitar, sobre o tema ou a situación, transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira.

Identificación da tipoloxía de textos emitidos en diferentes situacións de comunicación (rima, canción, exposición, descrición, diálogo...), adaptando a comprensión ao mesmo.

Interpretación das ideas principais expresadas en mensaxes orais de progresiva complexidade, como instrucións ou explicacións e interaccións orais ou gravacións en soporte audiovisual e informático para extraer información global ou dalgún detalle concreto.

Repetición, memorización comprensiva e observación de modelos para a adquisición do léxico, rutinas e expresións cotiás da lingua estranxeira.

Identificación de informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.

Seguimento verbal e non verbal de mensaxes orais de progresiva complexidade en situacións comunicativas habituais dentro e fóra da aula.

Desenvolvemento de actitudes e estratexias de cooperación e respecto en situacións de aprendizaxe compartida que faciliten interaccións orais en grupo para a realización de tarefas na aula.

▪ B1.2. Patróns sonoros, rítmicos, de entoación e acentuación básica: identificación progresiva de aspectos fonéticos, do ritmo, da entoación e da acentuación básica da lingua estranxeira como aspectos fundamentais para a comprensión de breves textos orais.

Bloque 2. Produción de textos orais

B2.1. Estratexias de produción:

Planificación

Concibir a mensaxe con claridade e practicala varias veces, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica.

Iniciarse na adecuación do texto á persoa destinataria, contexto e canle, aplicando

a estrutura de discurso adecuados a cada caso.

Execución

Expresarse oralmente en situacións reais ou simuladas con progresiva autonomía, eficacia e complexidade das expresións utilizadas.

Apoiarse nos coñecementos previos, sobre o tema ou a situación transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira, para participar activamente en situacións funcionais, previamente preparadas e ensaiadas, de comunicación adecuadas á idade do alumnado e aos seus intereses.

Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos non verbais (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal).

Recoñecer e usar léxico, formas e estruturas básicas orais coñecidas e propias da lingua estranxeira, para expresar funcións previamente traballadas.

Manter conversas cotiás e familiares sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.

Participar en interaccións orais en situacións reais ou simuladas a través de respostas verbais e non verbais que esixan elección entre un repertorio limitado de posibilidades, en contextos progresivamente menos dirixidos.

Producir textos orais cotiáns de índole diversa tendo en conta tanto elementos lingüísticos como extralingüísticos, dicindo ou lendo en voz alta para toda a clase textos breves de realización propia

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

B3.1. Estratexias de comprensión:

Activación dos coñecementos previos en relación á tipoloxía e tema do texto que se vai traballar e formulación de hipóteses sobre o seu contido e contexto.

Identificar elementos icónicos, títulos e facer unha primeira anticipación e hipótese sobre o contido de textos escritos breves do seu interese e adaptados á súa idade.

Deducir o significado de palabras e expresións non coñecidas de palabras clave do texto, relacionadas cos e coas personaxes e co contexto a través da linguaxe non verbal ou coapoio de ilustracións.

Recoñecer textos breves, propios ou alleos de situacións cotiás próximas á súa experiencia como invitacións, felicitacións, notas, carteis...

Recoñecer o léxico, formas e estruturas breves escritas propias da lingua estranxeira, para expresar funcións previamente utilizadas.

Captación da idea global e identificación de elementos específicos en textos escritos situacións cotiás próximas á experiencia, con axuda de elementos lingüísticos e non lingüísticos do contexto.

Lectura menos guiada e comprensión de diferentes textos sinxelos, en soporte papel e dixital, adaptados á competencia lingüística do alumnado, para utilizar información global e específica, no desenvolvemento dunha tarefa, proxecto ou para gozar da lectura.

Usar progresivamente o dicionario bilingüe, biblioteca da aula e as tecnoloxías da información e da comunicación para ler (webs infantís e xuvenís, programas multimedia, correo electrónico).

B3.2. Patróns gráficos, convencións ortográficas e de puntuación elementais:

Recoñecemento dos signos de puntuación elementais.

Asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos, expresións orais coñecidas e establecemento de relacións

Bloque 4. Producción de textos escritos

B4.1. Estratexias de produción:

Planificación:

Seleccionar o tipo de texto que se vai producir: conto, notas, dramatizacións ...

Usar, de forma progresivamente autónoma, estratexias básicas de produción de textos (a quen vai dirixido, qué se quere dicir e como se vai organizar a información), así como a elaboración pautada dun borrador ou a revisión do texto para a súa corrección.

Usar progresivamente o dicionario bilingüe e outros materiais de consulta en soporte papel ou dixital adecuados á idade do alumnado.

Execución:

Producir a mensaxe escrita con claridade, utilizando expresións e frases coñecidas, atendendo á persoa destinataria, ao tipo de texto e á finalidade, tanto en soporte papel como dixital.

Compensar as carencias léxicas mediante o uso do dicionario visual e bilingüe do alumnado, biblioteca de aula e materias dixitais para reproducir mensaxes escritas sinxelas.

Apoiarse nas palabras e frases coñecidas previamente en interaccións orais e de lectura.

Seleccionar e empregar o léxico adecuado ao tema e usar algún recurso cohesivo para non repetir palabras.

Elaborar informacións en ficheiros, libríños... textos breves escritos afíns aos seus intereses e experiencias, cunha intención comunicativa.

Reproducir a forma gráfica certas palabras en situacións comunicativas, sen modelos dados, a través de hipóteses ou tratando de recordar a súa forma.

Utilizar a lingua estranxeira en mensaxes escritas como recordatorio visual e para á aprendizaxe de novas palabras e expresións (carteis para identificar os obxectos e os espazos da aula, calendario, normas de xogos, cartafol colectivo...).

Usar as tecnoloxías da información e a comunicación para producir textos e presentacións, recompilar e transmitir información.

B4.2. Patróns gráficos, convencións ortográficas e de puntuación elementais:

Uso dos signos de puntuación elementais (interrogación, exclamación).

Asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos, expresións orais coñecidas e establecemento de relacións analíticas grafa-son, coñecemento dalgunhas irregularidades específicas propias da lingua estranxeira.

Recoñecemento de símbolos de uso frecuente: €, £ @.

Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia intercultural

B5.1. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos:

Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, países e comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia.

Coñecemento dalgunhas similitudes e diferenzas nos costumes cotiáns e uso das formas básicas de relación social entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso.

Actitude positiva sobre a propia capacidade para aprender unha lingua estranxeira e disposición para superar as dificultades de aprendizaxe.

Interese por establecer contactos e comunicarse con falantes da lingua estranxeira ou doutras linguas a través dos medios que nos proporcionan as tecnoloxías da comunicación.

Actitude positiva cara a realidade plurilingüe e multicultural da súa contorna

B5.2. Funcións comunicativas:

Establecemento de relacións sociais: saudar, agradecer, despedirse, dirixirse aos demais.

Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre aspectos persoais dun mesmo/ a e dos e das demais.

Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre a procedencia e nacionalidade dun mesmo/a e doutra persoa.

Descrición de si mesmo/a.

Realización de preguntas e respostas curtas en tempo presente e pasado.

Descrición, en primeira persoa en afirmativa e negativa, de accións habituais,

actividades diarias, de lecer etc.

Descrición, en primeira persoa en afirmativa e negativa, de accións cotiás no pasado.

Realización de preguntas e respostas sinxelas en primeira e terceira persoa de singular, para describir accións que se realizan no mesmo instante no que un fala.

Expresión de instrucións habituais e indicacións de dirección, en afirmativa e negativa.

Realización de preguntas e respostas sinxelas en primeira e terceira persoa de singular, para describir accións que se realizan no mesmo instante no que un fala.

Expresión de existencia.

Realización de preguntas sobre a existencia de algo.

Expresión da posesión dun mesmo/a e dunha terceira persoa en afirmativa e negativa.

Expresión da información en afirmativa e negativa e formulación das correspondentes preguntas.

Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre os días da semana, os meses e o tempo atmosférico, a hora, a data eta.

Realización de preguntas e respostas sinxelas indicando a identificación e localización de persoas, de obxectos e de lugares...

Realización de preguntas e respostas sinxelas en relación a operacións de compravenda.

Formulación de preguntas e respostas sinxelas sobre aspectos persoais dun mesmo/a e dos e das demais.

3.5. METODOLOXÍA

3.5.1. METODOLOXÍA XERAL

As bases metodolóxicas son as seguintes:

- O punto de partida da aprendizaxe do alumnado son os coñecementos previos; centrándonos no que lle resulta familiar e cercano ao alumnado pero cunha vertente de imaxinación. Desta forma, foméntase un uso contextualizado da lingua, traballando situacións comunicativas que permitan empregala dunha maneira real e motivadora. Os alumnos/as poden transferir conceptos e estratexias adquiridas para construír así significados e atribuír sentido ao que aprende. Así favorécese seu crecemento persoal, o seu desenvolvemento e a súa socialización.

- A aprendizaxe competencial pretende que cada alumn@ esté preparado para poder afrontar os retos persoais ao longo da súa vida con éxito, é dicir, non so adquirir uns coñecementos, tamén ser capaces de acceder a eles e aplicalos nos diferentes contextos da súa vida, contextualizalos.
- As situacións comunicativas que inclúen o xogo captan a motivación do alumnado e facilitan a aprendizaxe. A realización de tarefas conxuntas, axudan, por unha parte, a asentar as bases para a adquisición dunha lingua estranxeira, e tamén á súa socialización.
- As distintas formas e ritmos de aprendizaxe do alumnado. Ter sempre un apoio para aqueles nenos/as que o requiran, tendo sempre en conta aqueles casos nos que o progreso non responda aos obxectivos programados, así como os casos en que algúns destaquen na consecución de obxectivos. Traballar actividades de ampliación, para @s máis avanzados, e de reforzo, para os que podan precisalas.
- A aprendizaxe d@s nen@s é maior e de máis calidade se se basea na actividade se @ alumn@ é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade constructivista depende da intervención do profesor/a. Esta intervención debe ser activa e reflexiva e axustada ao nivel que amosa @ alumn@ debendo: iniciar o input da lingua, axudar ao/á individu@ na interacción c@s demais, avaliar o que fan @s nen@s, proporcionar feedback, contextualizar as actividades e dar significados comprensibles para @ alumn@, promover estratexias de comunicación, potenciar as estratexias de aprendizaxe xa adquiridas e admitir o erro. Considerar o progreso pero tamén o erro como algo natural no proceso de aprendizaxe.
- A avaliación do proceso individual e grupal do alumnado na aprendizaxe para asegurar a calidade do mesmo.
- A aprendizaxe globalizada xenera o desenvolvemento da realidade como un todo. É importante que as actividades que leven a cabo na área de lingua estranxeira estén interrelacionadas coas outras áreas curriculares, empezando polo coñecemento de si mes@ e cunha exploración do mundo que lles rodea.
- Unha aprendizaxe permanente. Non hai saberes que se adquiran exclusivamente nunha determinada materia. Con todo o que o alumnado aprende nas diferentes materias constrúe unha bagaxe cultural e de información que debe servirle para o conxunto da súa vida, e debe ser capaz de utilizalo en momentos precisos e en situacións distintas.
- Por iso, as Competencias clave poden alcanzarse se non en todas, sí na maioría das materias curriculares, e tamén por iso en todas estas materias poderá utilizar e aplicar ditas competencias, independentemente de en cales as puido adquirir (transversalidade). Ser competente debe ser garantía de ter alcanzado

determinadas aprendizaxes, pero tamén permitirá alcanzar outras, tanto na propia institución escolar como fóra dela, garantía da súa aprendizaxe permanente.

- Coordinación entre o profesorado das linguas estranxeiras e o das linguas cooficiais. Desta forma, evítase a repetición de contidos propios de aprendizaxes de calquera lingua, tales como as estratexias de lectura, o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos, e para unificar a terminoloxía.
- O achegamento do alumnado á lingua estranxeira prodúcese, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e as ambiental/is.
- O ensino da Lingua Estranxeira nesta etapa terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:
 - a. escoitar e comprender mensaxes en interaccións verbais variadas, utilizando as informacións transmitidas para a realización de tarefas concretas diversas relacionadas coa súa experiencia.
 - b. expresarse e interactuar oralmente en situacións sinxelas e habituais que teñan un contido e desenvolvemento coñecidos, utilizando procedementos verbais e non verbais e adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación.
 - c. escribir textos diversos con finalidades variadas sobre temas previamente tratados na aula e coa axuda de modelos.
 - d. ler de forma comprensiva textos diversos, relacionados coas súas experiencias e intereses, extraendo información xeral e específica de acordo cunha finalidade previa.
 - e. aprender a utilizar con progresiva autonomía todos os medios ao seu alcance, incluídas as novas tecnoloxías, para obter información e para comunicarse na lingua estranxeira.
 - f. valorar a lingua estranxeira e as linguas en xeral, como medio de comunicación e entendemento entre persoas de procedencias e culturas diversas e como ferramenta de aprendizaxe de distintos contidos.
 - g. manifestar unha actitude receptiva e de confianza na capacidade de aprendizaxe e de uso da lingua estranxeira.
 - h. utilizar os coñecementos e as experiencias previas con outras linguas para unha adquisición máis rápida, eficaz e autónoma da lingua estranxeira.
 - i. identificar aspectos fonéticos de ritmo, acentuación e entoación, así como estruturas lingüísticas e aspectos léxicos da lingua estranxeira e usalos como elementos básicos da comunicación.

3.5.2. METODOLOXÍA ESPECÍFICA A SEGUIR NAS MODALIDADES PRESENCIAL, NON PRESENCIAL e SEMIPRESENCIAL.

O traballo da Lingua Inglesa desenvolverase fundamentalmente na **Aula Virtual do CEIP de Arzúa** (<https://www.edu.xunta.gal/centros/ceipdearzua/aulavirtual/>) (5º Curso , Lingua Inglesa), así como na plataforma virtual **E-Dixgal**, en todas as modalidades (presencial, non presencial e semipresencial).

O traballo na Aula Virtual está estruturado en torno a centros de interese ou unidades didácticas. Estas unidades teñen un centro de interese que pode ser un campo semántico onde @s nen@s poden repasar vocabulario (escola, casa, roupa, a hora, etc.) ou unha situación comunicativa (Self introduction, At the shop, At the restaurant, Places in Town, At the doctor, etc..). En 5º comenzaremos repasando campos semánticos para ir introducindo pouco a pouco as situacións comunicativas. Nas unidades deste nivel incluimos:

- Presentación do vocabulario e estruturas usadas nese contexto.
- Videos que introducen o vocabulario e estruturas.
- Resumos das estruturas gramaticais traballadas na unidade.
- HELP-Videos (en español e inglés) explicativos das estruturas gramaticais (subidos especificamente para a modalidade non presencial)
- Videos con diálogos en contextos reais e repaso de vocabulario e estruturas usadas en clase.
- LIVE worksheets (fichas que, unha vez feitas, a propia aplicación envía á profesora, facilitando o seguimento do traballo feito polo alumnado na modalidade presencial, non presencial ou mixta).
- Fichas para imprimir, no caso da modalidade presencial.
- Xogos, contos, cancións e debuxos animados con subtítulos en inglés: “Horrid Henry” “Wallace & Grommit”, etc (onde @s nen@s poden practicar a escoita e comprensión oral e escrita na lingua estranxeira).
- Tarefas globalizadas ou Proxectos (“What are you doing?” challenge, In the Kitchen, etc) relacionados coas situacións comunicativas traballadas que requiren a posta en practica de todas as competencias do alumnado, a aprendizaxe cooperativa, o uso das TIC como recurso didactico, actividades que favorezen a auto-aprendizaxe, o pensamento crítico e creativo e a investigación mediante proxectos de traballo.

Un exemplo de tarefa globalizada sería “What are you doing? challenge” onde o alumnado tería gravar un video preguntando a cada membro da familia o que está facendo nese momento.

O grupo de 5º está formado por 20 alumnas e alumnos que dispoñen de conexión a internet a través do ordenador portátil de E-Dixgal. Dado que na plataforma E-Dixgal poden levar o ordenador para as súas casas e traballar off line, non terán problema no caso dun novo confinamento.

En canto a **comunicación coas familias** e alumnado, nesta area dispoñemos na **Aula Virtual** e na plataforma **E-Dixgal** da **AGENDA 2020/21**, onde semanalmente se explica o traballo que se está a realizar e os deberes a realizar esa semana, de xeito que calquera nen@ que deba permanecer na súa casa ou en caso de confinamento, teñan unha guía de como traballar.

Facilitarase ao alumnado e familias o número de teléfono e correo electrónico da profesora para unha comunicación persoal e directa, tanto para solventar dúbidas respecto aos contidos escolares, como para calquera apoio que poidan precisar.

Tamén se crearán Listas de Difusión para comunicacións da profesora ás familias e onde a comunicación con cada familia será a nivel individual. A dispoñibilidade horaria para atención ás familias será a máxima posible, adaptándonos aos seus horarios laborais e

familiares. Manterase contacto coas familias nas que o alumnado presente máis dificultades, nunca co ánimo de exercer presión, senon de apoiar e axudar.

No caso da modalidade non presencial ou semipresencial, o alumnado enviará as tarefas feitas para a súa corrección por diferentes medios: a aplicación das propias LIVEWORKSHEETS, correo electrónico e whatsapp. Na modalidade non presencial, os días que sexan presenciais adicaranse fundamentalmente a comunicación oral, resolver dúbidas e explicación de novos contidos. Importante a adaptación aos ritmos individuais d@s nen@s, adaptándonos ás diferentes circunstancias familiares. Cada nen@ recibirá o feedback ao seu traballo, coas correccións necesarias se as hai, tamén vía whatsapp, correo electrónico, chamada telefónica e videochamada. Poñemos énfase na atención á diversidade do alumnado, estando en permanente comunicación coas familias e adaptando as actividades segundo as súas necesidades.

Por tanto, empregamos unha metodoloxía comunicativa, inclusiva, activa, participativa, individualizada, centrándonos no desenvolvemento de tarefas relacionadas con contextos da vida real a través dun enfoque competencial e do deseño de actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo, baseándonos nunha perspectiva constructivista da aprendizaxe. Tamén se leva a cabo o programa de enriquecemento curricular segundo o Protocolo para a atención educativa ao alumnado con altas capacidades.

Compre manifestar que, dadas as medidas establecidas no protocolo para evitar gromos da COVID-19, os contidos, competencias e habilidades prantexadas para avaliar nesta programación serán unha declaración de boas intencións por causa da redución de tempos efectivos na aula e as condicións de distanciamento o uso da máscara. Por outra banda a metodoloxía nesta situación mudará fortemente dificultará as interaccións e actividades grupais.

3.5.3. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Na aula traballarase fundamentalmente nun entorno dixital, Aula Virtual do CEIP de Arzúa e libros dixitais de E-Dixgal. A lingua inglesa do terceiro ciclo traballa os contidos en diferentes situacións comunicativas, favorecendo sempre o diálogo e a interacción. Tamén se usarán libros de texto de apoio e variadas fichas de traballo impresas dende a rede, xogos de mesa, etc. Usaranse, asimesmo, diferentes contextos e situacións de aprendizaxe, de ser posible, como o patio escolar, a rúa, etc.

3.5.4. ACTIVIDADES

Actividades de inicio da lección

Trátase de activar os coñecementos previos dos alumnos nos temas novos que se van a traballar ou de repasar os xa traballados. Isto adoita facerse a través de actividades de brainstorming ou actividades de repaso, mediante xogos, intercambios comunicativos con soporte dixital, videos, material real, flashcards, posters, cancións, etc.

Actividades de desenvolvemento da lección

As actividades de aprendizaxe están relacionadas cos seguintes ámbitos:

Expresións utilizadas nas diferentes situacións comunicativas.

Vocabulario relacionado cos diversos campos conceptuais. (Vocabulary).

Lectura e comprensión de textos (Reading).

Estruturas gramaticais (Grammar).

Sonidos estudados (Pronunciation).

Comprensión e a expresión oral da lingua en tódalas súas vertentes (Listening and Speaking).

Comprensión e a expresión escrita (Writing).

Actividades de reforzo e ampliación

Na clase hai alumnos/as con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación, ao tempo que persegue o obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e alcance o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

A diversidade de exercicios e actividades utilizados nos materiais posibilita que todos @s alumn@s podan atopar algún que esté de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe. Algunhas actividades actúan como unha extensión para aquel@s alumn@s sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio.

Actividades de desenvolvemento de Competencias clave

Algunhas actividades contribúen máis especificamente ao desenvolvemento dunha ou varias Competencias clave, entre as que se inclúen:

Brainstorming

Role-plays

Actividades interactivas

Actividades na pizarra dixital

Actividades en grupo

Interpretacións de datos, gráficas, etc.

Textos culturais, cancións, rimas, etc.

Actividades de avaliación

A avaliación da aprendizaxe en Educación Primaria será continua e global e terá en conta o progreso do alumnado no conxunto das áreas do currículo.

As actividades de avaliación poderían clasificarse en varios niveis:

Actividades de avaliación formativa, onde o profesor avaliará o traballo continuado dos alumnos e medirá o seu progreso a través da observación e comprobación da realización de actividades.

Actividades de avaliación sumativa coa realización das diversas actividades de avaliación.

Actividades de autoavaliación e autoestudo, nas que o alumnado iniciase en estratexias de auto-avaliación dos seus coñecementos e destrezas.

Complementarias

Neste tipo de actividades incluíranse: saídas culturais, asistencia a obras de teatro en inglés, conmemoración de festividadeas características da sociedade anglosaxona, etc.

3.5.5. ORGANIZACIÓN DE TEMPOS, AGRUPAMENTOS E ESPAZOS

O tempo, entendido como o dedicado ao ensino no centro, é un recurso fundamental e limitado na aprendizaxe dunha materia.

O agrupamento do alumnado será individual a unha distancia de 1 metro, según as indicacións da Consellería de Educación.

Á hora de realizar as tarefas, completar actividades, a organización dos alumnos realízase da única maneira posible, dadas as circunstancias sanitarias: Traballo

individual.

Os recursos cos que pode contar o profesorado e os posibles espazos nos que se poden desenvolver os procesos de ensino-aprendizaxe son, na actualidade, cada vez máis variados. A aula deixou de ser o único espazo no que se imparte a ensinanza dunha materia. Cada centro educativo conta cunha serie de recursos espaciais e materiais nos cales se da lugar aos distintos escenarios nos que se desenvolve a ensino da materia.

Máis alá dos recursos materiais e espaciais, cabe destacar a importancia dos procesos cognitivos que interveñen nas fases da aprendizaxe do alumnado e fan posible a incorporación dos coñecementos que se lle queren transmitir aos/ás alumnos/as, desde a atención necesaria para prepararse para recibir a información ata a memorización que permita acceder a esa información cando se precise. Algúns dos procesos que interveñen son:

- Identificación
- Entendemento
- Reflexión

...

3.5.5. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE DO ALUMNADO

Resulta evidente que unha mesma actuación educativa exercida nun mesmo grupo de alumnos produce efectos diferentes en función dos coñecementos e experiencias previas de cada un deles, as súas capacidades intelectuais, así como os seus intereses e as súas motivacións no ensino.

Por esta razón, en moitas ocasións, debemos modificar ou adaptar os contidos ou a metodoloxía para que tódol@s alumn@s podan alcanzar os obxectivos establecidos. Da mesma maneira, debemos ofrecer actividades de ampliación para aqueles alumn@s máis capaces ou receptivos. A atención á diversidade debe levarse a cabo sempre nos dous sentidos. Por iso, constantemente se deberá atender a estas diferenzas, presentando as mesmas actividades de forma diversa. Os profesores deben escoller a quen dirixir e propoñer unhas actividades ou outras e deberán ser conscientes en todo momento desas diferenzas, á hora de avaliar, e tamén á hora de ensinar e de planificar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Criterios e procedementos previstos para realizar as adaptacións curriculares apropiadas para os alumnos con necesidades educativas especiais

As adaptacións centraranse en:

Tempo e ritmo de aprendizaxe

Metodoloxía máis persoalizada

Reforzar as técnicas de aprendizaxe

Mellorar os procedementos, hábitos e actitudes

Aumentar a atención orientadora

Enriquecemento curricular

Avaliacións adaptadas ás necesidades destes alumnos

a) Para o alumnado con altas capacidades intelectuais: facilitaranse contidos e material de ampliación adecuado ás necesidades deses alumnos que lles permitan desenvolver ao máximo as súas capacidades.

b) Para os alumnos con integración tardía no sistema educativo: adoptaranse as medidas de reforzo necesarias que faciliten a súa integración escolar e lles permitan continuar con aproveitamento os seus estudos.

c) Para o alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe: adoptaranse tanto medidas de escolarización como de atención. Para alumn@s con discapacidade, tomaranse medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas. Para alumn@s con

dificultades de aprendizaxe graves, priorizaranse os contidos de procedementos e actitudes, buscando a integración social, ante a imposibilidade de alcanzar un progreso suficiente en contidos conceptuais. Hai que insistir nos contidos instrumentais ou de material considerados como tales.

Cando non bastan as adaptacións temos a diversificación curricular, por medio da cal un alumno ou alumna podería deixar de cursar parte do tronco común da etapa e empregar este tempo noutro tipo de actividades educativas, ben as ofertas en espazos opcionais, ben actividades deseñadas especialmente para el/ela, que se poderían cursar dentro ou fóra do centro. Este/a alumno/a seguiría tendo en todo momento como referencia os obxectivos xerais da etapa, pero accedería a eles a través doutro tipo de contidos e actividades.

3.6. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

1. Sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das disciplinas de cada curso, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as disciplinas.

2. Fomentarase a calidade, equidade e inclusión educativa das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e non-discriminación por razón de discapacidade, medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas, adaptacións curriculares, accesibilidade universal, deseño para todas as persoas, atención á diversidade e todas aquelas medidas que sexan necesarias para conseguir que o alumnado con discapacidade poida acceder a unha educación de calidade en igualdade de oportunidades.

3. Promoverase o desenvolvemento dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non-discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Traballarase na prevención da violencia de xénero, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

Promoverase o desenvolvemento sostible e o coidado do medio ambiente, traballarase os riscos de explotación e abuso sexual, as situacións de risco derivadas da utilización das tecnoloxías da información e da comunicación, así como a protección ante urxencias e catástrofes.

4. Desenvolverase e afianzarase o espírito emprendedor. Fomentarase as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun/ha mesm@ e o sentido crítico.

5. No ámbito da educación e da seguridade viaria promóveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, co fin de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuario/a das vías, en calidade de peón ou peoa, persoa viaxeira e persoa condutora de bicicletas, respecte as normas e os sinais, e de que se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións axeitadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

3.7. AVALIACIÓN

A aprendizaxe d@ alumn@ deben ser avaliados sistemática e periódicamente, tanto para medir individualmente os coñecementos e competencias adquiridos como para introducir no proceso educativo cantos cambios sexan precisos se a situación o require cando as aprendizaxes dos alumnos non respondan ao que, a priori, se espera del@s. Se partimos de que as Competencias clave supoñen unha aplicación real e práctica de coñecementos, habilidades e actitudes, a forma de comprobar ou avaliar se @ alumn@ as adquiriu é reproducir situacións o máis reais posibles de aplicación, e nesas situación, o habitual é que @ alumn@ se sirva desa bagaxe acumulada pero responda, sobre todo, a situacións prácticas.

A avaliación por competencias permite avaliar tanto o logro dos obxectivos do curso, como o grado de adquisición das Competencias clave. Uns criterios están ligados expresamente a conceptos, e outros, preferentemente a procedementos e actitudes.

En función do obxectivo que queremos avaliar, hai varios tipos de avaliación:

A avaliación sumativa, realizada en diferentes momentos do curso e que tendemos a identificar coas finais de avaliación e de curso. Haberá outras avaliacións, como a inicial e a final e, sobre todo, a continua ou formativa, aquela que se realiza ao longo de todo o proceso de ensino-aprendizaxe, inmersa nel, e que insiste, polo tanto, no carácter orientador e de diagnóstico do ensino. Ao finalizar 6º de primaria deberá tamén demostrar o grado de adquisición das Competencias clave, así como o logro dos obxectivos da etapa.

O resultado das avaliacións individualizadas expresarase en niveis e constarán nun informe entregado ás familias ou titores e que terá carácter informativo e orientador. O nivel obtido será indicativo da progresión e a aprendizaxe d@s alumn@s, polo que se non son adecuados deberán aplicarse as medidas ou programas máis adecuados para eles.

3.7.1. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Atendendo a diferentes criterios, o currículo proponnos unha serie de ferramentas que nos permiten levar a cabo o proceso de avaliación na aula.

No caso da avaliación formativa, serán a observación e seguemento sistemático d@ alumn@, é dicir, tomaranse en consideración todas as producións que desenvolve, tanto de carácter individual como grupal: traballos escritos, exposicións orais e debates, actividades de clase, lecturas e resúmenes, investigacións, actitude ante a aprendizaxe, precisión na expresión e autoavaliación entre outros.

Na avaliación sumativa, as probas escritas trimestrais. En todo caso, os procedementos de avaliación serán variados, de forma que podan adaptarse á flexibilidade que esixe a propia avaliación.

O currículo tamén establece uns criterios de avaliación e uns estándares de aprendizaxe avaliados por materia e curso que nos permiten avaliar a consecución dos obxectivos da materia.

Respecto á avaliación por competencias, dado que son moi xenéricas, debemos concretalas moito máis e desglosalas para que nos sirvan como referente para a acción educativa e para demostrar a competencia real do alumno, para o que temos os chamados indicadores.

3.7.2. RECURSOS DE AVALIACIÓN

3.7.2.1. AVALIACIÓN INICIAL

Na área de Lingua Estranxeira, tratándose dunha materia de avaliación continua, é constante a revisión e a reciclaxe de vocabulario e expresións de alta frecuencia. O curso empeza sempre cunha unidade de repaso para actualizar o asimilado en cursos anteriores e aprobeitase para facer unha revisión e recuperar todo o necesario para afondar un pouco máis no coñecemento da lingua. Por medio de xogos e actividades lúdicas detéctanse os puntos febles, así como os alumnos e alumnas que precisan un traballo máis intenso. O caderno de clase, que volven a empregar, serve de elemento de consulta para aqueles que necesitan apoio visual para revisar vocabulario ou estruturas traballadas no curso anterior.

Os resultados desta observación inicial determinarán as medidas a adoptar, en moitos casos é preciso preparar actividades de reforzo de grupo ou individuais, así como de extensión, pois o alumnado presenta distintos niveis.

O desexable é poder agrupar aos alumnos de xeito que poidan axudarse entre si e participar todos nas actividades cada un coas súas posibilidades.

3.7.2.2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os criterios de avaliación que establece o currículo para o quinto curso de Educación Primaria na área de lingua estranxeira organízanse en cinco grandes bloques.

Bloque 1. Comprensión de textos orais

B1.1. Comprender a idea global e a información máis importante en textos orais moi breves, con estruturas simples e coñecidas cun léxico de uso moi frecuente e conectados cos propios intereses e coas propias experiencias do alumnado, articulados con claridade e transmitidos de viva voz ou por soportes multimedia que non distorsionen a mensaxe.

- B1.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral e a información máis importante do texto.

- B1.3. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos nos diferentes contextos comunicativos de forma significativa.

Bloque 2. Producción de textos orais

B2.1. Interactuar en situacións reais ou simuladas sinxelas de comunicación sobre temas dos seus intereses, sobre persoas da súa contorna inmediata, usando expresións e frases feitas de uso frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos (and/or/then/but).

B2.2. Participar de forma activa e cooperativa en situacións funcionais de comunicación que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou temas do seu interese cunha pronuncia axeitada e empregando as convencións propias do proceso comunicativo.

B2.3. Valorar a lingua estranxeiras como instrumento de comunicación.

B2.4. Producir patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e de uso diario.

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

B3.1. Identificar o tema e comprender o sentido xeral e as ideas principais en textos escritos sinxelos de temas previamente traballados de forma oral e cun léxico cotián de interese para o alumnado e que conte con apoio visual en soporte papel ou dixital.

- B3.2. Recoñecer as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, e as ideas principais en textos escritos sinxelos.

- B3.3. Discriminar patróns gráficos e recoñecer os significados e intencións comunicativas básicas que expresen pausas, exclamacións e interrogacións.

- B3.4. Recoñecer os signos ortográficos básicos (punto e coma), así como os símbolos frecuentes.

Bloque 4. Producción de textos escritos

B4.1. Elaborar textos sinxelos propios, compostos de frases simples illadas, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles.

- B4.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a produción de textos escritos.

- B4.7. Usar ferramentas informáticas para completar actividades preelaboradas polo persoal docente, realizar sinxelas presentacións e transmitir información.

- B4.8. Aplica r patróns gráficos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable corrección frases curtas que utiliza normalmente ao falar, cunha ortografía aceptable.

Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural

B5.1. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos e significativos e aplicar progresivamente os coñecementos adquiridos sobre estes, a unha comprensión adecuada do texto oral e escrito.

- B5.2. Amosar curiosidade pola lingua e pola súa cultura.

- B5.3. Amosar interese en participar en actividades individuais, así como respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.

- B5.3. Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente en situacións reais ou simuladas en contextos menos dirixidos.
- B5.4. Obter e dar información persoal máis detallada, aparencia física, afeccións... en situacións comunicativas habituais dentro e fóra da aula.
- B5.5. Expresarse en tempo presente e pasado simple, afirmativa e negativa, 1a e 3a persoa...
- B5.6. Expresar nocións básicas relativas a accións cotiás, de lecer...

B5.7. Expresar e identificar a existencia de seres vivos ou obxectos.

▪ B5.8. Describirse fisicamente, achegando información complementaria, a si mesmo/a ou a outra persoa.

▪ B5.9. Expresa e comprende indicacións e ordes.

▪ B5.10. Utilizar adecuadamente as estruturas morfosintácticas para realizar as funcións comunicativas propias do seu nivel.

▪ B5.11. Utiliza as estruturas sintácticas de progresiva dificultade (p. e. enlazar frases sinxelas con conectores (and, or, then but), pero adecuándoas aos propósitos comunicativos.

▪ B5.12. Recoñecer estruturas sintácticas básicas e os seus significados asociados.

▪ B5.13. Mostrar un control dun conxunto de estruturas gramaticais sinxelas e de modelos de oracións e frases dentro dun repertorio memorizado.

B5.14. Comprender e utilizar o léxico propio do nivel en situacións comunicativas sinxelas da vida da aula ou fóra dela.

▪ B5.15. Recoñecer un repertorio limitado de léxico de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas súas experiencias.

▪ B5.16. Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividade...).)

▪ B5.17. Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.

B5.14. Comprender e utilizar o léxico propio do nivel en situacións comunicativas sinxelas da vida da aula ou fóra dela.

▪ B5.15. Recoñecer un repertorio limitado de léxico de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas súas experiencias.

▪ B5.16. Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividade...).)

- B5.17. Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.

3.7.2.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Os estándares de aprendizaxe organízanse en cinco grandes bloques: comprensión e produción de textos orais e escritos e coñecemento da lingua e consciencia intercultural.

Bloque 1. Comprensión de textos orais

*PLEB1.1. Comprende o sentido global e a información máis importante de textos orais, con estruturas coñecidas e léxico de uso cotiá adecuados á súa idade, procedentes de medios audiovisuais ou da Internet.

▪ PLEB1.2. Comprende os puntos principais e recoñece palabras e expresións coñecidas en textos orais (xogos de ordenador, peticións, instrucións) sobre temas do seu interese, expresados con claridade e que contén con apoio visual en soporte papel ou dixital.

▪ PLEB1.3. Identifica a información máis relevante en interaccións orais nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.

▪ PLEB1.4. escoita atentamente en interaccións cara a cara, sen interromper.

*PLEB1.5. Aмосa interese e respecto polas intervencións orais alleas en prol da mellora da súa pronuncia, entoación e acentuación.

Bloque 2. Produción de textos orais

PLEB2.1. Participa de forma activa en situacións reais ou simuladas de comunicación, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas do seu interese, sobre persoas da súa contorna inmediata, cunha pronuncia e entoación comprensibles.

PLEB2.2. Pregunta e responde para dar/obter información en interaccións cotiás habituais.

▪ PLEB2.3. Aмосa unha actitude de escoita atenta.

▪ PLEB2.4. Produce textos orais propios, sinxelos e breves (p.e. cancións, conversas telefónicas, dramatizacións) utilizando distintos soportes multimedia.

▪ PLEB2.5. Recorda as ideas principais dun texto escoitado e fai un resumo breve sobre o mesmo.

▪ PLEB2.6. Manifesta interese e respecto polas opinións do seus compañeiros/as.

▪ PLEB2.7. Recoñece a diversidade lingüística da súa contorna como elemento enriquecedor.

*PLEB2.8. Comeza a utilizar correctamente e progresivamente aspectos fonéticos básicos, do ritmo, da acentuación e da entoación da lingua estranxeira para a produción de textos orais comprensibles.

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

PLEB3.1. Comprende información básica escrita en notas, tendas e medios de transporte, relacionadas cos temas traballados previamente de forma oral.

- PLEB3.2. Comprende a idea principal dun texto escrito sinxelo, con apoio visual, procedente dos medios de comunicación adaptados á súa competencia lingüística e acorde coa súa idade.

- PLEB3.4. Emprega algunhas estratexias básicas para a comprensión lectora.

- PLB3.5. Selecciona contos, narracións ou outro material escrito da biblioteca da aula para a súa lectura autónoma, acordes á súa idade e intereses e respectando as súas normas de funcionamento.

- PLB3.6. Formula hipóteses sinxelas a partir de elementos icónicos e títulos que o acompañan e compróbaas.

- PLEB3.7. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.

- PLEB3.8. Aмосa interese por informarse, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.

*PLEB3.9. Aмосa interese pola corrección, ortografía básica, puntuación e presentación dos textos escritos.

Bloque 4. Producción de textos escritos

*PLEB4.1. Elabora textos sinxelos relacionados con temas da súa vida cotiá, experiencias e actividades na aula, traballados previamente de forma oral.

- PLEB4.2. Escribe diálogos simples, a partir de modelos, respectando a estrutura gramatical coñecida e as normas ortográficas básicas.

- PLEB4.3. Escribe textos sinxelos, organizados con coherencia na súa secuencia e con léxico relacionado co tema da escritura propios de situacións de relación interpersoal (invitacións, notas, avisos).

- PLEB4.4. Aмосa interese polo uso guiado das TIC para producir textos e presentacións e transmitir información escrita.

- PLEB4.6. Produce mensaxes escritas breves: notas e avisos, instrucións ou normas, cartas, felicitacións, carteis, folletos, cómics o descrições de lugares, gustos ou afeccións).

*PLEB4.7. Produce textos escritos significativos, en soporte papel ou dixital, de forma individual ou en parella seguindo o modelo traballado (elaboración dunha enquisa, SMS, correspondencia persoal simple en soporte papel ou dixital falando de si mesmo/a e da súa contorna inmediata ...).

- PLEB4.8. Uso do dicionario bilingüe e doutros materiais de consulta para a elaboración de textos.

- PLEB4.9. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc.

- *PLEB4.10. Utiliza a lingua estranxeira escrita de forma correcta en situacións variadas atendendo á súa corrección ortográfica básica.

Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia intercultural.

- *PLEB5.1. Identifica aspectos básicos da vida cotiá dos países onde se fala a lingua estranxeira (horarios, comidas, festividades...) e compáraos cos propios, amosando unha actitude de apertura cara ao diferente.

- *PLEB5.2. Amosa curiosidade por aprender a lingua estranxeira e a súa cultura.

- PLEB5.2. Participa en actividades de aprendizaxe individuais e colectivas, respecta as ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.

- PLEB5.3. Inicia e remata as interaccións adecuadamente.

- PLEB5.4. Pregunta e responde de xeito comprensible en actividades de aprendizaxe en distintos contextos.

- PLEB5.5. Identifica en textos simples: as formas de presente e pasado simple, a afirmación e a negación...

- B5.6. Expresa, identifica e distingue actividades variadas de rutina, lecer...

- PLEB5.7. Describe unha escena sinxela dicindo o que hai nela, compara dúas ilustracións e identifica as diferenzas, entre outras.

- PLEB5.8. Describe con máis detalle o seu aspecto físico, gustos, afeccións... de si mesmo/a e doutra persoa.

- *PLEB5.9. Expresa e distingue as indicacións para chegar a un lugar, así como as instrucións dentro e fóra da aula.

- PLEB5.10. Diferencia preguntas e respostas moi simples, así como as que achegan información.

- PLEB5.11. Estrutura adecuadamente os elementos das oracións, mantén a concordancia de número e persoa, e usa correctamente os nexos básicos.

- PLEB5.12. Memoriza rutinas lingüísticas coñecidas para desenvolverse nas interaccións dentro e fóra da aula.

- PLEB5.14. Comprende e usa adecuadamente o vocabulario necesario para participar nas interaccións da aula ou fóra da aula, ler textos próximos á súa idade e escribir con léxico traballado previamente.

- PLEB5.15. Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas.

- PLEB5.16. Establece similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima.

PLEB5.17. Valorar as linguas como instrumento de comunicación, para aprender e acercarse a outras culturas.

3.7.2.4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

1. Actividades obxectivas de avaliación de contidos: 30%
2. Actividades de avaliación de competencias: 30%
3. Observación directa: 20%
4. Actitude: 20%

Criterios de promoción

1. O alumno ou a alumna accederá ao curso ou á etapa seguinte sempre que se considere que logrou os obxectivos que correspondan ao curso realizado ou os obxectivos da etapa, e que alcanzou o grao de adquisición das competencias correspondentes. De non ser así, poderá repetir unha soa vez durante a etapa, cun plan específico de reforzo ou recuperación e apoio, que será organizado polos centros docentes de acordo co que estableza a consellería competente en materia educativa. A repetición considerárase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar o resto das medidas ordinarias de reforzo e apoio para resolver as dificultades de aprendizaxe do alumnado.

2. O equipo docente adoptará as decisións correspondentes sobre a promoción do alumnado tomando especialmente en consideración a información e o criterio do profesorado titor.

Atenderase especialmente aos resultados das avaliacións individualizadas de terceiro curso de educación primaria e final de educación primaria.

Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a promoción do alumnado (Confinamento total ou parcial)

No caso de confinamento total ou parcial, hai que ter en conta que os criterios de cualificación expostos arriba veranse afectados por factores socio-económicos, emocionais ou circunstanciais que poden afectar ao rendemento do noso alumnado e que é preciso ter en conta no momento de avaliar. Nestes casos é importante avaliar dende unha perspectiva conxunta e coordinada coa titora/or e o resto do equipo.

O seguemento e avaliación do alumnado na área de linguas estranxeiras, especialmente nos cursos inferiores, céntrase en grande medida na observación directa de

competencias, actitudes e habilidades lingüísticas, sociais, extralingüísticas... Dadas as circunstancias de confinamento total o parcial do alumnado é imposible facer un seguemento fiable destas competencias e, en base a isto, é imposible desglosar unha serie de estándares e criterios nos que se podan deitar unhas bases medianamente sólidas para levar a cabo unha avaliación integral.

Nestas condición a valoración dos estándares de aprendizaxe en base aos 5 bloques (comprensión e produción oral, comprensión e produción de textos escritos e coñecemento da lingua e conciencia intercultural) é, sinxelamente, no mellor dos casos una declaración de boas intención ben alonxada da realidade competencial do alumando.

Os criterios e estándares e indicadores escollidos para esta programación, deberían ser reducidos a súa mínima expresión e estar suxeitos as ordes que as autoridades competentes manifesten así como se fixo no 27 de abril do 2020 pola Dirección Xeral de Educación.

Partirase da base da redución aos estándares básicos, menos inxustos, excluintes e xenéricos cos que no mellor dos casos se podería tentar facer unha simulación de avaliación. Aínda así compre ter en conta que moitas das familias non foron quen de, ou non quixeron ou non puideron facer as tarefas asignadas... polo que nese aspecto, avaliar nestas condicións é unha inxustiza tanto para o alumnado como para o profesorado.

A priori, tomarase como referencia as instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/20, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, a avaliación partirá da seguinte premisas:

a) A cualificación das tarefas durante o período de confinamento total e/ou parcial poderá incrementar a cualificación final nun máximo dun punto, tendo en conta o apartado 6.10 destas instrucións.

b) De ser o caso, terase en conta as cualificacións e notas tiradas da fase presencial do devandito trimestre.

c) A avaliación das actividades realizadas na fase non presencial só terá valor positivo para a cualificación do alumnado.

3.8. OBXECTIVOS MÍNIMOS

- a/ Coñece o vocabulario básico traballado durante o curso oralmente e por escrito.
- b/ É capaz de expresar información persoal, idade, nome, lugar de residencia, nacionalidade, etc.
- c/ É capaz de describir persoas, animais, obxectos e lugares.
- d/ É capaz de preguntar a outr@ sobre información persoal.
- e/ Sabe expresar sentimentos moi básicos: alegría, tristeza.
- f/ Comprende frases escritas simples da gramática traballada.
- g/ Comprende oo esencial de historias e identifica aos persoaxes principais.
- h/ É capaz de manter unha conversación sobre os temas traballados facendo uso do vocabulario e das estruturas aprendidas.
- i/ Comprende o presente simple e o presente continuo.
- j/ É capaz de comprender textos orais curtos e responder preguntas sobre eles.
- k/ É capaz de ler textos curtos mostrando a súa comprensión dos mesmos.
- l/ É capaz de escribir palabras e frases sinxelas.

13. ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA.

A continuación, procédese a detallar os aspectos puntuais sobre a área de Educación Física, seguindo o seguinte índice:

1. Obxectivos

- 1.1. Obxectivos xerais de etapa
- 1.2. Obxectivos por bloques
- 1.3. Obxectivos específicos

2. Contidos

3. Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe

4. Competencias clave

5. Mínimos esixidos

6. Procedementos de avaliación

7. Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación

8. Metodoloxía

- 8.1. Principios metodolóxicos
- 8.2. Metodoloxía específica
- 8.3. Metodoloxía específica nas modalidades presencial e non presencial

9. Atención á diversidade

- 10. Plans e proxectos
- 11. Elementos transversais
- 12. Actividades de recuperación e de reforzo
- 13. Actividades complementarias e extraescolares
- 14. Materiais e recursos
- 15. Procedemento para avaliar a programación

1) OBXECTIVOS

Seguindo o establecido no **Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, os obxectivos son *“os referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin”*.

1.1. Obxectivos de etapa

Dito Decreto establece 15 obxectivos para a etapa de Educación Primaria. A continuación descríbese o obxectivo que máis relación garda coa área de educación física e que será traballado en todas as unidades didácticas do curso:

k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

1.2. Obxectivos por bloques

1º BLOQUE. CONTIDOS COMÚNS EN EDUCACIÓN FÍSICA

B1.1. Coñecer, aceptar e valorar o propio corpo e a actividade física como medio de exploración e de gozo das propias posibilidades motrices, de relación coas demais persoas e como recurso para organizar o tempo de lecer.

B1.2. Adoptar actitudes de colaboración, tolerancia, respecto e resolución pacífica de conflitos na práctica de xogos e de actividades físicas.

B1.3. Adquirir confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias da práctica da actividade física.

B1.4. Desenvolver actitudes de aceptación e respecto cara a un mesmo, aos compañeiros e compañeiras e ao medio.

B1.5. Integrar as novas tecnoloxías no proceso de ensinanza-aprendizaxe para obter información relacionada coa área.

B1.6. Participar en actividades motrices diversas, recoñecendo e aceptando as diferenzas individuais no nivel de habilidade.

B1.7. Usar correctamente os materiais e espazos na práctica da Educación física.

B1.8. Coidar o corpo e consolidar os hábitos de hixiene corporal e sanitarios establecidos por mor da pandemia.

B1.9 Coñecer a normativa básica de circulación en rúas e estradas.

B1.10. Identificar e respectar os sinais básicos de tráfico.

BLOQUE 2. O CORPO: IMAXE E PERCEPCIÓN

B2.1. Aprender a valorar e aceptar a propia realidade corporal e a das demais persoas.

B2.2. Adquirir seguridade, confianza nun mesmo e nas demais persoas.

B2.3. Adquirir autonomía persoal.

BLOQUE 3. HABILIDADES MOTRICES

B3.1. Adaptar a execución das habilidades motrices básicas e específicas a diferentes situacións de complexidade .

B3.2. Realizar de forma combinada desprazamentos, saltos, xiros, lanzamentos e recepcións.

B3.3. Adaptar as habilidades motrices a contornos de práctica non habituais en diversos medios: natural, acuático, neve... que favorezan toma de decisións, con seguridade e autonomía.

B3.4. Mellorar o acondicionamento físico de forma xenérica orientado á execución das habilidades motrices, recoñecendo a influencia da condición física na mellora destas.

B3.5. Adquirir autonomía e confianza nas propias habilidades motrices en situacións e contornos non habituais.

B3.6. Valorar o esforzo e o traballo ben executado desde o punto de vista motor como base para a propia superación.

B3.7. Amosar unha disposición favorable a participar en actividades físicas diversas, esforzándose, e aceptando as propias posibilidades e limitacións, así como a existencia de diferenzas no nivel de habilidade.

BLOQUE 4. ACTIVIDADES FÍSICAS ARTÍSTICO EXPRESIVAS

B4.1. Explorar e tomar conciencia e gozar das posibilidades e recursos da linguaxe corporal.

B4.2. Recoñecer e utilizar de xeito creativo as zonas corporais e os compoñentes do movemento expresivo.

B4.3. Expresar e comunicar sentimentos e emocións individuais e grupais a través do corpo, o xesto e o movemento.

B4.4. Executar bailes ou danzas do folclore popular galego valorando a importancia da súa conservación e difusión. Realizar danzas do mundo valorando a diversidade como factor de enriquecemento individual e colectivo.

B4.5. Compoñer e executar producións grupais a partir de estímulos rítmicos, musicais, poéticos... Elaborar bailes, coreografías simples ou montaxes expresivas.

B4.6. Desenvolver as habilidades motrices básicas, xenéricas e específicas e a condición física, participando en actividades artístico-expresivas. Recoñecer e valorar a posibilidade de cambiar as montaxes ou coreografías de actividades artístico-expresivas (espazos, materiais, tempos...) para adaptalas ás necesidades do grupo.

BLOQUE 5. ACTIVIDADE FÍSICA E SAÚDE

B5.1. Lograr unha autonomía na hixiene corporal e adquirir hábitos posturais e alimentarios saudables

B5.2. Recoñecer os beneficios da actividade física na saúde integral da persoa e identificar e rexeitar as prácticas pouco valorando o xogo e o deporte como alternativas aos hábitos nocivos para a saúde.

B5.3. Adquirir hábitos de quecemento (global e específico), de dosificación do esforzo e recuperación, necesarios para previr lesións

B5.4. Mellorar a condición física orientada á saúde en función do desenvolvemento psicobiolóxico.

B5.5. Recoñecer e aplicar as medidas básicas de prevención e seguridade na práctica de actividade física en relación coa execución motriz e co uso de materiais e espazos.

B5.6 Valorar a actividade física como factor esencial no mantemento e mellora da saúde. Desenvolver gusto e interese polo coidado do corpo.

BLOQUE 6. OS XOGOS E ACTIVIDADES DEPORTIVAS

B6.1. Utilizar de forma axeitada as estratexias básicas dos xogos: cooperación, a oposición e a cooperación-oposición.

B6.2. Aceptar e respectar as normas, regras e persoas que participan no xogo.

B6.3. Recoñecer o xogo e o deporte como fenómeno social e cultural.

B6.4. Realizar xogos e actividades deportivas de diferentes modalidades e de dificultade crecente respectando as normas de seguridade sanitaria establecidas no protocolo Covid .

B6.5. Coñecer, practicar e valorar os xogos e deportes tradicionais de Galicia e doutras culturas.

B6.6. Desenvolver as habilidades motrices básicas, xenéricas e específicas e a condición física, participando en xogos predeportivos e en predeportes. Recoñecer e valorar a posibilidade de cambiar as regras de xogo para adaptalas ás necesidades do grupo.

B6.7. Iniciarse e participar nos xogos de orientación.

B6.8. Practicar de forma responsable as actividades físicas lúdicas e deportivas nas saídas á contorno natural de Galicia.

B6.9. Coñecer, gozar, coidar e valorar a natureza.

1.3. Obxectivos específicos

Dentro dos obxectivos do 5º nivel atópanse os obxectivos específicos que pretendemos alcanzar coa natación. Estes obxectivos poden enmarcarse no segundo bloque de contidos. Facemos unha división do alumnado en cinco niveis de dificultade, porque non todas as alumnas e alumnos parten do mesmo nivel de coñecemento e de adaptación ao medio.

Primeiro nivel

Neste nivel atópanse o alumnado que non saben nadar e que practicamente descoñecen o medio. Perséguese familiarizar ó alumnado coa auga, evitando reaccións negativas ante ó novo medio, así como unha aproximación á patada.

➤ Obxectivos xerais:

- Familiarización coa auga.
- Coñecemento básico do medio.

➤ Obxectivos motrices:

- Que o alumnado sexa capaz de desprazarse na auga (*agarrado ao bordillo, suxeito a un pau, agarrado polo monitor...*).
- Que sexa capaz de entrar con naturalidade na auga.
- Que sexa capaz de saltar á auga dende as posicións de sentado e de pé.
- Inicio no pataleo.

➤ Obxectivos cognoscitivos:

- Coñecer as peculiaridades do novo medio (profundidade, orientación, movemento).

➤ Obxectivos afectivos:

- Que non se manifesten na nena e no neno reaccións negativas ou de temor que retrasen a aprendizaxe.
- Que o alumnado se divirta.

Segundo nivel

Unha vez que o alumnado perdeu o medo á auga, plantéxase o logro dunha flotación básica, unha respiración rudimentaria, a iniciación aos estiramientos e deslizamentos, un maior dominio da patada, unha iniciación no movemento dos brazos e un logro de autonomía co material auxiliar.

➤ Obxectivos xerais:

- Flotación básica.

- Respiración básica.
- Deslizamentos e estiramientos.
- Propulsión básica.
- Autonomía co material auxiliar.

➤ Obxectivos motrices:

- Que a nena ou o neno sexa capaz de deslizarse (sen propulsión).
- Que a nena ou o neno sexa capaz de respirar (soplar aire dentro da auga). Dez veces.
- Que a nena ou neno sexa capaz de desprazarse pola piscina sen medo co material auxiliar, cambiando de dirección.
- Que o alumnado dispoña certo dominio da patada, desprazándose mediante a acción de pés, co material auxiliar.

➤ Obxectivos cognoscitivos:

- Que o alumnado saiba reter o aire baixo a auga.
- Que saiba relaxarse na auga.
- Que capte as nocións de estiramento e propulsión.

➤ Obxectivos afectivos:

- Que a nena ou o neno sinta pouco a pouco que vai dominando o medio.
- Que o neno/nena sinta a necesidade de axudar e ser axudado para aprender máis (relación co outro).

Terceiro nivel:

➤ Obxectivos xerais:

- Creacións de sensacións específicas.
- Aprendizaxes específicos, característicos do alumnado.
- Flotación, deslizamento e respiración.

- Propulsión e zambullida.

➤ Obxectivos motrices:

- Que a nena ou neno sexa capaz de moverse na auga mediante accións de brazos e pernas sen exixencias no estilo (aproximadamente 10 metros).
- Que sexa capaz de realizar uns 10 metros con batido de pés croll, suxeitando a táboa coas mans.
- Que sexa capaz de tirarse na auga dende o bordillo da piscina.
- Que sexa capaz de realizar flotación voluntaria (supino e prono).

➤ Obxectivos cognoscitivos:

- Coñecer os efectos das accións de brazos e pernas sobre a auga.
- Coñecer o efecto da postura corporal no referente á flotación e ó deslizamento.
- Coñecer as formas de respiración (posición) ventral e dorsal.

➤ Obxectivos afectivos:

- Sentir a satisfacción do dominio do medio (ó dominar distintos desprazamentos) e ser capaz de desprazarse na auga con afectividade e seguridade.

A partir deste nivel considérase que o alumnado xa ten un dominio motor básico da natación e desexan perfeccionar os estilos.

Cuarto nivel:

Neste nivel plantexamos o reforzamento do estilo de croll e a aprendizaxe da costas, facendo un maior fincapé nas accións correctas de brazos e de pernas, así como na coordinación da respiración cos brazos.

➤ Obxectivos xerais:

- Aprendizaxe de dous estilos (crol e costas).
- Perfeccionamento da zambullida.

➤ Obxectivos motrices:

- Nadar 25 metros croll sacando os brazos estirados fóra da auga con batida de pés croll.

- Desprazarse 25 metros coordinando a batida de pés croll coa respiración lateral.
 - Nadar polo menos 15 metros realizando punto morto de croll con táboa, coordinando a respiración lateral.
 - Manter a posición de tendido supino (“morto boca arriba”), e tendido prono (“boca abaixo”), durante un tempo mínimo de 5 segundos.
 - Tirarse de cabeza á auga dende o borde da piscina.
 - Desprazarse 25 metros con batido pés costas (coa táboa no abdome).
 - Desprazarse polo menos 15 metros, coa táboa no abdome, realizando pés, costas e movemento alternativo de brazos.
- Obxectivos cognoscitivos:
- Coñecemento profundo das condicións de flotación, técnica da inmersión e da propulsión.
 - Coñecemento técnico dos estilos croll e costa, e coñecemento das accións de brazos e pernas.
- Obxectivos afectivos:
- Sensación total de desenvolvemento no medio.

Quinto nivel:

Chegados a este nivel, buscamos o afianzamento definitivo dos estilos croll e costas, así como a introdución á braza.

- Obxectivo xeral:
- Perfeccionamento de dous estilos (croll e costas) e aprendizaxe da braza.
- Obxectivos motrices:
- Nadar 25 metros croll, coordinando adecuadamente o movemento da acción respiratoria co de brazos e pernas.
 - Nadar 25 metros costas cos brazos alternados co ritmo, levando a respiración.
 - Tirarse de cabeza (ben) con impulso.
 - Desprazarse 25 metros, coa acción de brazos estilo braza (pull-boy nas pernas).
 - Desprazarse 25 metros, coa acción de pernas estilo braza (táboa ou pull-boy nas mans).
- Obxectivos cognoscitivos:

- Coñecemento da execución dos tres estilos.
- Obxectivos afectivos:
- Sensación de total desenvolvemento na auga.

2) CONTIDOS

O **Decreto 105/2014, do 4 de setembro** define os contidos como o “conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa, e á adquisición de competencias. Os contidos ordénanse en disciplinas, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas en que participe o alumnado”. **O currículo, no seu anexo II**, establece 6 bloques de contidos para a área de educación física. Esta agrupación non determina métodos concretos, senón que responde a una forma de organizar os contidos que deben ser abordados de forma enlazada atendendo á configuración cíclica da ensinanza da área, construíndo uns contidos sobre outros. Os bloques de contidos que se traballarán nesta área serán os seguintes:

Bloque 1. Contidos comúns: *son de natureza transversal polo que se traballarán ao longo de todo o curso en combinación cos contidos do resto dos bloques. Abarca aspectos tales como os valores que teñen por referente o corpo, o movemento e a relación co entorno, a educación viaria, a resolución de conflitos mediante o diálogo, aceptación das regras, actitudes, a confianza, iniciativa individual e hábitos de esforzo, así como o uso adecuado dos materiais e espazos ou as TIC.*

B1.1. Valoración e aceptación da propia realidade corporal e a dos e das demais.

B1.2. Adopción de actitudes de colaboración, tolerancia, respecto e resolución pacífica dos conflitos na práctica de xogos e outras actividades físicas.

B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias da práctica da actividade física.

B1.4. Actitudes de aceptación, respecto e valoración cara a un mesmo, aos compañeiros e compañeiras e ao medio.

B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, relacionada coa área.

B1.6. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe.

B1.7. Implicación activa en actividades motrices diversas, recoñecendo e aceptando as diferenzas individuais no nivel de habilidade.

B1.8. Uso correcto de materiais e espazos na práctica da Educación física respectando as normas de seguridade sanitarias establecidas no protocolo Covid .

B1.9. O coidado do corpo e a consolidación de hábitos de hixiene corporal e sanitarios establecidos por mor da pandemia.

B1.10. Coñecemento da normativa básica de circulación en rúas e estradas.

B1.11. Identificación e respecto, ao realizar saídas fóra do colexio, dos sinais básicos de tráfico que afectan aos peóns/as e ás persoas ciclistas.

Bloque 2. O corpo: imaxe e percepción: *traballaranse capacidades perceptivas, representadas a través do esquema corporal, coñecemento do corpo e as súas posibilidades de movemento ou a organización e percepción espazo-temporal.*

B2.1. Valoración e aceptación da propia realidade corporal e a das demais persoas mostrando unha actitude crítica cara ao modelo estético-corporal socialmente vixente.

B2.2. Seguridade, confianza nun mesmo e nas demais persoas.

B2.3. Autonomía persoal: autoestima, expectativas realistas de éxito.

Bloque 3. Habilidades motrices: *céntrase nos aspectos cuantitativos do movemento, capacidades e habilidades motrices básicas, e a coordinación.*

B3.1. Adaptación da execución das habilidades motrices a situacións de práctica de complexidade crecente, con eficiencia, seguridade e creatividade.

B3.2. Realización combinada de desprazamentos, saltos, xiros, lanzamentos e recepcións.

B3.3. Adaptación das habilidades motrices a contornos de práctica non habituais que favorezan toma de decisións, con seguridade e autonomía: o medio natural.

B3.4. Control e dominio motor e corporal desde unha formulación previa á acción.

B3.5. Mellora das capacidades físicas básicas de forma xenérica e orientada á execución das habilidades motrices, recoñecendo a influencia da condición física na mellora destas.

B3.6. Autonomía e confianza nas propias habilidades motrices en situacións e contornos non habituais.

B3.7. Valoración do esforzo e o traballo ben executado desde o punto de vista motor como base para a propia superación.

B3.8. Disposición favorable a participar en actividades físicas diversas aceptando as propias posibilidades e limitacións, así como a existencia de diferenzas no nivel de habilidade.

Bloque 4. Actividades físicas artístico expresivas: *abarca o uso do corpo e o movemento como instrumentos de expresión e comunicación. Engloba os bailes, o ritmo, as danzas e a expresión de emocións e sentimentos, imitacións, representacións e dramatizacións.*

B4.1. O corpo e o movemento. Exploración, conciencia e gozo das posibilidades e recursos da linguaxe corporal.

B4.2. Recoñecemento e utilización creativa das zonas corporais e compoñentes do movemento expresivo: espazo, tempo e a intensidade. Zonas corporais: de equilibrio (pernas e pés), de forza (centro de gravidade corporal), de autoridade (peito, ombreiros, brazos) e expresiva (rostro, mirada e pescozo).

B4.3. Expresión e comunicación de sentimentos e emocións individuais e compartidas a través do corpo, o xesto e o movemento.

B4.4. Execución de bailes ou danzas do folclore popular galego valorando a importancia da súa conservación e difusión. Execución de danzas do mundo valorando a diversidade como factor de enriquecemento individual e colectivo.

B4.5. Participación na composición e execución de producións grupais a partir de estímulos rítmicos, musicais, poéticos... Elaboración de bailes, coreografías simples ou montaxes expresivas.

B4.6. Desenvolvemento das habilidades motrices básicas, xenéricas e específicas e da condición física, participando en actividades artístico-expresivas. Recoñecer e valorar a posibilidade de cambiar as montaxes ou coreografías de actividades artístico-expresivas (espazos, materiais, tempos...) para adaptalas ás necesidades do grupo.

Bloque 5. Actividade física e saúde: *engloba aqueles contidos relacionados coa mellora da saúde e a calidade de vida. A hixiene (corporal e postural), a alimentación, a condición física orientada á saúde, así como a adopción de medidas de seguridade e a prevención de accidentes.*

B5.1. Autonomía na hixiene corporal (vestimenta e aseo tras o exercicio) e adquisición de hábitos posturais e alimentarios saudables (incluída a correcta hidratación durante e despois do exercicio).

B5.2. Recoñecemento dos beneficios da actividade física na saúde integral da persoa e identificación crítica das prácticas pouco saudables (sedentarismo, abuso do lecer audiovisual, adicción ás novas tecnoloxías, consumo de tabaco ou alcohol...). Valoración do xogo e o deporte como alternativas aos hábitos nocivos para a saúde.

B5.3. Adquisición de hábitos de quecemento (global e específico), de dosificación do esforzo e recuperación, necesarios para previr lesións.

B5.4. Mellora da condición física orientada á saúde en función do desenvolvemento psicobiolóxico.

B5.5. Recoñecemento e aplicación das medidas básicas de prevención e seguridade na práctica de actividade física en relación coa execución motriz e co uso de materiais e espazos.

B5.6 Valoración da actividade física como factor esencial no mantemento e mellora da saúde. Aprecio, gusto e interese polo coidado do corpo.

Bloque 6. Os xogos e actividades deportivas: *presenta contidos relacionados co xogo e coas actividades deportivas. O xogo pode ser un recurso metodolóxico ou un contido con sentido propio (xogos populares e tradicionais galegos, o respecto ás normas e aos compañeiros/as, así como estratexias básicas do xogo relacionadas coa cooperación, oposición e cooperación-oposición).*

B6.1 Uso adecuado das estratexias básicas dos xogos relacionadas coa cooperación, a oposición e a cooperación-oposición.

B6.2. Aceptación e respecto cara ás normas, regras e persoas que participan no xogo. Elaboración e cumprimento dun código de xogo limpo.

B6.3. O xogo e o deporte como fenómenos sociais e culturais. Práctica de xogos e actividades deportivas de diferentes modalidades con dificultade crecente.

B6.4. Coñecemento, práctica e valoración dos xogos e deportes tradicionais de Galicia. Coñecemento e práctica de xogos doutras culturas.

B6.5. Desenvolvemento das habilidades motrices básicas, xenéricas e específicas e da condición física, participando en xogos predeportivos e en predeportes. Recoñecer e valorar a posibilidade de cambiar as regras de xogo (espazos, materiais, tempos...) para adaptalas ás necesidades do grupo.

B6.6. Uso adecuado das estratexias básicas dos xogos relacionadas coa cooperación, a oposición e a cooperación-oposición.

B6.7. Iniciación ao deporte de orientación (colexio, parque, medio natural). Toma de contacto co compás. Participación na organización e desenvolvemento de xogos de orientación.

B6.8. Práctica responsable de actividades físicas lúdicas e deportivas nas saídas á contorno natural de Galicia.

B6.9. Coñecemento, goce, coidado e valoración da natureza.

3) CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

A avaliación é un elemento fundamental da práctica educativa. Permítenos recoller a información necesaria para poder valorar que obxectivos conséguense e cales non, onde, como, cando e porqué se producen problemas e erros e cal é o seu grao de profundidade De acordo coa Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade autónoma de Galicia, a avaliación será continua e global, e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas e na adquisición das competencias clave.

Os referentes para a valoración do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das disciplinas troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os **criterios de avaliación** e os **estándares de aprendizaxe** avaliáveis.

Criterios de avaliación

B1.1. Opinar coherentemente con actitude crítica, tanto desde a perspectiva de participante como de espectador ou espectadora, ante as posibles situacións conflitivas xurdidas, participando en debates, e aceptando as opinións dos e das demais.

B1.2. Extraer e elaborar información relacionada con temas de interese na etapa, e compartila , utilizando fontes de información determinadas e facendo uso das tecnoloxías da información e a comunicación como recurso de apoio á área.

B1.3. Demostrar un comportamento persoal e social responsable, respectándose a un mesmo e as demais persoas nas actividades físicas e nos xogos, aceptando as normas e regras establecidas e actuando con interese e iniciativa individual e traballo en equipo.

B2.1. Valorar, aceptar e respectar a propia realidade corporal e a dos e das demais, mostrando unha actitude reflexiva e crítica.

B3.1. Resolver situacións motrices con diversidade de estímulos e condicionantes espazo-temporais, seleccionando e combinando as habilidades motrices básicas e adaptándoas ás condicións establecidas de forma eficaz.

B4.1. Utilizar os recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e creativa, comunicando sensacións, emocións e ideas.

B4.2. Relacionar os conceptos específicos de Educación física e os introducidos noutras áreas coa práctica de actividades artístico-expresivas.

B5.1. Recoñecer os efectos do exercicio físico, a hixiene, a alimentación e os hábitos posturais sobre a saúde e o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a un mesmo.

B5.2. Mellorar o nivel das súas capacidades físicas, regulando e dosificando a intensidade e duración do esforzo, tendo en conta as súas posibilidades e a súa relación coa saúde.

B5.3. Identificar e interiorizar a importancia da prevención, a recuperación e as medidas de seguridade na realización da práctica da actividade física.

B6.1. Resolver retos tácticos elementais propios do xogo e de actividades físicas, con ou sen oposición, aplicando principios e regras para resolver as situacións motrices, actuando de forma individual, coordinada e cooperativa e desempeñando as diferentes funcións implícitas en xogos e actividades.

B6.2. Coñecer e poñer en práctica a diversidade de actividades físicas, lúdicas, deportivas, en especial as de Galicia.

B6.3. Relacionar os conceptos específicos de Educación física e os introducidos noutras áreas coa práctica de actividades físico-deportivas.

B6.4. Manifestar respecto cara ao contorno e o medio natural nos xogos e actividades ao aire libre, identificando e realizando accións concretas dirixidas á súa preservación.

Estándares de aprendizaxe

EFB1.1.1. Adopta unha actitude crítica ante as modas e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.

EFB1.1.2. Explica aos seus compañeiros e compañeiras as características dun xogo practicado na clase e o seu desenvolvemento.

EFB1.1.3. Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.

EFB1.1.4. Recoñece e cualifica negativamente as condutas inadecuadas que se producen na práctica ou nos espectáculos deportivos.

- EFB1.1.5. Demuestra un nivel de autoconfianza axeitada ás súas capacidades.
- EFB1.2.1. Utiliza as novas tecnoloxías para localizar e extraer a información que se lle solicita.
- EFB1.2.2. Presenta os seus traballos atendendo ás pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza e utilizando programas de presentación.
- EFB1.2.3. Expón as súas ideas de forma coherente e exprésase de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.
- EFB1.3.1. Ten interese por mellorar a competencia motriz.
- EFB1.3.2. Demuestra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.
- EFB1.3.3. Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.
- EFB1.3.4. Participa na recollida e organización de material utilizado nas clases.
- EFB1.3.5. Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.
- EFB1.3.6. Recoñece e respecta as normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.
- EFB2.1.1. Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase.
- EFB2.1.2. Toma de conciencia das esixencias e valoración do esforzo que comportan as aprendizaxes de novas habilidades.
- EFB3.1.1. Realiza desprazamentos adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas axustándose a parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
- EFB3.1.2. Realiza a habilidade motriz básica de salto adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
- EFB3.1.3. Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.
- EFB3.1.4. Aplica as habilidades motrices de xiro a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas tendo en conta os dous eixes corporais e os dous sentidos, e axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
- EFB3.1.5. Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.

EFB3.1.6. Realiza actividades físicas e xogos no medio natural ou en contornos non habituais, adaptando as habilidades motrices á diversidade e incerteza procedente da contorno e ás súas posibilidades.

EFB4.1.1. Representa personaxes, situacións, ideas, sentimentos utilizando os recursos expresivos do corpo individualmente, en parellas ou en grupos.

EFB4.1.2. Representa ou expresa movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente, en parellas ou grupos.

EFB4.1.3. Coñece e leva a cabo bailes e danzas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.

EFB4.1.4. Constrúe e leva a cabo composicións grupais en interacción cos compañeiros e compañeiras utilizando os recursos expresivos do corpo e partindo de estímulos musicais ou plásticos.

EFB4.2.1. Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nas actividades expresivas.

EFB4.2.2. Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.

EFB5.1.1. Ten interese por mellorar as capacidades físicas.

EFB5.1.2. Relaciona os principais hábitos de alimentación coa actividade física (horarios de comidas, calidade/cantidade dos alimentos inxeridos etc.).

EFB5.1.3. Recoñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde e os prexudiciais do sedentarismo, dunha dieta desequilibrada e do consumo de alcohol, tabaco e outras substancias..

EFB5.1.4. Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.

EFB5.1.5. Realiza os quecementos de forma autónoma e sistemática.

EFB5.2.1. Mostra unha mellora global con respecto ao seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.

EFB5.2.2. Relaciona a frecuencia cardíaca e respiratoria, con distintas intensidades de esforzo.

EFB5.2.3. Comeza a adaptar a intensidade do seu esforzo ao tempo de duración da actividade.

EFB5.3.1. Explica as lesións e enfermidades deportivas máis comúns, así como as accións preventivas e os primeiros auxilios básicos.

EFB6.1.1. Utiliza os recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en diferentes situacións motrices.

EFB6.1.2. Realiza combinacións de habilidades motrices básicas axustándose a un obxectivo e a uns parámetros espazo-temporais.

EFB6.2.1. Recoñece as diferenzas, características entre xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.

EFB6.2.2. Recoñece a riqueza cultural, a historia e a orixe dos xogos e os deportes tradicionais de Galicia.

EFB6.2.3. Realiza distintos xogos e deportes tradicionais de Galicia respectando principios e regras destes.

EFB6.3.1. Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nos exercicios.

EFB6.3.2. Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices.

EFB6.3.3. Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.

EFB6.3.4. Describe os exercicios realizados, usando os termos e coñecementos que sobre o aparello locomotor se desenvolven na área de Ciencias da natureza.

EFB6.4.1. Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran as actividades no medio natural.

EFB6.4.2. Utiliza os espazos naturais respectando a flora e a fauna do lugar.

4) COMPETENCIAS CLAVE

Tal e como aparece indicada na nova configuración do currículo, a cal está concretada no **Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, establécense a adquisición de determinadas competencias claves, as cales deben ser adquiridas polo alumnado. Segundo este decreto as competencias clave son *“capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos”*.

Coa entrada en vigor da **Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro**, para a Mellora da Calidade Educativa, establécense 7 competencias clave, as cales son un elemento esencial no currículo, polo que a área de educación física contribuirá a consecución de estas. Ademais de estas 7 competencias clave, destacamos tamén a competencia motriz:

- No currículo de Educación Primaria (**Decreto 105/2014, de 4 de setembro**), no *Anexo II* menciona a **competencia motriz**, fundamental para o desenvolvemento das sete competencias clave.

1.º Comunicación lingüística (CCL).

A Educación Física desenvolve esta competencia dende varias perspectivas, grazas á variedade de intercambios que permite, a parte do vocabulario específico que a área aporta.

2.º Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).

En Educación Física, propíciase un campo de actividades variadas e diversas que permite o uso, o desenvolvemento, a mellora e a consolidación das habilidades matemáticas básicas, en situacións reais ou creadas : organiza e estrutura o espazo e o tempo, desenrola a lóxica e o razoamento nos xogos, etc...

3.º Competencia dixital (CD).

A saúde, a actividade física e o deporte xeran información que o alumno/a debe seleccionar, procesar e utilizar. A área de Educación Física contribúe a esta competencia dende varios puntos de vista:

- Ensina a buscar, seleccionar e analizar de xeito información relacionada coa saúde, o deporte e o exercicio físico.
- Fomenta progresivamente o espírito crítico ante determinadas informacións, e ensina a formar o propio criterio ante os sucesos relacionados co ámbito da actividade física e o deporte...etc

4.º Aprender a aprender (CAA).

Aprender a aprender significa desenrolar habilidades que posibiliten a adquisición de coñecementos tanto teóricos como prácticos:

- Fomenta a adquisición de coñecementos relacionados cunha vida san e hábitos saudables.
- Traballa a toma de conciencia das posibilidades e limitacións, o que permite a mellora persoal.

- Utiliza técnicas de aprendizaxe como a concentración, a memoria e a reflexión para adquirir novos coñecementos e experiencias relacionadas coa actividade física e o deporte.
- Ensina a autoavaliar as capacidades para tomar conciencia do propio estado de saúde, a adoptar certas normas de prevención de riscos na práctica de actividades deportivas.
- Desenvola o gusto por aprender novas habilidades e técnicas deportivas.
- Favorece estilos de vida activos, motivados por novos retos, actividades e aprendizaxes.

5.º Competencias sociais e cívicas (CSC).

As características da Educación Física, especialmente no que se refire na dinámicas de relacións, presente nas sesións, fana axeitada para a educación en habilidades sociais.

6.º Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

A Educación física axuda á consecución desta competencia mellorando o coñecemento do corpo e do contorno, a percepción espacial e temporal, e incrementando o nivel de habilidades e capacidades e, en consecuencia a autonomía e a iniciativa persoal do alumno.

7.º Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contribúe á expresión de ideas ou sentimentos de forma creativa contribúe mediante a exploración e utilización das posibilidades e recursos do corpo e do movemento. Á apreciación e comprensión do feito cultural, e á valoración da súa diversidade, faino mediante o recoñecemento e a apreciación das manifestacións culturais específicas da motricidade humana, tales como os deportes, os xogos tradicionais, as actividades expresivas ou a danza e a súa consideración como patrimonio dos pobos.

5) MÍNIMOS ESIXIDOS

1. Aposar actitudes de colaboración, tolerancia e respecto na resolución dos conflitos xurdidos na práctica dos xogos e da actividade física.
2. Implícase nas diferentes actividades motrices recoñecendo e aceptando as diferencias individuais

3. Acepta, valora e respecta a propia realidade corporal e a dos demais.
4. Reproduce corporalmente ou con instrumentos, estruturas rítmicas. Propón estruturas rítmicas sinxelas e reproducéas corporalmente ou con instrumentos.
5. Utiliza os recursos expresivos do corpo e do movemento de forma creativa comunicando ideas, sentimentos e representando personaxes e historias reais ou imaxinarias.
6. Regula o seu esforzo de acordo coa natureza da tarefa que se realiza.
7. Desprazase e salta de forma diversa, variando puntos de apoio, amplitudes e frecuencias combinando as habilidades de maneira equilibrada e coordinada, axustando os movementos corporais eficazmente aos cambios das condicións da actividade.
8. Xira sobre os eixos lonxitudinal e transversal, mantendo o equilibrio nas execucións e achegando respostas motrices acordes coas prácticas solicitadas.
9. Lanza, pasa e recibe pelotas ou outros móbiles con control, adecuando os movementos ás traxectorias.
10. Recoñece os efectos da actividade física, hixiene e alimentación sobre a saúde e mostra interese por adoptar hábitos de aseo e hixiene postural na práctica da actividade física e na súa vida diaria.
11. Participa en xogos e actividades físicas establecendo relacións equilibradas cos outros, evitando discriminación por características persoais, de xénero ou culturais.
12. Coñece e valora a diversidade de actividades físicas, lúdicas e predeportivas, así coma os ámbitos nos que se desenvolven.
13. Resolve problemas motores de xeito eficaz nas actividades físicas, lúdicas, predeportivas, artísticas e nos predeportes.
14. Coñece, indaga e practica xogos e deportes tradicionais propios da zona.
15. Coñece, respecta e aplica as regras e principios de acción propios dos xogos e das actividades deportivas.
16. Entrega e presenta os traballos indicados no prazo correspondente atendendo ás

pautas proporcionadas.

17. Asiste coa roupa axeitada ás clases de EF (*roupa deportiva e zapatillas deportivas*).

6) PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

A avaliación entendese como unha fase máis do propio proceso de ensino aprendizaxe, polo que potenciaremos o seu carácter pedagógico (elemento de mellora). A pesar de que a avaliación é un proceso continuo, distinguimos tres momentos:

Avaliación inicial ou de diagnóstico: esta avaliación realizarémola na UD 1 con un xogo de preguntas que engloben diferentes vertentes, para comprobar como se manexa o alumnado, así como unha serie de probas prácticas, para comprobar os seus valores de destreza, habilidade, cooperación, forza e velocidade. Ao comezo de cada U. D. é importante recoller información sobre o estado en que se atopan os nosos alumnos/as respecto aos novos contidos a desenvolver. En todas as unidades, a primeira sesión será ordinaria, pero facendo especial fincapé en tomar rexistros.

Avaliación continua ou formativa: Ao longo da unidade, analizaremos as incidencias, se están claros os obxectivos, se a selección de contidos é axustada, o enfoque metodolóxico, as actividades atractivas ou eficaces, realizando os axustes necesarios.

Avaliación final ou sumativa: Ao final da U. D., é preciso obter información sobre o grao de aprendizaxe dos contidos e resultados acadados polo alumnado, tendo en conta os criterios de avaliación de nivel, rexistros anecdóticos e probas orais.

7) CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Intentaremos obter a maior cantidade de información sobre o proceso de ensino-aprendizaxe, polo que utilizaremos varios instrumentos de avaliación.

A **avaliación do alumnado** realizarase mediante:

- 1) **Observación diaria:** rexistraremos o que sucede nas sesións de forma sistemática. Para iso contamos en cada U.D. con **rúbricas** coas que se avaliarán os distintos estándares de aprendizaxe, valorado cun **40%**. Tamén utilizaremos unha **escala de observación e rexistro anecdótico**, para valorar o comportamento, participación e actitudes, cun **40%**.

- 2) **Probos orais e escritas:** A proba escrita realizarase a través dun **cuestionario (10%)**, o cal será a través de preguntas tipo test, múltiple elección ou resposta corta. A proba oral será a través de **exposición oral u/ou traballo escrito**, valorada nun **10%**, a través dunha **escala de observación**.

AVALIACIÓN		
Tipo de avaliación	Criterio	Instrumento
<u>Observación directa</u>	Aspecto psicomotor	<i>Rúbrica</i>
	Comportamento, participación e actitudes	<i>Escala de observación</i>
<u>Probos orais e escritas</u>	Aspecto conceptual	<i>Cuestionario</i>
	Exposición oral u/ou traballo escrito	<i>Escala de observación</i>

Na **avaliación docente**, somos conscientes de que **debemos reflexionar** sobre a nosa propia actuación, coa intención de melloralala. Realizarase unha **análise exhaustiva do proceso de ensino-aprendizaxe e da propia programación, a través de auto avaliación e avaliación docente**.

Seguirase a **Orde do 9 de xuño de 2016**, que regula a avaliación na educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, na que se estipulan os resultados en: insuficiente (1, 2, 3 ou 4), suficiente (5), ben (6), notable (7 ou 8) e sobresaínte (9 ou 10).

8) METODOLOXÍA

Cando falamos de **metodoloxía**, referímonos ao como ensinar, segundo nos indica o **Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, a metodoloxía é o *“conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de maneira consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar as aprendizaxes do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados”*.

A metodoloxía didáctica será **comunicativa, inclusiva, activa e participativa**, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Neste sentido prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.

A metodoloxía ha de ser adecuada ao desenvolvemento do neno-a e aos principios educativos que postulan a actividade como medio para chegar ao coñecemento das cousas.

A Educación física nesta etapa terá un carácter eminentemente global e lúdico, ata o punto de converter o xogo no contexto ideal para a maioría das aprendizaxes.

O mestre desenrolará unha función dinamizadora e integradora. Na organización da clase deberá evitar os tempos mortos e de espera, controlar os tempos de recuperación variando a actividade, é ter en conta factores como o lugar (ximnasio, aire libre, aula...), o momento (estación, hora..), a composición do grupo (número, idade e sexo) e a selección das actividades e material.

Traballaremos sempre que poidamos en parellas ou pequenos grupos, para fomentar as diferentes relacións interpersoais. As **familias** serán imprescindibles no proceso de ensino-aprendizaxe. As sesións terán un **carácter lúdico e global**, para desta forma facilitar a adquisición dos diferentes contidos.

Tanto o método como o estilo de aprendizaxe está en función do que pretendamos conseguir; polo tanto, primeiro veremos o que pretendemos e logo utilizaremos o método axeitado para conseguilo.

Nesta programación utilizaremos o **xogo coma recurso metodolóxico**, xa que contribúe á consecución de aprendizaxes significativas, naturais, creativas, coeducativas, adaptativas, integrais...

Ademais, permítenos traballar case calquera tipo de contido e sempre con garantías de éxito. Ten un indiscutible valor educativo, imprescindible para un correcto desenvolvemento físico, psíquico, social, afectivo, simbólico e moral.

5.1.Principios metodolóxicos

Tal e como nos indica o **Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, débense de ter en conta unha serie de **orientacións ou principios metodolóxicos** na educación primaria, á hora de impartir diferentes contidos na aula.

A metodoloxía utilizada nas sesións será

- **Globalizadora**
- **Flexible:** que permita axustar as propostas ao ritmo de cada alumno,
- **Participativa:** favorecerá o traballo en quipo fomentando o compañeirismo e a cooperación,
- **Lúdica:** o alumno debe divertirse facendo Educación Física,
- **Activa:** o alumno é o protagonista da súa propia acción,
- **Indutiva:** favorecerá o autoaprendizaxe de xeito que o neno sexa capaz de resolver problemas motrices,
- **Creativa:** as propostas estimularán a creatividade do alumno.

Ase mesmo deberá fomentar nos nenos/as a exploración, o descubrimento, a creatividade, e sobre todo a valoración das propias posibilidades; todo isto, a través do xogo.

Os **contidos** seleccionados deben de levarnos á consecución das competencias clave da etapa. A base da nosa docencia será o **traballo cooperativo**, o cal nos axudará a potenciar toda aquela inclusión localizada na aula.

5.2.Metodoloxía específica

En canto aos **estilos ou métodos de ensino**, sinalar que utilizaremos os máis axeitados para cada situación; tendo en conta as características do alumnado, instalacións, materiais, obxectivos e contidos. Son os seguintes:

- **Mando directo modificado:** o docente é o encargado de levar o peso da clase. Nas tarefas de quecemento, e tamén nas partes finais de estiramientos.
- **Asignación de tarefas:** segue sendo o docente o encargado de marcar o inicio e o final da actividade, pero é o alumnado o que decide o número de repeticións que realiza, o ritmo e similares. Utilizáremolo nas sesións que involucremos o traballo en circuitos, etc.
- **Descubrimento guiado:** será o profesor o encargado de propoñer a actividade, pero

será o alumno/ao/a que se dispoña a atopar a solución.

- **Resolución de problemas:** no mesmo caso que no anterior, pero cando haxa máis de unha resposta posible.
- **Ensinanza recíproca:** Por parellas un alumno/a pasa a ser o observador e corrector do outro. O docente decide as tarefas que se van realizar e os criterios de observación e corrección.
- **Creatividade ou método de libre exploración.**
- **Programas individuais.**

Dependendo do obxectivo que pretendamos acadar vanse utilizar os seguintes **métodos:**

- **Conducido:** máxima intervención do mestre utilizando a repetición e a demostración, cun estilo de aprendizaxe de mando directo.
- **Semiconducido:** Intervención media do mestre; é un aprendizaxe polo descubrimento guiado.
- **Non conducido:** mínima intervención do mestre; e un aprendizaxe mediante a busca, cunha grande importancia da creatividade do neno/a.

As **canles** que utilizaremos para transmitirle a información ao alumnado serán:

- **Canle visual:** transmitirase a información a través da axuda visual. Utilizando vídeos, na explicación de distintos aspectos técnicos e tácticos.
- **Canle auditivo:** a través de explicacións, na meirande parte das explicacións.
- **Canle kinestésico-táctil:** axuda nas diferentes execucións, na fase de volta á calma, coa correccións de posturas incorrectas.

No referente ás **estratexias**, serán fundamentalmente globais, xa que se busca o desenvolvemento integral do alumnado.

Favoreceremos os **agrupamentos** en pequenos grupos, para a mellora comunicativa, ademais de agrupamentos en parellas e masivos, aínda que os utilizaremos case todos en función das necesidades respectando sempre as normas do Plan de adaptación á situación COVID, cumprindo as distancias, os aforos e as medidas médico-sanitarias.

5.3 Metodoloxía específica nas modalidades non presencial e semipresencial.

Seguindo o protocolo de adaptación ao contexto da Covid 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021-2022 no que se recollen as medidas de actuación para o período de actividade lectiva non presencial e semipresencial, a **ferramenta principal** que empregamos para a comunicación co noso alumnado é a **aula virtual do Centro**; nela especificarase no apartado de Axenda da Aula Virtual os contidos e as tarefas semanalmente (mediante presentacións en **genially, canvas, vídeos de youtube**, recursos interactivos, **lim**, documentos en pdf...). Na modalidade semipresencial, os días que sexan presenciais adicaranse fundamentalmente á realización de actividade física e a solventar dúbidas.

Facilitarase ao alumnado e ás familias o **número de teléfono** e o **correo electrónico** da mestra para establecer unha comunicación bidireccional, persoal e directa, non só para enviar o material, solventar as dúbidas que poidan xurdir con relación aos contidos senón para calque tipo de apoio que poidan precisar.

Empregarase a aplicación Abalar Móbil ou unha *Lista de Difusión*, para informar ás familias das actividades subidas á web e facilitarlle así o labor a aquelas que presenten dificultades coas TIC.

A dispoñibilidade horaria para atención ás familias será total, adaptándonos aos seus horarios laborais e familiares.

O alumnado enviará as actividades propostas feitas para a súa corrección e posterior envío a través do correo electrónico ou wasap adaptándonos aos ritmos individuais dos nenos/nenas, ás distintas circunstancias familiares, e á situación excepcional que estamos a vivir. Unha vez recibidas envíaselles mensaxes de reforzo positivas para a súa autoestima. Os traballos realizados polo alumnado serán colgados na páxina web do centro na lapela de Educación Física.

As actividades propostas estarán dirixidas pola mascota de Educación Física, a **vaca Marela**, que semanalmente proporá diferentes retos e actividades utilizando o xogo como recurso metodolóxico dándolle así un carácter lúdico e ao mesmo tempo motivador ao desenvolvemento integral dos nosos alumnos e alumnas .

Por tanto, empregamos unha **metodoloxía comunicativa, inclusiva, activa, participativa, individualizada**, centrándonos no desenvolvemento de tarefas relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real a través dun **enfoque competencial** e do deseño de actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha

competencia ao mesmo tempo. Baseámonos así nunha **perspectiva construtivista da aprendizaxe**.

Poñemos énfase na **atención á diversidade do alumnado**.

Debemos destacar a importancia na etapa de primaria do **xogo** como elemento motivador e que permite lograr aprendizaxes significativas. A **gamificación** é empregada para motivar aos nosos nenos e nenas a aprender e fomentar a súa autonomía de xeito que sexan os protagonistas do seu propio aprendizaxe. Utilizáremola por exemplo cos recursos de Ludos e outras aplicacións nos que o alumnado debe poñer en práctica as aprendizaxes adquiridas.

Como queda de manifesto, a natureza da materia, as condicións do alumnado, a dispoñibilidade de recursos, a situación excepcional que se está a vivir...condicionan o proceso de ensinanza – aprendizaxe e os métodos empregados.

9) ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Esta programación está deseñada e orientada para dar solución a un grupo de alumnos, que de maneira directa ou indirecta, é un grupo con multitude de diferenzas entre si.

Coa sutil intención de dar maiores facilidades ao alumnado, axustarase a axuda pedagóxica ás súas necesidades. Tentarei que entre algunhas desas facilidades, predominen a facilitación de recursos e estratexias diversas, os cales e as cales serán necesarios para dotar ao alumnado dunha mellor resposta ante a gran cantidade de motivacións, intereses, carencias e capacidades que presentan os alumnos nesta franxa de idade.

Tal e como nos indica o **artigo 16 do Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, defínese NEAE como: “alumnos/as que requiren unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais; por dificultades específicas de aprendizaxe, Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividade (TDAH), polas súas altas capacidades intelectuais; por incorporarse tarde ao sistema educativo; por condicións persoais ou de historia escolar”.

Segundo o **Decreto 229/2011, do 7 de decembro**, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia,

como docentes debemos ser capaces de identificar con moita brevidade estes casos.

Polo tanto, teremos en conta as **medidas de atención á diversidade** que aparecen recollidas na **Orde do 6 de Outubro de 1995**, pola que se regulan as adaptacións do currículo, establecéndose as seguintes: **Reforzo Educativo ou Adaptación Curricular Individualizada (A.C.I.)**, nos casos que fosen necesarios.

Durante o transcurso do ano académico, poden xurdir **patoloxías temporais** como (escordadura, fractura, cambra, distensión muscular ou articular, feridas, etc.) que impiden a realización de actividade física durante algunhas sesións. Durante este tempo o alumnado que as padeza realizará algunhas das seguintes tarefas de maneira escrita ou no portátil do centro:

- Recompilar información en internet, sobre a U.D. que se leva a cabo nese momento.
- Completar modelos de sesión coas actividades realizadas polos compañeiros/ás.
- Colaborar nos aspectos organizativos da sesión. Por exemplo: marcando ritmos, controlando tempos, levando conta dos tanteos...

Diversidade e concreción dos casos: En todos os casos o alumno terá que permanecer na instalación deportiva co calzado e material deportivo adecuado, salvo casos moi concretos, os cales estean xustificados.

10) PLANS E PROXECTOS

Nesta programación incluiremos varios plans de centro, así como proxectos, seguindo a **LOMCE** e o actual currículo da Comunidade Autónoma de Galicia (**Decreto 105/2014, do 4 de setembro**):

Plan Lector: Dende E.F. contribuírase ao principal obxectivo do proxecto lector, ao fomento do gusto pola lectura e á comprensión lectora a través de calquera actividade que desenvolva a expresión oral, a lectura ou a escritura, por exemplo:

- Lecturas comprensivas e críticas (prensa deportiva)
- Recopilación de xogos tradicionais, populares ou da zona.
- Debates, charlas sobre xogo limpo, consumismo, alimentación
- Utilización do diálogo na comunicación e resolución de conflitos

Proxecto Lingüístico : Segundo o PLC a lingua galega ten un predominio claro no centro, polo cal intentaremos conseguir un aprecio pola mesma e polo tanto potenciar o seu uso. Tendo en conta a lexislación vixente a lingua vehicular en E.F. será o galego, asemade respectaremos as producións do alumnado tanto sexan feitas nunha ou outra lingua. O respecto por ambas linguas levaranos a interiorizar a importancia que ten o dominio das mesmas para poder empregalas sen ningunha traba en calquera circunstancia.

Plan Tic: segundo nos indica o **D. 105/2014, do 4 de setembro**, a adquisición da Competencia Dixital é sumamente importante. Seguindo o establecido no plan de integración das TIC, fomentaremos o seu uso dende a E.F. mediante:

- Utilización de aplicacións informáticas tipo Lim, Clic
- Utilización de medios informáticos, pizarras dixitais, cámaras,etc.
- Análise das propias execucións.
- Participación en programas e xogos interactivos da Educación Física.

Plan de atención á diversidade: recolleranse todas as actuacións relacionadas co alumnado con NEAE.

Plan de acción tutorial: abordaremos todas as actuacións referidas a atención do alumnado. Será levado a cabo polo titor.

Plan de convivencia: realizaranse xogos de carácter cooperativo, especialmente na UD 1, a cal irá orientada a xogos de presentación.

11) ELEMENTOS TRANSVERSAIS

O **actual currículo da Educación Primaria** indica unha serie de elementos transversais no seu **artigo 11**, os cales debemos de traballar ao longo do curso. Anteriormente, na **Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio de Educación** eran denominados como “Educación en Valores”. Os elementos transversais deben ser traballados en todas as áreas, e nós dende a área de Educación Física farémolo da seguinte maneira:

Calidade, equidade e inclusión educativa. Especial énfase no alumnado con

diferentes ritmos de aprendizaxe. **Prevención e resolución pacífica de conflitos.** Integraremos o respecto polos valores máis importantes da nosa sociedade. Aproveitaremos o Día Escolar da non Violencia e a Paz. **Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón de orientación sexual.** A través do traballo en grupos mixtos traballaremos este elemento transversal. Aproveitaremos a conmemoración do Día Internacional da violencia de xénero. **Desenvolvemento do espírito emprendedor e iniciativa empresarial.** Este elemento transversal traballáremolo dende as actividades que impliquen estilos pouco directivos. **Desenvolvemento sostible e medio ambiente.** Na área de Educación Física promoveranse actividades que axuden a coñecer, gozar, respectar e coidar o contorno. Fomentárase a convivencia cos demais e o respecto polos valores máis importantes da nosa sociedade.

O xogo, deportes e actividades físicas propician situación de tensión, enfrontamento, rivalidade, etc, que é necesario resolver cunha **actitude de diálogo.** Potenciaremos actitudes de convivencia, respecto, solidariedade e participación.

Aproveitaremos as conmemoracións do Día Mundial do Ambiente, inculcando a importancia de manter limpo o entorno que nos rodea.

12) ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E REFORZO

En canto aos mecanismos de recuperación, o alumnado que non acade os mínimos poderá repetir a proba conceptual e valoraranse as probas prácticas (relacionadas coa evolución motriz) en posteriores unidades didácticas dado o carácter continuo da avaliación.

13) ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Realizaranse actividades complementarias dentro do horario lectivo como obradoiros, talleres...etc, organizadas polas dúas Anpas do Centro así como polos distintos organismos (Concello, Consellerías...).

En función da situación da pandemia realizaranse saídas relacionadas coa área de Educación Física (rutas de sendeirismo...) tanto dentro como fóra do concello ou comunidade, seguindo as instrucións sanitarias e as do Plan de adaptación á situación COVID 19. Organizaranse tendo en conta o principio de flexibilidade da programación así como o carácter aberto da mesma á modificación. Informarase ao Equipo Directivo e á

coordinadora de Actividades extraescolares e complementarias.

Asistiremos a 11 sesións de natación na piscina municipal dentro do horario adaptado de Educación Física, en función da situación epidemiolóxica do Concello.

Seguiremos as medidas hixiénico sanitarias que se recollen no protocolo Covid da piscina municipal. A maiores establecerase un control nas duchas do vestiario das nenas por parte da mestra de Educación Física e nas do vestiario dos nenos polo persoal da piscina (luns e mércores) e polo mestre Lois Bóveda Suárez (xoves). Esta actividade será proposta para ser recollida na PXA.

Celebraranse as conmemoracións marcadas no calendario escolar para o curso 2021/2022, DOG nº 104 (venres 4 de xuño de 2021):

–Día Universal da Infancia (20 de novembro de 2021)

–Día Internacional contra a Violencia de Xénero (25 de novembro de 2021)

–Conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia (Do 30 de novembro ao 7 de decembro de 2021)

–Día Internacional das Persoas con Discapacidade(3 de decembro de 2021)

–Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos(10 de decembro de 2021)

– Día Internacional da Educación(24 de xaneiro de 2022)

–Día Escolar da non Violencia e da Paz (30 de xaneiro de 2022)

–Día de Rosalía de Castro (24 de febreiro de 2022)

–Día Internacional da Muller (8 de marzo de 2022)

–Día Mundial dos Dereitos do Consumidor (15 de marzo de 2022)

–Semana da Prensa. Un día desta semana traballarase na aula con xornais (Do 7 ao 11 de marzo de 2022)

–Día Mundial da Saúde (7 de abril de 2022)

–Semana do Libro (Entre o 18 e o 22 de abril de 2022)

–Día Internacional contra o Acoso Escolar (2 de maio de 2022)

–Día de Europa (9 de maio de 2022)

–Semana das Letras Galegas (Do 16 ao 20 de maio de 2022)

–Día Mundial do Medio Ambiente (5 de xuño de 2022)

14) MATERIAIS E RECURSOS

O/A mestre/a de Educación Física é o/a encargado/a de planificar o uso do material que se atope no Centro onde se imparten as clases, e da súa conservación e adquisición.

A Educación Física non está necesariamente supeditada a materiais específicos (bancos, pelotas, aros) senón que é importante utilizar materiais polivalentes (globos, cordas, indiacas...) e material diverso (cartón, papel de periódico, botellas de plástico, cintas...) e sacar de todos eles as súas posibilidades de utilización para alcanzar os obxectivos didácticos máis axeitados a cada material.

Tanto a seguridade como a hixiene son fundamentais na organización da clase, na utilización dos materiais e nas instalacións do Centro.

En canto aos recursos para desenrolar as unidades didácticas utilizaranse:

- **Recursos persoais:** a mestra de Educación Física impartirá a súa materia en colaboración con tódolos membros da comunidade educativa: alumnado, profesor titor, Claustro.....
- **Recursos ambientais:**
 - pistas polideportivas (cuberta e ao aire libre),
 - ximnasio,
 - aula de psicomotricidade,
 - instalacións municipais anexas (pistas de atletismo, campo de fútbol e piscina)...

Partindo da situación de pandemia que se está a vivir e tendo en conta as recomendacións sanitarias do protocolo Covid 19, utilizarase preferentemente a pista polideportiva e a pista semi-cuberta sempre que as condicións metereolóxicas o permitan, en caso contrario empregaremos o ximnasio situado no edificio anexo do Centro. Éste conta con pouca ventilación, moita humidade e carece de calefacción. Trátase dunha aula de uso compartido polos diferentes grupos estables de Primaria, características que se proporán para recoller no Plan de adaptación Covid. Resulta ser un espazo pequeno para poder manter as distancias de seguridade en determinadas actividades tendo en conta que hai grupos numerosos o que limitará a variedade de

xogos.

- **Recursos didácticos:**
 - Caderno de fichas de xogos de E.F.
 - Recursos informáticos: Procesadores de texto, programas educativos (tipo clic e lim) e páxinas web
- **Recursos materiais:**
 - Ximnásticos deportivos: Porterías, miniporterías, redes, canastras, espaldeira, bancos suecos, plinto, potro...
 - Pequeno material: Balóns de baloncesto, fútbol, voley, balonmán, pelotas de tenis, raquetas, aros...
 - Outro material: Discos voadores, panos, goma elástica, teas, petos

15) PROCEDIMIENTO PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN

A avaliación desta programación levarase a cabo a través de diversos procedementos, como son por exemplo, a comprobación da adecuación da mesma ás características psicoevolutivas do alumnado mediante probas orais, onde se observará o tanto por cento do alumnado que acada amplamente os obxectivos marcados, o que os acada lixeiramente e o que non os acada, de maneira que se fagan as modificacións oportunas para adecualos ás súas características e necesidades.

Así mesmo avaliarase a metodoloxía empregada observando no desenvolvemento das actividades propostas a implicación por parte do alumnado de xeito que se modifiquen no que sexa preciso para facelas máis dinámicas e motivadoras, acercándoas ás características da nosa sociedade.

Ademais teranse en consideración os seguintes puntos:

- Desenvolvemento na clase da programación.
- Relación entre obxectivos e contidos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias clave.
- Adequación de obxectivos e contidos coas necesidades reais.

Adequación de medios e metodoloxía

14. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA: MÚSICA

ÍNDICE

1. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE
2. ENSINANZAS TRANSVERSAIS
3. BLOQUES DE CONTIDOS.
4. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
 - 4.1 SEGUNDO DE EDUCACIÓN PRIMARIA
5. METODOLOXÍA
6. ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS
7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS
8. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DE CENTRO.
10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES
11. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE
12. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

4. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

As competencias clave do currículo da Educación Primaria son as seguintes:

- Comunicación lingüística (CCL).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).
- Competencia dixital (CD).
- Aprender a aprender (CAA).
- Competencias sociais e cívicas (CSC).
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia ao mesmo tempo.

Referidas á competencia en comunicación lingüística:

Aprender un repertorio de cancións (orais e escritas) en lingua galega.

Aprender vocabulario e expresións locais en galego.

Utilizar a voz e o corpo como instrumentos de expresión e comunicación

Referidas á competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía:

Traballar a preescritura musical (concepto de liña e espazo).

Traballar visual e auditivamente e interpretar a proporción matemática dos musicogramas e a súa relación coa lonxitude da melodía.

Traballar as figuras xeométricas nas fichas do alumno.

Traballar as figuras xeométricas coas coreografías que acompañan ás cancións e danzas.

Referidas á competencia dixital:

Presentar os aparatos e soportes de tecnoloxía dixital e analóxica de son: radiocasete, cd, reprodutores mp3, mp4 ...

Utilizar métodos audiovisuais para ver e escoitar sons, instrumentos ...

Empregar distintas fontes para a procura de información.
Aplicar criterios éticos no uso das novas tecnoloxías.
Empregar ferramentas dixitais para a construción do coñecemento.
Referidas ás competencias sociais e cívicas:
Desenvolver habilidades de cooperación para conseguir un resultado grupal satisfactorio.
Comprender a realidade da pluralidade social actual coa que convivimos e aprender a respectarnos.
Ter respecto e actitude de escoita nas intervencións individuais dos compañeiros.
Aceptar nas danzas e coreografías aos compañeiros sen discriminar a ninguén.
Coñecer, valorar e gozar do contorno natural, social e cultural, fomentando a súa conservación.
Participar nas actividades vocais, instrumentais e coreográficas de grupo con interese e sen inhibición.

Referidas á conciencia e expresións culturais:
Percibir e comprender o mundo que os rodea cando escoitan sons da súa contorna, gozando da mesma e valorándoa.
Ter curiosidade cara as fontes sonoras dos instrumentos que manexan na escola e os que soan nas audicións de música culta.
Valorar as cancións populares como expresión cultural dos pobos, enriquecendo a súa bagaxe cultural.
Valorar manifestacións culturais do folclore galego e doutras culturas.
Representar sons mediante expresión plástica.
Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
Escoitar, diferenciar e valorar os sons do medio no que viven.
Coñecer os instrumentos fixándose no material do corpo vibrante e na súa procedencia.
Expresar sentimentos e emocións dos códigos artísticos.
Referidas á competencia para aprender a aprender:
Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.
Aprender a ter capacidade autocrítica, reflexionando sobre o esforzo e logros acadados por medio da autoavaliación.
Ter iniciativa persoal na elaboración de fichas creativas.
Ter curiosidade e interese na aprendizaxe de conceptos musicais e interdisciplinares.
Aprender e practicar estratexias lingüísticas para realizar oralmente descrições dos sons que escoitan coa axuda dun apoio visual.
Xerar estratexias para aprender en distintos contextos.

Referidas ao sentido de iniciativa e espírito emprendedor:
Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
Desenvolver a confianza en si mesmos mediante as dramatizacións e as coreografías.
Fomentar o espírito de superación nas actividades individuais, grazas ás gabanzas e ánimos do profesorado.
Priorizar os obxectivos colectivos sobre os intereses persoais.
Superar as dificultades a través da constancia e do traballo diario.
Coordinar as tarefas e tempos do grupo na realización de traballos.
Transmitir entusiasmo para acadar obxectivos.

2. ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Empregar o corpo e o movemento como bases dun modo de comunicación entre distintas culturas.
Valorar o patrimonio cultural galego.
Apreciar a eficacia persoal nas actividades en grupo.

Valorar e coidar os instrumentos empregados na clase.

Por tratarse esta dunha materia na que a maioría das actividades se desenvolven de xeito grupal, prestaremos especial atención nos seguintes:

Fomentárase a calidade, equidade e inclusión educativa das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e non-discriminación por razón de discapacidade.

Promoverase o desenvolvemento dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non-discriminación por calquera condición ou circunstancia

Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

3. BLOQUES DE CONTIDOS

Bloque 1. A escoita. Procúrase que o alumnado tome conciencia dos sons que proceden do seu ámbito, así como das posibilidades sonoras dos materiais e dos obxectos do seu contexto. Faise fincapé na audición activa de manifestacións musicais de distintas orixes e no respecto no proceso da audición.

Bloque 2. A interpretación musical. O alumnado é protagonista absoluto neste bloque, cuxo obxectivo é a creación de produtos musicais de diferentes estilos, usando diversas técnicas compositivas e con finalidades distintas. Centrémonos tamén en que o alumnado valore o traballo colaborativo, o respecto cara ás demais persoas e a avaliación con intención de mellorar.

Bloque 3. A música, o movemento e a danza. Este derradeiro bloque está destinado ao desenvolvemento da expresividade e a creatividade do alumnado desde o coñecemento e a práctica da danza. Comézase pola coordinación motriz e a conciencia do desprazamento no espazo, e chégase finalmente ao nivel de creación e expresión de sentimentos co movemento.

4. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

4.1 QUINTO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. ESCOITA				
j A	B1.1. Audición activa dunha selección de pezas instrumentais e vocais de diferentes estilos e culturas adaptadas á idade do	B1.1. escoitar obras de características ou estilos e compositores e compositoras diferentes, recoñecer as diferenzas e/ou as relacións existentes, e facer	EMB1.1.1. Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	CCL CCEC
			EMB1.1.2. Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.	CCL CCEC
			EMB1.1.3. Respecta	CSC

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
	alumnado. B1.2. Asistencia a representación s musicais.	unha valoración posterior.	as opinións dos compañeiros e das compañeiras.	
			EMB1.1.4. Coñece, entende e respecta as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	CSC
j h	B1.3. Recoñecement o de calidades dos sons: intensidade, duración, altura e timbre. B1.4. Acento e pulso.	B1.2. Identificar e describir as características de elementos musicais e calidades dos sons do contexto.	EMB1.2.1. Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	CCEC CCL
j	B1.5. Elementos musicais: indicacións de tempo e matices (fortísimo, forte, piano e mezzoforte; dinámica e reguladores). B1.6. Identificación dos rexistros de voces graves e agudas, así como as posibles agrupacións vocais e corais. B1.7. Compases de 2/4, 3/4 e 4/4.	B1.3. Analizar a organización de obras musicais sinxelas ou fragmentos, e describir os elementos da linguaxe musical convencional que as compoñen.	EMB1.3.1. Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.	CCEC CAA CCL
			EMB1.3.2. Identifica e describe variacións e contrastos de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	CCEC CAA CCL
			EMB1.3.3. Identifica, clasifica e completa os compases traballados.	CCEC CMCCT
			EMB1.3.4. Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados.	CCEC
j i	B1.8. Elaboración dun proxecto de difusión da cultura	B1.4. Procurar e seleccionar información co fin de planificar e organizar visitas	EMB1.4.1. Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico.	CAA CD CSIEE

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
	musical.	culturais e a asistencia a espectáculos, festas, accións na rúa, festivais e concertos, así como intercambiar esa información co fin de contribuir á formación e á satisfacción persoal e colectiva, e encher o tempo de lecer.	EMB1.4.2. Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.	CAA CSIEE CSC
			EMB1.4.3. Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes.	CIEE CCL CD
j d	B1.9. Instrumentos: clasificación técnica segundo a produción do son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos). B1.10. Agrupacións instrumentais (orquestra, banda, tuna etc.). B1.11. Instrumentos doutras culturas.	B1.5. Coñecer e identificar as principais familias dos instrumentos, e identificar as principais características de instrumentos doutras culturas.	EMB1.5.1. Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos.	CCEC CAA
			EMB1.5.2. Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos).	CCEC CAA CCL
			EMB1.5.3. Procura información, organízala e preséntala sobre a música e os instrumentos doutras culturas.	CCEC CAA
J	B1.12. Recoñecemento e identificación das partes dunha peza musical. Formas musicais binarias, ternarias e rondó.	B1.6. Utilizar recursos gráficos durante a audición dunha peza musical.	EMB1.6.1. Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.	CCEC CAA
			EMB1.6.2. Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa	CCEC CMCCT CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B1.13. Melodías con cambios de compás.		estrutura. EMB1.6.3. Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	CCEC CAA
j d	B1.14. Interese polo repertorio tradicional de Galicia e das zonas de procedencia dos compañeiros e das compañeiras. B1.15. Investigación de campo sobre a música do seu concello en relación coa maneira de vivir dos seus devanceiros e das súas devanceiras.	B1.7. Buscar, seleccionar e organizar informacións sobre manifestacións artísticas do patrimonio cultural propio e doutras culturas, de acontecementos, creadores e profesionais en relación coas artes plásticas e a música.	EMB1.7.1. Identifica as manifestacións artísticas propias de Galicia.	CCEC
			EMB1.7.2. Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado.	CCL CD
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN MUSICAL				
j b	B2.1. Reprodución de pezas instrumentais e cancións sinxelas ao unísono e canons, de maneira colectiva, con ou sen acompañamento. Frauta doce: dicitación da escala de dó sen alteracións.	B2.1 Interpretar un repertorio básico de acompañamentos, cancións e pezas instrumentais, en solitario ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, valorar o traballo feito, avaliar o resultado e propor accións de mellora.	EMB2.1.1. Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.	CCEC CAA
			EMB2.1.2. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos.	CCEC CAA
			EMB2.1.3. Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento	CCEC CAA
			EMB2.1.4. Fai avaliación da	CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>B2.2. Uso dos instrumentos de placas Orff e/ou percusión determinada ou indeterminada en acompañamentos de cancións e melodías relacionadas coa cultura galega e con outras culturas.</p> <p>B2.3. Gravación e rexistro da interpretación.</p> <p>B2.4. Ditados rítmicos con figuras de negra, branca, redonda e corchea, e os seus silencios en compases binarios, ternarios e cuaternarios.</p> <p>B2.5. Ditados melódico-rítmicos sinxelos.</p>		interpretación amosando interese e esforzo por mellorar	
j b	<p>B2.6. Creación de pequenas melodías e acompañamentos sinxelos de melodías dadas.</p> <p>B2.7. Proxecto: concerto ou musical.</p>	<p>B2.2. Participar en producións musicais sinxelas de xeito desinhibido e pracenteiro, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais persoas, mostrando actitudes de respecto e</p>	<p>EMB2.2.1. Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais os sons dunha obra musical sinxela, creada, individualmente ou en grupos no contexto da aula.</p> <p>EMB2.2.2. Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha</p>	<p>CCEC CAA</p> <p>CCEC CAA</p>

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
		colaboración.	serie de elementos dados previamente, coñecidos ou manexados.	
			EMB2.2.3. Avisa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	CSC
			EMB2.2.4. Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura.	CCEC CAA
j i	B2.8. Recreación musical e sonorización dun texto oral ou escrito. B2.9. Sonorización de imaxes ou representacións dramáticas usando diversos materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. B2.10. Invención e construción dun instrumento. B2.11. Exploración da morfoloxía de diferentes instrumentos musicais amosando interese polo seu coidado.	B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diferentes materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos.	EMB2.3.1. Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos.	CCEC CD CAA
			EMB2.3.2. Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	CCEC CAA
BLOQUE 3. MÚSICA, MOVEMENTO E DANZA				
j b	B3.1. Recoñecement	B3.1. Empregar as posibilidades	EMB3.1.1. Identifica e utiliza o corpo como	CCEC CSC

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
	o do corpo como instrumento rítmico e de expresión corporal. B3.2. Creación de pequenas coreografías para obras musicais breves e de estrutura sinxela.	expresivas do propio corpo en coordinación coas demais persoas, para realizar representacións musicais colectivas de xeito lúdico.	instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social. EMB3.1.2. Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.	
j b o	B3.3. Reprodución de xogos motores e secuencias de movementos fixados ou inventados, procurando unha progresiva coordinación individual e colectiva. B3.4. Interpretación de danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	B3.2. Interpretar un repertorio básico de danzas propias da cultura galega e doutras culturas.	EMB3.2.1. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	CCEC CAA CMCCT
			EMB3.2.2. Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.	CCEC CSC
			EMB3.2.3. Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	CCEC CSC
j b	B3.5. Proxecto: certame de danza.	B3.3. Improvisar en grupo danzas e movementos rítmicos sobre temas fixados con anterioridade ou con sons extraídos do contexto, expresando sentimentos e	EMB3.3.1. Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.	CSIEE CAA CMCCT
			EMB3.3.2. Colabora co grupo en coordinación e con respecto cara ás demais persoas.	CSC
			EMB3.3.3. Expón as valoracións e as	CCL

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
		sensacións, e explicar con claridade as decisións tomadas ao longo do proceso de creación, as dificultades atopadas e as solucións adoptadas.	informacións recollidas ao longo do proceso de creación. EMB3.3.4. Amona interese por mellorar o produto final, e fai unha avaliación crítica do resultado.	CAA

TEMPORALIZACIÓN: os tres bloques de contidos trabállanse conxuntamente ao longo do curso escolar.

CRITERIOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA OBTENER UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.
Respecta as opinións dos compañeiros e das compañeiras.
Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.
Identifica, clasifica e completa os compases traballados.
Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados.
Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos.
Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.
Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.
Identifica as manifestacións artísticas propias de Galicia.
Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.
Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos.
Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento.
Amona respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.
Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías tradicionais.
Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.
Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.
Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.
Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROCEDEMENTOS

	Escritos	Orais	Observación directa e sistemática
I N S T R U M E N T O S	.Tarefas diversas realizadas polo alumnado na actividade diaria da clase. . Actividades de avaliación (fichas fotocopiáveis, probas escritas individuais...) .Traballos de grupo na interpretación de pezas instrumentais.	.Preguntas individuais e en grupo. .Intervencións na clase. .Probas orais individuais .Postas en común.	.Rexistros de incidencias .Ficha de rexistro individual do traballo na aula, participación, achega de material, etc. .Rexistro dos resultados das probas escritas e orais.

AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE

A observación directa e sistemática convértese nun elemento de primeira orde, permitíndonos realizar un seguimento continuo do proceso educativo, valorando e axustando a intervención en función dos datos obtidos, da reflexión persoal e o contraste de experiencias. Igualmente as entrevistas coas familias, o diario de aula, a análise dos produtos do traballo diario e as probas orais, de carácter prácticas e escritas permitirán recoller de xeito organizado información individual sobre o devandito proceso, proporcionando datos globais e pautas de actuación con cada alumno.

A avaliación entendémola como continua, global, formativa e integradora e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas do currículo. Serán tidos en conta todos os elementos que compoñen o currículo.

Contemplamos a avaliación do seguintes xeito:

Avaliación inicial: achega datos o punto de partida de cada alumno, proporcionando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e as características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía axeitada.

Avaliación formativa: concede importancia á evolución ao longo do proceso, indicando unha visión das dificultades e progresos de cada alumno/a.

Avaliación sumativa: establece os resultados ao termo do proceso total de aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos. Será individualizada, centrándose na evolución de cada alumno partindo da súa situación inicial; integradora, para o que se contempla a flexibilidade na aplicación dos criterios de avaliación; e orientadora, dado que achega ao alumnado a información precisa para mellorar a súa aprendizaxe e adquirir estratexias axeitadas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

O 20% da cualificación corresponderase coa valoración dos seguintes aspectos:

Actividades diarias: fichas, traballos grupais, práctica instrumental e vocal individual ou colectiva, danzas...

Achega do material axeitado e coidado do mesmo.

O 20% da cualificación valorará o esforzo, a atención e o interese, así como o comportamento e o cumprimento das normas.

O 30% corresponderase co exame práctico do repertorio de fruta, PAD e/ou percusión corporal.

O 30% restante corresponderase co exame teórico escrito

6.METODOLOXÍA

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

De acordo co Decreto 105/2014, as Orientacións Metodolóxicas para a Educación Primaria da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, os principios metodolóxicos que sustentan o tratamento desta programación son o enfoque globalizador e a consecución dunha aprendizaxe significativa. O enfoque globalizador supón a busca de conexións entre os diferentes contidos que adquiren sentido ao saír dun lugar común: a experiencia real e directa dos nenos e nenas. A aprendizaxe significativa require que os nenos e nenas establezan relacións entre as súas experiencias previas e as novas aprendizaxes mediante actividades que teñan interese e sentido e partan da súa vida cotiá. É preciso, polo tanto, considerar como outro dos eixes claves o tratamento da diversidade. Isto deriva nun ensino verdadeiramente individualizado que atenda as diferenzas persoais, e polo tanto esta programación articula medidas para dar resposta ás particularidades do grupo: emprego dos materiais e instrumentos que máis se axusten ás súas capacidades, diversificación de tarefas, creación e modificación de grupos de traballo cooperativo (ofrecendo modelos de agrupamento variados e flexibles), modificación dos tempos nas actividades e adaptación aos seus ritmos particulares.

Deste xeito, a metodoloxía a seguir é globalizada, partindo da motivación, o interese e as inquietudes dos nenos e nenas; activa, para permitirlle ao neno ser o axente da súa propia aprendizaxe a través da observación, experimentación, investigación e expresión; lúdica, xa que vai conducida a través do xogo; afectiva, a través dun clima de confianza e respecto para darlle ao alumnado seguridade e equilibrio necesarios para a formación e asentamento da estima en si mesmo; creativa, fomentando a autonomía e a produción propia; e participativa, socializada e comunicativa.

A Educación Musical é unha materia clave para conseguir unha boa interacción dos alumnos dentro do grupo-clase, polo seu carácter dinámico e grupal. Quérese dicir con isto que, na maior parte das actividades que se levan a cabo, a realización e o éxito individual pasa forzosamente por colaborar e traballar na mesma dirección co resto do grupo, polo que o respecto e a axuda dos e aos demais vai ser unha constante dentro da aula. Empregaranse diversas metodoloxías de diferentes pedagogos musicais como son Orff, Kodaly, Willems, Wuytack, etc., polo que terase en conta a participación, a creatividade, a imaxinación e o carácter lúdico, características recollidas nas citadas metodoloxías.

7. ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS

A organización e disposición da aula é fundamental para poder levar a cabo distintas actividades nunha mesma sesión, sobre todo tendo en conta que só impartimos unha semanal con cada grupo. A pesar de ser unha aula compartida co alumnado de educación infantil en psicomotricidade, o espazo está deseñado para ser multifuncional. Dispón de cadeiras con mesas situadas nunha metade da aula e dispostas en “U” e a outra metade da aula ten un amplo espazo aberto para as actividades de movemento. Os instrumentos de PAD están colocados os máis grandes no chan, facilitando a colocación para o seu uso e o resto en armarios empotrados nun lateral da mesma.

8. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

- Fotocopias
- Instrumentos escolares de PAD e PAI

- Musicogramas e partituras
- Fruta
- Caderno pautado
- Encerado pautado
- Libros CD, libros de consulta, CDs
- Audicións, vídeos e recursos de internet como complemento da actividade educativa.
- Equipo de música
- Piano, como instrumento armónico para acompañar por parte da docencia as distintas pezas musicais interpretadas polo alumnado.

9. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Terase en conta a atención a diversidade de niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, de intereses e capacidades dos alumnos.

ADAPTACIÓN CURRICULAR INDIVIDUALIZADA: Os contidos nucleares da unidade didáctica preséntanse de forma máis pautada, con maior apoio gráfico, seguindo unha secuencia de aprendizaxe que facilita a adquisición de competencias por parte dos alumnos.

COMPETENCIAS E INTELIXENCIAS MÚLTIPLES: Contémplase a diversidade de estilos cognitivos e de intelixencias en aprendizaxes coa lectura, co movemento, coa representación plástica, coa dramatización...

PLANS INDIVIDUAIS dirixidos a alumnos que os requiren (estranxeiros, incorporación tardía, necesidades específicas de apoio educativo e altas capacidades) con fichas de reforzo e/ou ampliación.

ACTIVIDADES MULTINIVEL: Posibilitan que os alumnos atopen, respecto ao desenvolvemento dun contido, actividades que se axustan ao seu nivel de competencia curricular, aos seus intereses, habilidades e motivacións.

TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN.

LECTURAS E CONSULTAS DE FORMA LIBRE.

10. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DE CENTRO

Participarase activamente nas actividades propostas polo EDLG para desenvolver o plan de fomento do uso do galego. Nas diferentes conmemoracións participarase dende a aula de música dando maior peso ao repertorio musical tradicional galego.

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Ao longo do curso organizaranse varios eventos musicais (Samaín, Magosto, Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras galegas e Fin de curso).

12. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				

2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				

7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliáse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

12. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Obxectivos:	Si	Non	PROPOSTAS DE MELLORA
Chegamos a un acordo acerca dos obxectivos do curso?			
Están secuenciados con respecto ao nivel anterior?			
Concretáronse o suficiente para poder orientar a nosa intervención educativa?			
Fan referencia ás competencias coas que a nosa materia se relaciona?			
Contidos:	Si	Non	
Están secuenciados con respecto aos previstos no nivel inferior?			
Explicítanse os mínimos exixibles para este nivel?			
Relacionáronse de forma natural cos temas de carácter transversal?			
Planificáronse as relacións dos contidos desta materia cos doutras materias que cursa o alumnado, para dotar de sentido global e funcionalidade ás aprendizaxes?.			
As competencias básicas	Si	Non	
Foron traballadas a totalidade das competencias básicas.			

Empregáronse recursos para o desenvolvemento das competencias básicas.			
Consideráronse as competencias básicas un elemento organizador do proceso educativo.			
No relativo á metodoloxía:	Si	Non	
Utilizáronse recursos pedagóxicos necesarios?			
Os materiais curriculares que serven de apoio a esta Programación foron valorados e seleccionados nos seus aspectos técnico, curricular e de educación en valores?			
Foron adecuados os espazos previstos?			
Equilibrouse o uso dos distintos tipos de agrupamentos nas actividades: gran grupo, pequenos grupos, parellas e individualmente?.			
No relacionado coa avaliación	Si	Non	
Fíxose unha avaliación inicial real e útil			
As técnicas e instrumentos de avaliación facilitaron abundante información sobre os progresos de cada alumno e alumna?			
Definíronse correctamente os criterios de cualificación .			
Deseñáronse actividades de recuperación para o alumnado que o precisou			
Realizouse un adecuado seguimento do alumnado .			
No que se refire á atención ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo:	Si	Non	
Coordináronse as medidas educativas que precisan coa Programación de Aula en canto a elementos organizativos (espazos, tempos, materiais, agrupamentos,?)			

15.ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA.

1. Obxectivos en clave de Competencias

- Coñecer, apreciar e respectar o patrimonio cultural-relixioso como expresión da fe católica.
(*Competencia cultural e histórica, Competencia para a comunicación lingüística*)
- Comprender e valorar o sentido sagrado, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos especialmente na liturxia da Igrexa.
(*Competencia cultural e histórica, Competencia para a comunicación lingüística*)
- Coñecer e manexar a *Biblia* recoñecendo a súa estrutura de forma básica. Identificar o sentido dalgúns textos básicos como Palabra de Deus.
(*Competencia cultural e histórica, Competencia para a comunicación lingüística, aprender a aprender*)
- Comprender a relación intrínseca entre os valores básicos do ser humano e a acción creadora de Deus Pai.
(*Competencia humanizadora, Competencia social e cívica, Aprender a aprender*)
- Valorar a novidade do amor de Deus que nos salva do pecado e da morte, polo seu Fillo Xesucristo, apreciando a acción salvífica da Igrexa, Corpo de Cristo.
(*Competencia de sentido transcendente, Competencia humanizadora*)
- Identificar o significado dalgúns textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da acción do Espírito Santo na Igrexa e no mundo.
(*Competencia lingüística, Competencia humanizadora, Aprender a aprender*)
- Descubrir en Xesucristo camiño, verdade e vida o fundamento para un estilo de vida cristián.
(*Competencia humanizadora, Competencia social e cívica, Competencia de sentido transcendente*)
- Identificar a Igrexa nas súas manifestacións, recoñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos, e no servizo eclesial prestado polos apóstolos e polos seus sucesores.
(*Competencia social e cívica, Competencia sentido e transcendencia, Competencia humanizadora*)
- Recoñecer os valores cristiáns xa presentes nas figuras bíblicas máis destacadas da historia

da Salvación.

(Competencia ético-moral, Competencia humanizadora)

- Valorar a relación entre a fe e o comportamento cristián, coñecendo as raíces e o sentido da acción e do compromiso cristián.

(Competencia humanizadora, Competencia ético-moral, Competencia de sentido transcendente)

- Descubrir a relación entre o destino eterno do home e a realidade temporal na que está a vivir, apreciando a vitoria de Cristo sobre a morte.

(Competencia de sentido transcendente, Aprender a aprender)

- Descubrir e apreciar a síntese dos elementos básicos da fe cristiá presentes no Credo da Igrexa.

(Competencia epistemolóxica, Competencia de sentido transcendente, Aprender a aprender)

2. Contidos do Quinto nivel

1. Estrutura do fenómeno relixioso. A procura de Deus. Formas de responder sobre a existencia de Deus: crentes, agnósticos, ateos e indiferentes.

2. As respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte. Facerse preguntas e buscar respostas. As tres relixións monoteístas: xudaísmo, cristianismo e islam.

3. A *Biblia* como fonte de valores para o mundo actual. A solidariedade, o compromiso cos pobres e o respecto ás conviccións relixiosas.

4. O gran misterio da salvación e redención de Xesús, Salvador e Redentor do pecado e da morte. A pascua cristiá e a pascua xudía.

5. A presenza da Virxe María no Evanxeo. María signo de fe e de esperanza.

6. Xesús chama e envía os seus discípulos por todo o mundo para continuar a súa obra de salvación. A expansión da Igrexa.

7. A Igrexa, novo Pobo de Deus. A estrutura e composición da Igrexa un signo visible do amor do Pai. O Papa, os Bispos, os Sacerdotes, a Igrexa Universal e a Igrexa diocesana.

8. A axuda ao próximo. A Igrexa e a axuda aos máis necesitados. Outras relixións; o “azaque” no islam.

9. A Creación. As persoas como responsables de continuar a Creación.

3. Criterios de avaliación do quinto nivel

- Recoñecer que de múltiples maneiras, na súa historia, e ata o día de hoxe os homes expresaron a súa procura de Deus por medio das súas crenzas e dos seus comportamentos relixiosos (oracións sacrificios, cultos). A unión íntima e vital con Deus pode ser esquecida e mesmo rexeitada, pero Deus non deixa de chamar por todo home.
- Tomar conciencia de que o home se interrogou sempre ante as marabillas do Universo e a existencia humana. Comprender a creación como obra de Deus. Toda a creación é boa porque Deus a fixo. O relato bíblico proclama a creación do Universo enteiro por Deus, “o ceo e a terra”.
- Saber responder algunhas preguntas sobre o home e a evolución da natureza. Saber que no íntimo do home vemos que se diferencia da natureza: o home ten espírito, intelixencia, vontade libre, conciencia; por iso aseméllase máis a Deus que ao mundo creado.
- Recoñecer que o Deus que se manifesta na Escritura é un Deus Creador. Coloca o amor na orixe mesmo do ser. O home posúe unha dignidade e responsabilidade para colaborar con Deus no coidado do mundo. O amor se é creador non é un vago sentimento.
- Recoñecer e valorar a novidade que supón a forma de comunicación divina e a gratuidade da súa linguaxe baseada no amor que se expresa na persoa de Xesús na *Biblia*.
- Valorar o amor de Deus que se manifesta en aceptar o risco de crear seres que lle esquezan e lle neguen; vencer o mal a forza do ben; seguir creando e recreando; asumir no seu propio Fillo o sufrimento.
- Apreciar a acción salvadora de Xesús. Foi o que en verdade cambiou o rumbo da escravitude do mal e do pecado. El é o Salvador.
- Descubrir en Xesucristo Salvador un modelo radicalmente novo de vida que leva unha conversión persoal.
- Valorar a fe, o amor e a esperanza da Virxe María. Ela é Nai de Deus porque dela naceu Xesucristo, verdadeiro Deus e verdadeiro Home. A promesa de Deus de enviar un salvador cúmprese co nacemento de Xesús en Belén.
- Comprender as condicións básicas para seguir a Xesús: é responder á súa chamada, fiarse da súa Palabra, camiñar como El camiñou para poder recibir o Reino de Deus que nos trae. Xesús dílles aos que queren seguilo: non sodes vós os que me elixistes, son eu quen vos elixín e vos destinei para que vaiades e deades froito.
- Coñecer o sentido que Cristo lle dá á autoridade da Igrexa, que se exerce como servizo. Para implantar o seu reino Xesús envía aos seus Apóstolos e aos seus sucesores. O Señor fixo a

Pedro fundamento visible da súa Igrexa. O Papa goza dunha potestade suprema, plena e universal na Igrexa. Os bispos, instituídos polo Espírito Santo suceden os Apóstolos. Os bispos, axudados polos presbíteros, os seus colaboradores, e os diáconos, teñen a misión de ensinar a fe, celebrar o culto e dirixir a súa Igrexa.

- Orientar o sentido último da vida como plenitude do encontro con Deus.

4. Estándares de aprendizaxe de quinto nivel

- Valora algúns signos e símbolos representativos do fenómeno relixioso na antigüidade.
- Comprende as principais respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte, fundamentadas na acción Salvadora de Xesús.
- Sabe que Deus é creador e o fai por amor.
- Sabe valorar as achegas no ser humano o feito de ser creado e amado por Deus como fillo.
- Sabe sintetizar os puntos esenciais sobre a salvación do home realizada por Xesús.
- Sitúa e valora a presenza da Virxe María nos momentos culminantes da vida de Cristo, recoñecendo que ocupa un lugar especial na salvación.
- Comprende o servizo eclesial que os apóstolos e os seus sucesores prestan ao pobo de Deus.
- Sabe situar en textos evanxélicos a orixe da Igrexa e a súa finalidade de salvación e servizo.
- Valora a misión dos membros da Igrexa, a súa fe e a súa entrega como continuidade da misión de Xesús.
- Identifica e valora algunhas institucións da Igrexa dedicadas a axudar aos demais.

5. Ensinanzas transversais de Quinto nivel

Educación para a igualdade entre os sexos

- Interese por descubrir a dignidade da persoa e valorala.
- Rexeitamento cara a calquera manifestación que supoña discriminación baseada na diferenza de sexo.
- Valorar o home e a muller como os seres máis importantes da Creación.
- Importancia e valoración da mensaxe de Xesús e da doutrina da Igrexa sobre a dignidade do home e da muller como fillos de Deus.

Educación do consumidor

- Actuar de maneira responsable como consumidor para respectar a Creación.
- Actuación responsable na utilización de servizos e bens de consumo.
- Actitude de rexeitamento cara ao consumismo.
- Sensibilización e actitude de axuda ante os colectivos que non poden satisfacer as necesidades básicas.

— Comprensión do tipo de alegría externa que proporcionan as cousas materiais que compramos.

Educación ambiental

- Decatarse da necesidade de coidar, continuar e conservar a Creación.
- Actitude de colaboración para respectar, manter e mellorar o medio natural.
- Descubrimento global do contorno como elemento imprescindible para a vida.
- Interese por respectar a natureza, obra da Creación ao servizo do home e da muller.
- Respecto polas orientacións da Igrexa e de moitos santos sobre o respecto cara á natureza, as plantas, os animais...

Educación para a saúde e a calidade de vida

- Aceptación, aprecio do propio corpo e os seus cambios ao longo do tempo e coidado deste como don de Deus.
- Interese por coñecer a imaxe que os demais teñen dun mesmo.
- Valorar e coidar o propio corpo como obra da Creación de Deus.
- Actitude de axuda cara ás persoas enfermas, anciás, con algunha discapacidade...
- Importancia de alegría, da risa e do sorriso para a nosa saúde.
- Importancia da esperanza en situacións de enfermidade.

Educación sexual

- Manifestación de sentimentos de amizade, tenrura, agarimo e igualdade.
- Apreciar e respectar a todas as persoas con independencia da súa condición sexual.

Educación para a paz

- Tolerancia e respecto cara a todas as posturas ante a existencia de Deus.
- Descubrimento e valoración das calidades e aptitudes dos demais.
- Aprender a relaxarse.
- Respecto e tolerancia cara ás opinións alleas.
- Adopción e análise de actitudes que favorecen vivir en paz: diálogo, perdón, colaboración, aceptación...
- Interese por coñecer o novo mandamento de Xesús para alcanzar a paz cun mesmo e cos demais.
- Actitude de reconstrución da confianza despois de sentirse defraudado por un amigo/a.
- Ver nas Benaventuranzas novas posibilidades de amar e vivir en paz, superando prexuízos e barreiras persoais.
- Ler o testemuño dun rapaz voluntario, contestar preguntas de comprensión do texto, expresar a súa opinión persoal e contar algún testemuño parecido que coñezan.

- Ler testemuños de persoas que seguen a Xesús e inventar un relato sobre unha persoa que emprende ese camiño na súa vida.
- Importancia do diálogo como medio para solucionar conflitos.
- Respecto e tolerancia cara ás opinións alleas.

Educación moral e cívica

- Interese e aprecio por descubrir as capacidades interiores das persoas.
- Interese por coñecer os costumes e ritos relixiosos da antigüidade e da actualidade.
- Comprender os sentimentos, ás veces contraditorios, que provoca o nacemento dun novo irmán.
- Amosar agradecemento polo don da vida e pola beleza da natureza.
- Coñecer diferentes maneiras de cumprir a vontade de Deus.
- Interese por comprender e valorar as características e calidades das persoas que os rodean, establecendo con elas relacións equilibradas e construtivas, así como recoñecendo e valorando criticamente as súas diferenzas.
- A dignidade do ser humano como obra culminante da Creación de Deus.
- Valoración de actitudes fraternais entre os membros da clase.
- Aprecio e compromiso cos Dereitos Humanos.
- Descubrir maneiras de orar.
- Interese por coñecer as principais características das relixións monoteístas.
- Respecto polas crenzas distintas á propia.
- Aceptación e valoración da propia imaxe e forma de ser.
- Interese por coñecer a celebración do Nadal noutras culturas ou países.
- Identificación e análise das causas que provocan situacións de marxinação social e inxustiza social.
- Superación de prexuízos respecto das persoas ou grupos sociais minoritarios.
- Interese por vivir o valor da confianza nos maiores e nos compañeiros de clase.
- Participación nas actividades de grupo, respectando os puntos de vista dos demais.
- Participación nas tarefas de grupo, amosando actitudes de solidariedade e colaboración.
- Superación de prexuízos respecto das persoas ou os grupos sociais minoritarios.
- Aprecio polos valores básicos que rexen a vida e a convivencia, descubriendo as razóns da súa existencia e obrando en consecuencia.
- Importancia e valoración do labor que a Igrexa, a través das súas institucións, ofrece desinteresadamente aos máis necesitados.
- Comprensión das actitudes necesarias para o perdón e a reconciliación: humildade, arrepentimento, sinceridade, valor...
- Análise das diferentes reaccións fronte aos propios erros.
- Adquisición progresiva de seguridade en si mesmo para enfrontarse con autonomía a

calquera situación e para resolver aquelas que sexan conflictivas.

- Aplicación dos pasos que levan a tomar unha decisión.
- Interese por amosar a súa alegría a todo o mundo.
- Interese por coñecer os aspectos positivos doutras culturas e valoralos adecuadamente.
- Aceptación e respecto polas normas que democraticamente se establezan na planificación e realización de tarefas comúns.
- Interese por establecer relacións afectivas cos demais.
- Interese por coñecer a Igrexa, a súa misión e as súas actuacións para construír un mundo mellor.
- Interese por coñecer a mensaxe cristiá a través da arte actual.
- A esperanza, o optimismo e a ilusión, actitudes vitais no ser humano.
- O afán de mellorar, de vivir e de construír un mundo mellor, motores para superar calquera situación.

6. Contidos e criterios de avaliación mínimos esixibles para superar Quinto nivel

6.1 Contidos mínimos esixibles para Quinto nivel

- A forma de ser.
- A apertura á transcendencia.
- As diferentes actitudes ante a existencia de Deus.
- A necesidade de coidar, conservar e continuar a Creación.
- Os sacramentos do Bautismo, da Eucaristía e da Orde sacerdotal.
- Relatos bíblicos do centurión romano e Xesús coa samaritana.
- Os consellos de Xesús sobre a oración.
- As relixións monoteístas: o xudaísmo, o cristianismo e o islam.
- Xesús o Mesías Salvador na historia do pobo de Israel.
- O Advento: tempo de preparación do nacemento de Xesús.
- Os discípulos de Xesús e a súa misión.
- Os cristiáns comprométese para contribuír á construción do Reino de Deus.
- A actitude de perdón de Xesús coa muller pecadora.
- A necesidade de ser perdoado e de perdoar.
- A vida de María e as súas actitudes de confianza, espera e alegría.
- As últimas vivencias de Xesús cos seus discípulos.
- A organización da Igrexa cos seus membros e funcións.
- O testemuño cristián e a coherencia entre fe e vida cristiá.
- A vontade de Deus para a humanidade: felicidade, liberdade e esperanza dun mundo mellor.

6.2 Criterios de avaliación mínimos esixibles para Quinto nivel

- Coñecer e valorar a súa forma de ser.
- Valorar as crenzas dos antepasados representadas en obras do patrimonio cultural da súa localidade.
- Aprender a abrirse á transcendencia.
- Respetar as diferentes actitudes ante a existencia de Deus.
- Comprender a necesidade de coidar, conservar e continuar a Creación.
- Identificar o símbolo da auga no Bautismo.
- Recoñecer a actitude de fe e de amor do relato do centurión romano.
- Comprender os consellos de Xesús sobre a oración.
- Comparar o xudaísmo, o cristianismo e o islam en canto aos nomes que lle dan a Deus, os seus fundadores, libros sagrados e lugares de culto.
- Coñecer o relato bíblico de Xesús coa samaritana.
- Recoñecer a Xesús como o Mesías Salvador na historia do pobo de Israel.
- Identificar o Advento como tempo de preparación do nacemento de Xesús.
- Coñecer quen foron os discípulos de Xesús e a súa misión.
- Comprender o compromiso social dos cristiáns para contribuír á construción do Reino de Deus.
- Recoñecer a actitude de perdón de Xesús coa muller pecadora.
- Ser capaz de recoñecer a necesidade de ser perdoado e de perdoar.
- Coñecer a vida de María e as súas actitudes de confianza, espera e alegría.
- Comprender a importancia de contaxiar alegría.
- Participar na dramatización das últimas vivencias de Xesús cos seus discípulos.
- Completar un esquema da organización da Igrexa cos seus membros e funcións.
- Valorar o testemuño cristián e a coherencia entre fe e vida cristiá.
- Sintetizar a misión de organizacións como *Cáritas*.
- Comprender a vontade de Deus para a humanidade: felicidade, liberdade e esperanza dun mundo mellor.
- Contemplan e comprender o significado de distintas pinturas que evocan elementos relixiosos.

7. Procedementos e instrumentos de avaliación

7.1 Escritos

- Tarefas diversas realizadas polo alumnado na actividade diaria da clase.
- Caderno de clase do alumno e alumna.
- Actividades de avaliación (libro, fichas fotocopiáveis, probas escritas individuais...).
- Traballos de grupo.
- Actividades interactivas.

7.2 Oraís

- Preguntas individuais e en grupo.
- Participación do alumno/a.
- Intervencións na clase.
- Exposicións orais.

7.3 Observación directa e sistemática

- Listas de control.
- Rexistros de incidencias.

7.4 Outros

- Rúbrica de avaliación
- Persoal de avaliación.
- Autoavaliación.

8. Criterios de cualificación e porcentaxes

A cualificación estará relacionada co grao de adquisición das Competencias do alumno de Quinto nivel de EP, a través de todas as actividades que leve a cabo.

	Criterios	Porcentaxe
1. Traballo autónomo (aula, outros espazos).	<ul style="list-style-type: none">• Realización sen axuda externa.• Estimación do tempo investido para resolver unha actividade.• Orde e limpeza na presentación.• Caligrafía.• Valoración entre o traballo na clase e na casa.• Creatividade.	20%
2. Probas orais e escritas.	<ul style="list-style-type: none">• Valoración da aprendizaxe dos contidos.• Valoración dos procesos seguidos e dos resultados.• Valoración tempo investido/tempo necesario para resolver unha actividade.• Orde, limpeza e estrutura do traballo presentado.• Caligrafía lexible.	20%

3. Participación e seguimento das clases (intervencións orais, tipo de resposta...).	<ul style="list-style-type: none"> • Nivel e calidade das intervencións. • Mensaxe estruturada. • Uso de vocabulario apropiado. • Comportamento. • Esfuerzo. • Interese. 	30%
4. Traballo cooperativo. Valoración individual e grupal.	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade de traballo cooperativo. • Grao de comunicación cos compañeiros. • Resolución de conflitos. • Interese, motivación. • Creatividade. • Iniciativa. • Opinión persoal do traballo e como se levou a cabo. 	20%
5. Experiencias e traballos de investigación e exposición dos mesmos.	<ul style="list-style-type: none"> • Uso adecuado e responsable dos manuais de consulta (enciclopedias, dicionario...) e de Internet. • Correcta selección, interpretación e síntese da información. • Espírito de cooperación e compañeirismo... 	10%

8.1 Criterios de cualificación e porcentaxes no caso do ensino a distancia

Criterios	Porcentaxes
1. Entrega en prazo das tarefas online propostas.	20%
2. Realización do traballo online proposto e coidado na presentación do mesmo.	50%
3. Valoración da actitude e da participación nas tarefas que se propoñan.	30%

9. Metodoloxía

A área de Relixión Católica, a partir do recoñecemento da propia identidade e do contorno máis próximo, inicia aos alumnos no coñecemento, na análise e na valoración do contorno físico, social e cultural.

A ensinanza da área toma, como base para futuras aprendizaxes, os coñecementos previos que os alumnos adquiriron en contacto co contorno. Partir da propia experiencia esperta o interese por resolver problemas sobre a realidade que os rodea e entender os fenómenos que suceden ao seu redor, tanto os referentes á súa concepción de persoa e as súas relacións cos demais, como do coñecemento e coidado do contorno natural.

A observación sistemática en situacións diferentes e a experimentación adquiren un papel relevante na interpretación de feitos e na explicación de fenómenos ou relacións. Todo iso conduce á introdución do método científico.

Dado o carácter interdisciplinario, débese insistir no protagonismo de todas as ciencias que configuran a área de Relixión Católica.

A **integración** das **Competencias** e das **Intelixencias múltiples** na área supón insistir máis nas ferramentas esenciais da aprendizaxe (comprensión e expresión oral e escrita, hipótese, comprobación, conclusións, resolución de problemas...) e poñer en práctica estratexias didácticas que consideren as diferentes posibilidades de adquisición do alumno/a.

O alumnado pode desenvolver as súas capacidades ao redor da planificación do traballo, a selección dun tema de interese, dos contidos e dos materiais que se van utilizar, a elaboración e presentación do proxecto, a súa corrección e, finalmente, a exposición, todo baixo un prisma de colaboración e intercambio entre iguais. En definitiva, predomina o traballo cooperativo que permite desenvolver a capacidade de discusión, a comunicación, o intercambio de ideas, o respecto e comprensión das opinións alleas, e a reflexión sobre as ideas propias.

A conxunción do traballo individual e o colectivo, as actividades na clase, durante excursións, a reflexión e a resolución práctica de problemas contribúen a asentir o coñecemento integrado e globalizado do medio social, natural e cultural que o envolve.

Á hora de avaliar, a **rúbrica de avaliación** convértese para o profesor nun instrumento ou guía dunha serie de criterios avaliábeis de coñecementos e competencias, en distintos graos de consecución, logrados polos alumnos/as.

O **uso das TIC** en Relixión Católica facilita a observación de procesos e procedementos, a manipulación-elaboración de exercicios e dótaas dun compoñente lúdico e motivacional.

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de aprendizaxe que expoñen:

Evocación de coñecementos previos para abordar os novos contidos.

Progresiva e coidada incorporación de novos contidos, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a de Quinto nivel, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das Competencias propias da materia.

Exercicios e actividades diversificadas que contemplan Competencias e Intelixencias múltiples: traballo individual, en grupo, traballo cooperativo en proxectos, uso das TIC, actividades que traballan contidos fundamentais. Están secuenciados por niveis de dificultade, abordan diversidade de estilos cognitivos e intelixencias e facilitan a adquisición de Competencias a todos os alumnos.

9.1 Metodoloxía no caso de actividade lectiva non presencial

O ensino non presencial será impartido preferentemente a través da aula virtual do centro <https://www.edu.xunta.gal/centros/ceipdearzua/aulavirtual/> á que se subirán os recursos e as propostas necesarias que permitan acadar os contidos da materia e levar a cabo unha avaliación continua da mesma. Estas propostas, no caso da materia de Relixión, realizaríanse cunha periodicidade semanal, continuando así coa carga lectiva horaria da propia materia.

Outras ferramentas telemáticas ás que se recorrerá, de ser preciso, para manter a actividade lectiva serán: a web do centro <http://www.edu.xunta.gal/centros/ceipdearzua/>, o servizo de videoconferencia webex, o correo electrónico relixion@arzua.net, e, de ser necesario ou solicitado por algunha familia, o sistema de mensaxería whatsapp.

Polo que se refire a este punto tamén é importante reflectir a necesidade de intensificar a coordinación entre o profesorado implicado na docencia deste nivel a través da titoría do mesmo.

10. Materiais e recursos didácticos

Relación dos diversos materiais e recursos didácticos para abordar a área de Relixión Católica de Quinto nivel.

- Libros de texto dixitais: *Relixión Católica 5 EP*, das editoriais Rodeira e Anaya.
- Contidos dixitais do Proxecto E-Dixgal.
- Murais.
- Caderno *Mensaxes con valores*.
- Caderno de simboloxía.
- Caderno *con material de ampliación e reforzo dos contidos*.
- Láminas de arte.

- Aula Virtual.
- Recursos educativos dixitais (enlaces, actividades interactivas, presentacións tipo power point...)

Outros recursos

- Encerado dixital.
- Ordenadores
- *Biblia*.
- Contos, biografías, material de consulta diverso...
- Dicionario e atlas.
- Material funxible.

11. Atención á diversidade

Relación das diferentes propostas para traballar a atención á diversidade de niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, de intereses e capacidades dos alumnos.

- **ADAPTACIÓN CURRICULAR (REFORZO):** Fichas fotocopiabes con maior apoio gráfico, seguindo unha secuencia de aprendizaxe que facilite a adquisición de Competencias por parte dos alumnos/as.
- **AMPLIACIÓN:** Fichas fotocopiabes con actividades de maior dificultade pola súa resolución, polo tratamento doutros contidos relacionados cos do curso etc.
- **COMPETENCIAS e INTELIXENCIAS MÚLTIPLES:** Contéplase a diversidade de estilos cognitivos e de intelixencias en aprendizaxes coa lectura, o movemento, a representación plástica, a dramatización...
- **PLANS INDIVIDUAIS** dirixidos a alumnos que o requiren (estranxeiros, incorporación tardía, necesidades educativas especiais e superdotación).
- **ENSINANZA TORIZADA.**
- **TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN.**
- **LECTURAS E CONSULTAS DE FORMA LIBRE.**

Neste apartado é importante sinalar a indispensable comunicación e coordinación coa titora e co equipo de orientación para optimizar as aprendizaxes e traballar os potenciais individuais deste alumnado, así como para dar unha resposta educativa personalizada aos nenos e nenas con NEE : pautas de actuación, medidas curriculares, estratexias didácticas á hora de elaborar materiais e recursos educativos...

12. Estratexias para incorporar as TIC na aula

Para incorporar as TIC na aula propóñense unha serie de recursos **integrados** cos contidos e actividades da área de Relixión Católica para Quinto nivel, que complementan e amplían.

<i>Actividades TIC</i>	Actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe.
<i>Ligazóns a Internet</i>	Aproveitamento de recursos educativos en Internet: Procura de imaxes, información ou curiosidades, selección e organización para transformalo en coñecemento.
<i>Recursos dixitais na web</i>	Actividades interactivas (aplicables no encerado dixital interactivo): O alumno/a responde seleccionando a opción correcta, clasificando os elementos en diferentes grupos ou situándoos na súa posición correcta.

13. Estratexias para estimular o interese e o hábito da lectura e desenvolver a expresión oral e escrita

- Lectura do libro de texto dixital.
- Outros textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descritivo, contos, poemas...).
- Textos en apoio dixital (internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.
- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos e intervencións
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Expresión escrita en papel e en pantalla.
- Diálogos, debates, argumentacións...
- Expresión das súas propias experiencias e sentimentos.
- Na terceira sesión, despois do recreo, adicaremos 20 minutos á lectura individual ou colectiva, en distintos formatos (plan lector do centro).